

STRATEGIE

**vyzbrojování a podpory rozvoje
obránného průmyslu České republiky
do roku 2030**

Praha 2021

STRATEGIE

**vyzbrojování a podpory rozvoje
obránného průmyslu České republiky
do roku 2030**

USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 19. července 2021 č. 651

o Strategii vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu České republiky do roku 2030

Vláda

I. **schvaluje** Strategii vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu České republiky do roku 2030 (dále jen „Strategie“) obsaženou v části III materiálu čj. 766/21;

II. ukládá

1. členům vlády a vedoucím ostatních ústředních správních úřadů realizovat opatření podle bodu I tohoto usnesení,
2. ministru obrany jedenkrát ročně informovat vládu o plnění Strategie v rámci Zprávy o zajišťování obrany státu.

Provedou:

členové vlády,
vedoucí ostatních ústředních správních úřadů

Na vědomí:

hejtmani,
primátor hlavního města Prahy

JUDr. Alena Schillerová, Ph.D., v. r.
místopředsedkyně vlády a ministryně financí

Obsah

1.	POSTUP TVORBY STRATEGIE	9
1.1	AUTORSTVÍ STRATEGIE	9
1.2	POPIS POSTUPU TVORBY STRATEGIE	9
2.	ÚVOD A KONTEXT	11
2.1	KONTEXT VZNIKU A EXISTENCE STRATEGIE	12
2.2	VYMEZENÍ POJMŮ	13
3.	VYZBROJOVÁNÍ V DOBĚ ZVÝŠENÉ NESTABILITY VE SVĚTĚ	17
3.1	BEZPEČNOSTNÍ PROSTŘEDÍ	17
3.2	ÚLOHA STÁTU VE VYZBROJOVÁNÍ	19
3.2.1	Suverenita rozhodování ve vyzbrojování	20
3.2.2	Přístupy ministerstva k vyzbrojování	21
3.3	HODNOCENÍ VÝCHOZÍHO STAVU VYZBROJOVÁNÍ	22
4.	VÝZNAM OBRANNÉHO PRŮMYSLU ČR PRO STÁT	25
4.1	TRENDY V OBRANNĚ-PRŮMYSLOVÉM PROSTŘEDÍ A JEJICH IMPLIKACE	26
4.1.1	Globální konsolidace a internacionalizace obranného průmyslu	26
4.1.2	Technologické trendy	27
4.1.3	Obranně-průmyslová politika ČR v rámci EU a NATO	28
4.2	HODNOCENÍ VÝCHOZÍHO STAVU OBRANNÉHO PRŮMYSLU ČR	30
5.	VIZE A GLOBÁLNÍ CÍL STRATEGIE	33
5.1	STRATEGICKÉ A SPECIFICKÉ CÍLE VYZBROJOVÁNÍ	33
5.1.1	Implementace cílů vyzbrojování	38
5.2	STRATEGICKÉ A SPECIFICKÉ CÍLE PODPORY ROZVOJE OBRANNÉHO PRŮMYSLU	54
5.2.1	Implementace cílů podpory rozvoje obranného průmyslu ČR	56
5.3	REALIZACE STRATEGIE	74
5.3.1	Rozpočet a zdroje financování	74
5.3.2	Systém řízení rizik a předpoklady realizace strategie	74
5.3.3	Komunikační aktivity	74
6.	ZÁVĚR	77
7.	PŘÍLOHY	77
7.1	PRIMÁRNÍ OBLASTI BEZPEČNOSTI DODÁVEK K ZAJIŠTĚNÍ POTŘEB OZBROJENÝCH SIL ČR	77
7.2	SOUVISEJÍCÍ OBECNĚ ZÁVAZNÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY	79
7.3	SEZNAM ZKRATEK	80

STRATEGIE

STRATEGIE

1. Postup tvorby strategie

1.1 Autorství strategie

Strategie vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu České republiky do roku 2030 (dále jen strategie) byla připravena odborníky sekce průmyslové spolupráce MO (dále jen SPSp MO) a sekce vyzbrojování a akvizic MO (dále jen SVA MO) ve spolupráci s dalšími experty Ministerstva obrany (dále jen ministerstvo) a zainteresovaných subjektů.

1.2 Popis postupu tvorby strategie

Strategie byla připravena v souladu s usnesením vlády ze dne 28. ledna 2019 č. 71 k Metodice přípravy veřejných strategií, bylo také přihlédnuto ke struktuře a zachování obdobné formy doposud realizovaných strategií.^{1,2}

Strategie je předkládána v souladu se závěrem Strategie vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu České republiky do roku 2025 aktualizovat ji na základě novelizace strategických dokumentů v oblasti obrany. Jedná se jak o mezinárodní strategické dokumenty na úrovni Evropské unie a Severoatlantické aliance, tak o strategie na úrovni národní (Obranná strategie České republiky vydaná v roce 2017, Dlouhodobý výhled pro obranu 2035, Koncepce výstavby Armády České republiky do roku 2030 – KVAČR 2030).

Tyto strategické dokumenty reflektují dva zásadní nové trendy – nejisté mezinárodní bezpečnostní prostředí s novými hrozbami a rostoucí význam technologií. Na tyto nové trendy nemohla Strategie vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu České republiky do roku 2025 v době svého vzniku dostatečně reagovat, a proto musí být aktualizována. Tyto trendy mají následující dopady:

1) *Nejisté mezinárodní bezpečnostní prostředí a nové hrozby*

V posledních letech se zvyšuje nestabilita mezinárodního systému, který čelí ze strany nastupujících mocností a nových aktérů pokusům o změnu statu quo založeného na multilaterální spolupráci a liberálně-demokratických hodnotách. Za tímto účelem jsou čím dál více využívány nové, především hybridní a kybernetické hrozby, které se většinou pohybují pod hranicí konvenčního konfliktu. Tyto nové hrozby využívají globální ekonomické, společenské a technologické propojenosti a útočí na zranitelná místa ve strategických sektorech, dodavatelských řetězcích či ve společensky důležitých institucích. Je proto nutné strategii aktualizovat tak, aby byla ČR těmto novým hrozbám schopna efektivně čelit a byla zachována její obranyschopnost.

2) *Rostoucí význam technologií*

Technologie se stávají integrální součástí většiny ekonomických i bezpečnostních sektorů a zároveň se zrychluje tempo, ve kterém se nové a disruptivní technologie vyvíjejí. Státy, které kontrolují globálně využívané technologie, získávají významnou strategickou výhodu. Nové technologické trendy mají velký význam i v obranném průmyslu, jelikož zisk konkurenční výhody v tomto segmentu může změnit současnou rovnováhu sil. V důsledku tohoto vývoje se stupňuje soutěž mezi státy v technologickém rozvoji. V rámci zachování bezpečnosti a obranyschopnosti je tudíž zásadní, aby si ČR, Evropská unie i Severoatlantická aliance zachovaly a dále rozvíjely svou současnou technologickou konkurenční výhodu. Strategie proto musí být aktualizována tak, aby tento vývoj a z něj se odvíjející cíle reflektovala a zdůrazňovala.

Aktualizaci strategie předcházelo průběžné vyhodnocení strategie původní, které je do jisté míry reflektováno v předkládané aktualizované strategii do roku 2030.

Implementace strategie bude zajištěna prostřednictvím plnění jednotlivých opatření, kterými se budou naplňovat strategické a specifické cíle. Každé navrhované opatření má stanovenou prioritu, termín plnění a je mu nastaven výstupový indikátor umožňující sledování plnění cílové hodnoty.

Závěry z monitoringu a vyhodnocení plnění jednotlivých cílů a opatření budou každoročně předkládány vládě ČR jako příloha dokumentu Zpráva o zajišťování obrany státu.

1 Národní strategie vyzbrojování, schválená usnesením vlády ze dne 15. září 2004 č. 875.

Strategie vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu České republiky, schválená usnesením vlády ze dne 19. prosince 2016 č. 1166.

2 Dlouhodobý záměr rozvoje organizace Strategické alternativy 2016–2020 (DZRO STRATAL).

2. Úvod a kontext

Základní informace o strategii	
(dle Metodiky přípravy veřejných strategií, usnesení vlády ze dne 28. ledna 2019 č. 71)	
Název strategie	Strategie vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu České republiky do roku 2030
Kategorie strategie	Strategie – dlouhodobý strategický dokument (10 let)
Zadavatel strategie	Vláda ČR
Gestor tvorby strategie	Ministr obrany
Koordinátor tvorby strategie	Náměstek pro řízení sekce průmyslové spolupráce Ministerstva obrany ČR
Rok zpracování strategie	2021
Schvalovatel strategie	Vláda ČR
Datum schválení	
Forma schválení	Usnesení vlády ČR
Poslední aktualizace	
Související legislativa	Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/81/ES, ze dne 13. července 2009, o koordinaci postupů při zadávání některých veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby zadavateli v oblasti obrany a bezpečnosti a o změně směrnic 2004/17/ES a 2004/18/ES, usnesení vlády ČR ze dne 19. prosince 2016 č. 1166 ke Strategii vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu České republiky do roku 2025.
Doba realizace strategie	1. 1. 2021 – 31. 12. 2030
Odpovědnost za implementaci	Ministerstvo obrany
Rozpočet implementace	Bez požadavků na dodatečné zdroje rozpočtu Ministerstva obrany

2.1 Kontext vzniku a existence strategie

Strategie přímo navazuje na dokument Strategie vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu České republiky do roku 2025. Jejím cílem je další systémový rozvoj oblasti vyzbrojování a podpora rozvoje obranného průmyslu ČR (dále jen „obrný průmysl ČR“) z hlediska potřeb ministerstva. V kontextu vyzbrojování stanovuje strategie hlavní trendy, cíle, zásady a opatření zajišťující podporu ozbrojeným silám ČR při plnění jejich základního úkolu, tedy připravovat se k obraně a bránit zemi proti vnějšímu napadení a plnit úkoly vyplývající z mezinárodních smluvních závazků ČR o společné obraně proti napadení. V rámci podpory obranného průmyslu ČR strategie nastavuje kvalitativně nový přístup k zajištění udržitelnosti a rozvoje schopností národního obranného průmyslu, vytvoření systému bezpečnosti dodávek, pořízování vojenského materiálu³ a služeb na základě zhodnocení současného stavu ozbrojených sil ČR, vývoje a perspektivy národního a evropského trhu s obranným a bezpečnostním materiálem, ekonomických možností státu a změn ve vyzbrojování.

Strategie je v souladu s hlavními strategickými dokumenty na zajišťování obrany – Bezpečnostní strategií ČR⁴, Obrannou strategií ČR⁵, Dlouhodobým výhledem pro obranu 2035⁶, KVAČR 2030, Konceptu mobilizace ozbrojených sil ČR a Konceptu operační přípravy státního území ČR.⁷ Základním referenčním bodem je Bezpečnostní strategie ČR.⁸ V uvedených dokumentech je promítnuta strategická koncepce Severoatlantické aliance (dále jen NATO) a bezpečnostní dokumenty Evropské unie (dále jen EU), které vymezují aktuální a nejzávažnější možnosti ohrožení bezpečnosti ČR. Cílem strategie je umožnit plnění požadavků KVAČR 2030 a konceptu ostatních složek ozbrojených sil ČR a současně podpořit rozvoj obranného průmyslu ČR.

Předmětem této strategie je přístup k vyzbrojování ozbrojených sil ČR a podpora rozvoje obranného průmyslu ČR v době míru. Zabezpečení potřeb ozbrojených sil ČR včetně potřeb ve stavu ohrožení státu a ve válečném stavu, tedy i mobilizační potřeby, nejsou součástí předmětu strategie.⁹

Zkušenosti z vývoje krizových situací však prokázaly, že připravenost průmyslu k zajišťování bezpečnosti dodávek je nezbytné zajišťovat a kontrolovat již v době míru. Proto strategie řeší vhodné nastavení bezpečnosti dodávek a definování vztahů mezi státem a strategickými dodavateli. Mobilizační dodávky pak pouze navazují na zásoby a rezervované a připravené kapacity. Ministerstvo také vychází z principu, že mírová armáda je jádrem válečné armády. K tomu ministerstvo zajišťuje adekvátní reakce na změny v bezpečnostním prostředí.

³ § 2 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁴ Bezpečnostní strategie České republiky, schválená usnesením vlády ČR dne 4. února 2015 č. 79.

⁵ Obranná strategie České republiky schválená usnesením vlády ČR ze dne 13. března 2017 č. 194.

⁶ Dlouhodobý výhled pro obranu do roku 2035, schválený usnesením vlády ČR ze dne 18. března 2019 č. 187.

⁷ Konceptu mobilizace ozbrojených sil České republiky, schválená usnesením vlády ČR dne 23. ledna 2013 č. 51

a Konceptu operační přípravy státního území České republiky, schválená usnesením vlády ČR ze dne 25. ledna 2017 č. 79.

⁸ Bezpečnostní strategie České republiky, schválená usnesením vlády ČR ze dne 4. února 2015 č. 79.

⁹ Výše zmíněné fungování během stavu ohrožení státu a válečného stavu řeší Předpis MOB-1-3 Majetkové zabezpečení rozvinutí OS ČR z r. 2018.

2.2 Vymezení pojmů

Pro účely tohoto dokumentu:

Bezpečnost dodávek – soubor opatření při zajištění dodávek vojenského materiálu pro plnění funkcí ozbrojených sil ČR a obranného průmyslu ČR při zabezpečování úkolů spojených s obranou státu. Cílem bezpečnosti dodávek je stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby snížení schopností ozbrojených sil ČR v důsledku nedostatku vojenského materiálu, energií a surovin pro obranný průmysl ČR a současně jsou eliminovány demografické a environmentální hrozby.

Hospodářská mobilizace – organizační, materiální, personální a jiná opatření, kterými ministerstvo zabezpečuje mobilizační dodávku pro potřeby ozbrojených sil ČR za stavu ohrožení státu a válečného stavu¹⁰.

Interoperabilita – schopnost společně působit v rámci operačního nasazení, k tomu je potřeba splnit řadu požadavků v oblasti vzájemné komunikace, výcviku, doktrinálního sjednocení. Interoperabilitou ve vyzbrojování je schopnost různých systémů vzájemně spolupracovat, poskytovat si služby a dosáhnout vzájemné součinnosti v rámci ozbrojených sil států NATO a EU. Interoperabilita¹¹ ve vyzbrojování je rovněž dosahována dodržováním standardů a jejich kompatibilitou.

Mobilizační dodávka – nezbytná dodávka pro podporu ozbrojených sil a bezpečnostních sborů, uskutečňovaná po vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu.

Obranný průmysl – ekonomické subjekty obranného a bezpečnostního průmyslu schopné vyrobit a dodat vojenský materiál a služby potřebné pro činnost ozbrojených sil.

Obranný průmysl ČR – státní a soukromé ekonomické subjekty působící na území ČR schopné vyrobit a dodat vojenský materiál a služby potřebné pro činnost ozbrojených sil ČR, včetně kapacit na zajištění životního cyklu vojenského materiálu.

Operační příprava státního území – souhrn opatření vojenského, ekonomického a obranného charakteru, která se plánují a uskutečňují v míru, za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu s cílem vytvořit na území státu nezbytné podmínky pro splnění úkolů ozbrojených sil a zabezpečení potřeb obyvatelstva.

¹⁰ Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹ AC/259-N(2009)0022, NATO Interoperability policy – Definition “Interoperability is the ability to act together coherently, effectively and efficiently to achieve Allied tactical, operational and strategic objectives”.

Ozbrojené síly ČR – pro účely tohoto dokumentu je pojem definován rozšířeně oproti ustálené právní definici. Pod pojmem se pro účely tohoto dokumentu rozumí: Armáda ČR (dále jen „AČR“), Vojenská kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž¹² a dále Vojenská policie a Vojenské zpravodajství. Ozbrojené síly ČR jsou hlavním nástrojem realizace obranné politiky ČR.

Podpora formou G2G – soubor opatření ze strany státu na podporu exportu vojenského materiálu českým dodavatelem vládě cizího státu v širokém slova smyslu, zahrnující zprostředkování, zaštitění nabídky, poskytnutí nefinančních záruk, technické certifikace aj.

(Podstatný) bezpečnostní zájem státu – soustava dlouhodobých priorit státu v oblasti obrany a bezpečnosti, na základě kterých zajišťuje bezpečnost obyvatelstva, majetku, infrastruktury a nedotknutelnost svého území. Zajištění ekonomické a surovinové bezpečnosti ČR a posilování konkurenceschopnosti ekonomiky patří k základním strategickým zájmům uvedeným v Bezpečnostní strategii ČR.¹³

Služba – zabezpečení osob, organizačních celků ministerstva a zajištění provozu, údržby a zásobování movitého a nemovitého majetku.

Smlouva o mobilizačních dodávkách – navázání smluvního vztahu mezi státem a dodavatelem vojenského materiálu, kterou se dodavatel zavazuje k přednostnímu uspokojení poptávky státu při vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu a k udržení schopností takové dodávce vyhovět.

Strategický dodavatel vojenského materiálu – ekonomický subjekt s obranně-průmyslovými schopnostmi na území ČR, nezbytnými k zajištění bezpečnosti dodávek pro udržení obranyschopnosti státu. Přičemž stát má pod kontrolou či dohledem jeho vlastnickou strukturu, bezpečnost informací a dodavatelské řetězce. Právě zajištění obranně-průmyslových schopností strategického dodavatele je jednou z nejdůležitějších priorit podstatných bezpečnostních zájmů státu.

Státní podnik v oblasti obrany – právnická osoba provozující podnikatelskou činnost s majetkem státu vlastním jménem a na vlastní odpovědnost, jejímž zakladatelem je ve jménu státu ministerstvo, která slouží k uspokojování významných celospolečenských, strategických nebo veřejně prospěšných zájmů v rozsahu stanoveném zakládací listinou. Ředitele státního podniku ustanovuje a odvolává ministr obrany. Do dozorčí rady, která schvaluje v rozsahu, který určí zakladatel, zásadní otázky koncepce rozvoje podniku, zejména strategii rozvoje výroby a služeb, jmenuje dvě třetiny členů zakladatel.

Strategický partnerský stát – stát, se kterým ČR v oblasti obrany buduje dlouhodobou spolupráci za účelem zajišťování a posilování kapacit ozbrojených sil ČR.

Technologie – soubor technik, dovedností, metod a procesů, vytvářených s využitím vědeckých poznatků a užívaných při výrobě produktů nebo služeb a při dosahování dalších vytyčených cílů. Vojenskými technologiemi jsou míněny aplikace technologií při výrobě a provozu vojenského materiálu, které jsou použity ve spojitosti s potřebami obranyschopnosti státu.

Vojenský materiál – vojenská výstroj, vojenská výzbroj, vojenská technika a určená technická zařízení používaná k plnění úkolů ozbrojených sil ČR. Určená technická zařízení podléhají státnímu odbornému dozoru.¹⁴

Vyzbrojování – komplex zásad, procesů a činností, jimiž je dosahována požadovaná úroveň schopností ozbrojených sil ČR prostřednictvím zajištění materiálních zdrojů (vojenským materiálem a službami).

Zakázka – veřejná zakázka nebo veřejná zakázka v oblasti obrany nebo bezpečnosti.¹⁵

Zásoby majetku – stanovené množství a položky movitého majetku pro zabezpečení majetkových potřeb, které vyplývají z plnění funkcí resortu. Člení se z hlediska účelu a časového použití na:

- zásoby majetku běžné potřeby,
- zásoby majetku pro zabezpečení bojové činnosti.

Zvláštní vztah – navázání smluvního vztahu o mobilizačních dodávkách mezi objednatelem mobilizační dodávky a dodavatelem vojenského materiálu, jehož kompletní fyzická výroba vojenského materiálu a zajištění služeb jsou realizovány na území ČR a který dále splňuje podmínky pro navázání zvláštního vztahu takovou smlouvou stanovené.

Životní cyklus vojenského materiálu (výrobku) – časový rozvoj předmětného vojenského materiálu od plánování jeho pořízení až do vyřazení. Životní cyklus vojenského materiálu ve smyslu standardu NATO¹⁶ se člení na etapy koncepční, vývoje, pořízování (produkce), užívání, zabezpečení a vyřazení.

¹² § 3 odst. 2 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR, ve znění pozdějších předpisů.

¹³ Čl. 14, 77, 80, 90 a 91 Bezpečnostní strategie ČR.

¹⁴ Zákon č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem a o doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵ § 14 a § 187 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁶ AAP-48, Ed. B, version 1, NATO System Life Cycle Processes.

3. Vyzbrojování v době zvýšené nestability ve světě

3.1 Bezpečnostní prostředí

V posledních letech došlo k zásadní proměně světové bezpečnostní situace, které je potřeba přizpůsobit stávající strategii. Dříve poměrně čitelné a relativně stabilní vztahy mezi státy jsou nyní více volatilní a bezpečnostní prostředí se stává neustále rozmanitější a hůře předvídatelné. Reagovat je rovněž potřeba na nové typy hrozeb, jakými jsou například kybernetické a hybridní hrozby či využívání komerčních technologií pro vojenské účely, zvláště pak v oblasti informačních a komunikačních technologií.¹⁷ Příkladem je zejména hybridní působení etablovaných či nastupujících mocností směřované k posílení vojenského a ekonomického vlivu a s tím související oslabení hlavního oponenta (NATO, EU). Mimo tyto aktivity je třeba věnovat pozornost také neustále narůstající moci a vlivu takovýchto států spolu s jejich intenzivnější demonstrací vojenské síly a přímé vojenské účasti při řešení regionálních krizí a konfliktů. Bezpečnostní strategie ČR dále jako hlavní hrozby pro stát ve střednědobém horizontu jmenuje revizionistickou politiku některých mocností, nárůst různých forem extremismu, terorismus a šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů včetně balistických střel. Trvalé zhoršování bezpečnostní situace vyžaduje větší připravenost na krizi vojenského i nevojenského charakteru.

Evropské státy Severoatlantické aliance, jednoho z klíčových pilířů bezpečnostní architektury ČR, jsou z jihu a východu obklopeny v podstatě souvislým pásmem krizí a konfliktů. V souvislosti s globalizací a novou povahou hrozeb jsou navíc kladeny vyšší nároky na ozbrojené síly. V rámci adekvátní reakce a akceschopnosti tyto musejí být schopné působit ve větší škále operací, což klade dodatečné a zvýšené požadavky na výzbroj, výstroj, výcvikové technologie a připravenost profesionálního vojáka.

S novými hrozbami a proměnou bezpečnostního prostředí souvisí i rozvoj a využití technologií, které jsou snadněji dostupné, a tím i stále častěji používány. S vývojem a výraznější proliferací technologií souvisí ztráta technologické výhody západního světa. Vojenskou a technologickou převahu ozbrojených sil západního světa tak již nelze považovat za samozřejmost. Sledování a zajištění pokroku v technologii se v důsledku toho stalo naléhavější. Jednou z klíčových priorit v rámci zajišťování obranyschopnosti státu tak musí být nejen zachování, ale především rozvoj technologicko-průmyslové základny státu. V období neustále se měnící bezpečnostní situace je tedy nezbytné investovat do odborných znalostí, technologického rozvoje a udržení potřebných výrobních kapacit vojenského materiálu, které zajišťují plnění obranných úkolů a tvoří základ inovací. Reakcí na změnu technologického a společenského vývoje je požadavek na stále rychlejší schopnost inovovat. Volba nových technologií pro přezbrojení, modernizaci a výstavbu ozbrojených sil ČR je tedy citlivým a zásadním rozhodnutím.

Se změnou světové bezpečnostní situace musejí evropské státy NATO vynaložit více úsilí na zajištění vlastní bezpečnosti. Úkolem ČR tak v rámci této iniciativy musí být posílení schopností zaručujících své bezpečí a doplnění kapacit NATO. To mimo jiné vyžaduje zajistit znalosti, technologie a průmyslové schopnosti, které jsou pro zaručení vlastní bezpečnosti a příspěvku ČR k posílení evropské spolupráce nezbytné. Strategie přispívá k nastavení systému, jak tyto znalosti, technologie a schopnosti uchovat, posílit a chránit.

Současné bezpečnostní prostředí klade také větší nároky a požadavky na:

- flexibilitu při výstavbě ozbrojených sil ČR včetně obranných příprav k doplňování válečné armády,¹⁸
- rychlé materiální doplňování v souvislosti s aktuálními hybridními hrozbami a s tím rychle vznikajícími operačními požadavky,
- větší připravenost na krizové stavy.

¹⁷ Bezpečnostní strategie České republiky, s. 11–12.

¹⁸ Koncepce mobilizace ozbrojených sil České republiky, schválená usnesením vlády ČR dne 23. ledna 2013 č. 51.

Uvedené nároky a požadavky vyžadují od ministerstva včasné, bezpečné a zároveň koncepční pořízování majetku, jehož cílem je naplnění vládou schválené schopnosti uvedené v KVAČR 2030. Ta zároveň definuje strategické projekty vyzbrojování, respektive požadované zbraňové systémy, na nichž je AČR jako páteř ozbrojených sil ČR budována. KVAČR 2030 rovněž zajišťuje kompatibilitu s Koncepcí mobilizace ozbrojených sil ČR a Koncepcí operační přípravy státního území ČR.

Včasnost závisí na:

- dostatečném a stabilním zdrojovém rámci,
- spolupráci ministerstva s ostatními zainteresovanými resorty, zejména Ministerstvem financí ČR, při tvorbě a schvalování investičních programů.

V souvislosti s volatilitou světové bezpečnostní situace je klíčové správně volit dodavatele vojenského materiálu pro ozbrojené síly ČR v rámci zajištění maximální možné bezpečnosti dodávek. V případě krize může dojít k náhlému přerušení zavedených dodavatelských řetězců a klíčový vojenský materiál kritický pro operabilitu ozbrojených sil nemusí být dodáván. Zajištění stabilního a předvídatelného zdrojového rámce je základním předpokladem plánování a zajištění rozvoje ozbrojených sil ČR. Obecně platí, že v případě nenadálé krizové situace¹⁹ se ČR může spoléhat pouze na své vlastní výrobní kapacity, popřípadě kapacity svých nejbližších vojensko-politických spojenců. Z tohoto důvodu je třeba usilovat o maximální možný rozvoj kapacity technologicko-průmyslové základny ČR a využití jejích výstupů pro potřeby vyzbrojování. Tento proces navíc zpětně přináší víceúrovňové ekonomické přínosy a rozvoj v civilních oblastech.

Pořízování vojenského materiálu souvisí s ochranou utajovaných informací a bezpečnostní spolehlivostí dodavatelského prostředí. Strategické projekty vyzbrojování musí, jak ve fázi výběru dodavatele, tak ve fázi realizace dodávek, respektovat bezpečnost dodávek a suverenity ČR. To je možné jen zvýšením podílu účasti obranného průmyslu ČR na dodávkách vojenského materiálu a služeb a zejména zajištěním životního cyklu vojenského materiálu přímo v ČR. V řadě odůvodněných případů z hlediska bezpečnosti dodávek a ochrany podstatných bezpečnostních zájmů státu ministerstvo vyžaduje realizaci dodávek vojenského materiálu a služeb prostřednictvím státních podniků zřízených ministerstvem.

¹⁹ Za nenadálou krizovou situaci v tomto kontextu označujeme stav náhle zhoršené mezinárodní bezpečnostní situace, kdy jsou z jakýchkoli důvodů narušeny dodavatelské řetězce vojenského materiálu, komponentů pro výrobu vojenského materiálu nebo vstupních surovin pro obranný průmysl ze zahraničí.

3.2 Úloha státu ve vyzbrojování

Úspěšné nasazení ozbrojených sil ČR (mírové i válečné) je z hlediska vyzbrojování podmíněno pořízováním interoperabilního vojenského materiálu na vysoké technologické úrovni a schopností doplnit ozbrojené síly ČR vojenským materiálem v období zhoršování bezpečnostního prostředí. V souladu s požadavky NATO a zhoršováním bezpečnostní situace se výrazně zkracuje doba pro přípravu a nasazení ozbrojených sil ČR. Cílem ministerstva je proto udržovat, zvyšovat a optimalizovat potřebné průmyslové kapacity včetně vytváření nezbytných zásob, které nelze získat v krátkém časovém období a dostatečném rozsahu, a podporovat výstavbu důležité obranné infrastruktury.

Ministerstvo zabezpečuje propojení vyzbrojování ozbrojených sil ČR s rozvojem obranného průmyslu ČR. Základ podpory a udržitelnosti ozbrojených sil ČR vychází ze schopností obranného průmyslu ČR a schopností státních podniků založených ministerstvem²⁰, zejména pokud jde o:

- 1) zajištění výzbroje a výstroje vojáka,
- 2) klíčové systémy pozemních sil,
- 3) klíčové druhy munice pro pozemní síly a vzdušné síly,
- 4) radarové a monitorovací systémy a systémy elektronického boje,
- 5) zajištění minimálně základní provozuschopnosti letecké techniky z domácích zdrojů,
- 6) komunikační a informační infrastrukturu a její ochranu,
- 7) kybernetickou obranu.

Vyzbrojování ozbrojených sil ČR probíhá v době míru, ve stavu ohrožení státu i ve válečném stavu. Mechanismus deklarace vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu definuje ústavní pořádek ČR.²¹ Po vyhlášení krizových stavů stav ohrožení státu a válečný stav probíhá vyzbrojování a pořízování majetku podle právních předpisů.

Ministerstvo zajišťuje potřebnou úroveň standardizace a unifikace vojenského materiálu.

Ministerstvo považuje obranný průmysl ČR za klíčový prvek strategické podpory rozvoje schopností ozbrojených sil ČR přispívající k posílení politických, ekonomických a diplomatických ambicí ČR.

²⁰ Státní podniky založené Ministerstvem obrany zabezpečují strategické zájmy státu ve smyslu zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů. V návaznosti na § 189 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů, lze využít zadávání zakázek státním podnikům v oblasti obrany formou vertikální spolupráce.

²¹ Čl. 39, 43 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústavy České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů a čl. 7 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Ministerstvo adekvátně reaguje na bezpečnost dodávek. Bezpečnost dodávek vojenského materiálu představuje strategickou oblast zajištění bezpečnosti státu.

Z hlediska průmyslových schopností ministerstvo hledá cesty, jak dosáhnout technologické vybavenosti české obranně-průmyslové základny potřebné pro dosažení plánovaných schopností ozbrojených sil ČR.²² Silný obranný průmysl poskytuje každému státu klíčovou komponentu obranyschopnosti – vojensko-technologickou základnu a bezpečnost dodávek. Čím více se stát spoléhá na import zbraňových systémů ze zahraničí, tím méně jistoty má, že je plně připraven na obranu země v případě krize. Proto u zakázek dodávaných ze zahraničí požaduje ministerstvo maximální možné zapojení českého obranného průmyslu a zajištění bezpečnosti dodávek v průběhu životního cyklu.

3.2.1 Suverenita rozhodování ve vyzbrojování

Suverenita státu je dána jeho schopností se nezávisle, nebo alespoň s minimálními omezeními, rozhodovat ve všech oblastech zajišťujících chod státu. Obrana je považována za jádro národní suverenity a rozhodnutí o vojenských schopnostech a způsobu jejich zabezpečení zůstává na členských státech.²³

Podle Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“) je na členských státech, aby definovaly, co považují za zásadní zájmy národní bezpečnosti. Členský stát může na základě SFEU přijmout opatření, která považuje za nezbytná pro ochranu životně důležitých zájmů své bezpečnosti, jež jsou spojeny s výrobou výzbroje, zbraní, střeliva a dalšího obranného materiálu nebo obchodem s nimi.

Česká republika v souladu s právními předpisy²⁴ a se strategickými zájmy státu postupuje při zajišťování vojenského materiálu a zadávání veřejných zakázek s ohledem na zajištění národní suverenity. Právní předpisy EU umožňují nadřadit podstatné bezpečnostní zájmy státu nad hospodářskou soutěž. ČR proto v souladu s právními předpisy EU podniká kroky na ochranu své operační výhody, podstatných bezpečnostních zájmů, bezpečnosti dodávek a udržení volnosti strategického rozhodování při vytváření schopností ozbrojených sil ČR.

22 Jak jsou definovány v Koncepti výstavby Armády České republiky 2030, viz <http://www.mocr.army.cz/dokumenty-a-legislativa/ceske-dokumenty-46088>.

23 Smlouva o fungování Evropské unie v čl. 4 (2) stanoví, že „národní bezpečnost zůstává výhradní odpovědností každého členského státu“. Obdobně Evropská komise ve svém sdělení Evropskému parlamentu a Radě (2013) zdůrazňuje, že obrana je stále jádrem národní suverenity a rozhodnutí o vojenských schopnostech zůstává na členských státech. Směrnice 2009/81/ES v článku 1 uvádí, že národní bezpečnost zůstává výhradní odpovědností jednotlivých členských států jak v oblasti obrany, tak bezpečnosti.

24 Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů.

V případech, kdy to bezpečnostní zájmy státu a zajištění bezpečnosti dodávek umožní, pořizuje ministerstvo materiál a služby u nadlimitních veřejných zakázek všemi zákonem stanovenými druhy výběrového řízení (otevřené řízení nebo užší řízení a za splnění zákonem stanovených podmínek také jednací řízení s uveřejněním, jednací řízení bez uveřejnění, řízení se soutěžním dialogem nebo řízení o inovačním partnerství) na domácím, evropském, ale i na světovém trhu. V ostatních případech týkajících se podstatných bezpečnostních zájmů státu a bezpečnosti dodávek ministerstvo uvážlivě využívá výjimek uvedených ve SFEU a výjimek uvedených ve směrnicích EU.^{25, 26, 27}

Jedná se o možnost uplatnění nezbytných bezpečnostních hledisek a potřeb při výběru dodavatele, za předpokladu dodržení zákonných zásad zadávání zakázek.

3.2.2 Přístupy ministerstva k vyzbrojování

V ČR došlo k výraznému posílení transparentnosti veřejných zakázek vydáním zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, zároveň byly vytvořeny další možnosti pro efektivnější postup zadavatele.

Ministerstvo při pořizování vojenského materiálu a služeb dodržuje zásady transparentnosti a přiměřenosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace, ať už je způsob pořízení jakýkoliv. Při pořizování majetku a služeb ministerstvo vždy uplatňuje princip péče řádného hospodáře (efektivnost, účelnost, hospodárnost). Ministerstvo při plnění úkolů vyzbrojování a modernizace ozbrojených sil ČR buduje systém vyzbrojování, který je transparentní k obrannému průmyslu ČR a veřejnosti²⁸ s důrazem na přípravu projektů a akcí umožňujících dodat vojenský materiál a služby s požadovanými parametry, v požadovaném čase a kvalitě, při dodržení pravidla dosažení nejlepší hodnoty za přiměřenou cenu.

Ministerstvo provádí průzkum trhu a zabezpečuje zpracování informací, studií a analýz průzkumu trhu s cílem zjišťování údajů a informací o požadovaných technologiích a produktech k naplnění úrovně stanovených schopností ozbrojených sil ČR a údajů a informací požadovaných k řízení procesů v průběhu životního cyklu materiálu.

Základními zdroji získávání údajů a informací pro účely průzkumu trhu jsou data a informace od výrobců a dodavatelů, odborné publikace, otevřené informační zdroje, návštěvy výstav a veletrhů, návštěvy ozbrojených sil členských zemí NATO a EU, taktická a operační cvičení NATO za účasti zástupců průmyslu²⁹, nástroje provozovatelů elektronických tržišť a národní elektronický nástroj³⁰, analýzy účinnosti moderních zbraňových systémů v soudobých konfliktech a trendy ve vedení konfliktů, zkušenosti s používáním již dodávaného a zavedeného vojenského materiálu a služeb do resortu obrany nebo ozbrojených sil členských zemí NATO a EU apod.

Ministerstvo při nabývání majetku úplatným způsobem požaduje u všech veřejných zakázek s předpokládanou hodnotou přesahující 100 mil. Kč, u kterých zadávající obdrží pouze jednu nabídku, posouzení, zda cena sjednaná ve smlouvě je cenou v místě a čase obvyklou.

Pro zajištění efektivního, účelného a hospodárného vyzbrojování ministerstvo využívá a rozvíjí v souladu s aktuálními potřebami a s úkolem zabezpečit rozumnou míru centralizace zadávání zakázek, nastavit přístup využívající k pořizování vojenského materiálu a služeb schopnosti obranného průmyslu, výzkumných a vývojových kapacit a akademické obce. K tomu účelně využívá mnohonárodní spolupráci v rámci NATO a EU, regionální a dvoustrannou spolupráci za podmínky výhodnosti této spolupráce pro ČR.

Ministerstvo podporuje rozvoj stabilního, udržitelného a vyváženého růstu obranného průmyslu ČR. Dlouhodobá spolupráce s obranným průmyslem ČR umožňuje obchodním společnostem zvýšit investice do výzkumu, vývoje a inovací v oblastech, kde trh nedokáže naplnit potřeby ozbrojených sil ČR.

Ministerstvo preferuje uzavírání víceletých smluv. Víceleté smlouvy stabilizují dodávky pro potřeby ozbrojených sil ČR a optimalizují proces plánování finančních prostředků. Víceleté dodávky umožňují obrannému průmyslu ČR investovat do vývoje a zvyšování kvality a zajištění bezpečnosti dodávek.

25 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/81/ES ze dne 13. července 2009, o koordinaci postupů při zadávání některých zakázek na stavební práce, dodávky a služby zadavateli v oblasti obrany a bezpečnosti.

26 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014, o zadávání veřejných zakázek.

27 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/43/ES ze dne 6. května 2009, o zjednodušení podmínek transferů produktů pro obranné účely uvnitř Společenství.

28 V ustanovení § 6 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, je stanovena obecná povinnost dodržovat při zadávání veřejných zakázek zásadu transparentnosti, přiměřenosti a ve vztahu k dodavatelům zásadu rovného zacházení a zákazu diskriminace.

29 CNAD TG – FNIE (Framework for NATO – Industry Engagement – 22. 2. 2016).

30 Národní infrastruktura pro zadávání veřejných zakázek (NIPEZ).

Ministerstvo ve smyslu zákona³¹ uplatňuje (v nezbytných případech) u dodavatelů požadavky garance zabezpečení dodávek po celou dobu životního cyklu těchto výrobků.

Ministerstvo ve smyslu zákona³² zavede systém stanovení komplexních nákladů na životní cyklus vojenského materiálu, zejména u strategických a významných zakázek, včetně dopadů na životní prostředí a potřebu velikosti obranné infrastruktury.

Ministerstvo zadává zakázky a uzavírá smlouvy na cílové (celkové) počty vojenského materiálu z důvodu zabezpečení kompatibility a jednotnosti zavedeného vojenského materiálu k usnadnění operačního nasazení, velení, zabezpečení, přípravy a výcviku personálu, standardizace, interoperability a k efektivnímu využívání simulátorů a dalších výcvikových zařízení. K zajištění nezbytných dodávek pro podporu ozbrojených sil a mobilizačních dodávek vojenského materiálu za krizových stavů vhodným způsobem využívá opcí a zvláštních smluv s konkrétními (strategickými) dodavateli.

Ministerstvo využívá rámcových dohod^{33, 34} jako účinného nástroje na pořízování určitého předem definovaného spektra majetku a služeb (včetně mobilizačních potřeb). Rámcovými dohodami snižuje ministerstvo administrativní zátěž spojenou s opakovanou přípravou dílčích zakázek na straně zadavatele, ale i na straně potenciálních dodavatelů.

Ministerstvo nastavuje systém zpracování podkladů pro přípravu zadávací dokumentace. Pro úspěšnou realizaci zakázek je zásadním předpokladem zahájení přípravy zadávacího řízení s dostatečným časovým předstihem a včasné rozhodnutí o využívání externích právních služeb. Tím ministerstvo minimalizuje omezování hospodářské soutěže.

Ministerstvo průběžně monitoruje délku trvání smluvních vztahů uzavřených s dodavateli a s přiměřeným předstihem před koncem smluvního vztahu analyzuje možnosti dalšího zajištění potřeby.

Ministerstvo prostřednictvím Úřadu pro obrannou standardizaci, katalogizaci a státní ověřování jakosti při pořízování vojenského materiálu uplatňuje státní ověřování jakosti ve smyslu zákona č. 309/2000 Sb., o obranné standardizaci, katalogizaci a státním ověřování jakosti výrobků a služeb určených k zajišťování obrany státu a o změně živnostenského zákona. Smluvními podmínkami vytváří prostor pro katalogizaci a sledování jakosti produktů za účelem kontroly dodržování standardů a zavedení vojenského materiálu do užívání.

Ministerstvo uplatňuje u Správy státních hmotných rezerv (dále jen SSHR) požadavky na výši a strukturu státních hmotných rezerv a požadavky na zajištění mobilizačních dodávek. Ministerstvo považuje státní podniky založené ministerstvem za strategické dodavatele 1. úrovně.³⁵

3.3 Hodnocení výchozího stavu vyzbrojování

Úspěšné nasazení ozbrojených sil ČR je z hlediska vyzbrojování podmíněno pořízováním interoperabilního vojenského materiálu na vysoké technologické úrovni a schopností doplnit ozbrojené síly ČR vojenským materiálem v období klesající stability bezpečnostního prostředí. Cílem ministerstva je udržovat a optimalizovat nezbytné průmyslové kapacity včetně vytváření nezbytných zásob.

Zásadním úkolem vyzbrojování vyplývajícím z provedených analýz při zpracování KVAČR 2030 je zrychlovat nákupy nové techniky a modernizovat pozemní a vzdušné síly AČR. Nezbytné je zabezpečení transparentního a účelného řízení přípravy a realizace projektů vyzbrojování, centrálního pořízování majetku a služeb veřejnými zakázkami tak, aby akvizice odpovídaly skutečným potřebám AČR a bylo docíleno co nejvyšší efektivity se současným zajištěním bezpečnosti dodávek.

31 § 193 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (doklady od orgánů ČR nebo příslušného státu o schopnosti dodavatele plnit své povinnosti v oblasti dovozu, vývozu, transferu a tranzitu výrobků, které jsou předmětem zakázky).

32 § 117 a § 118 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek. V případě, že do hodnocení nabídek jsou zahrnuty náklady životního cyklu, uvede zadavatel v zadávací dokumentaci údaje, které mají účastníci zadávacího řízení poskytnout, a metodu, kterou zadavatel použije ke stanovení nákladů životního cyklu podle těchto údajů.

33 § 131 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

34 Doba trvání rámcové dohody v oblasti obrany nebo bezpečnosti nesmí být delší než 7 let, s výjimkou případů, kdy se zohledňuje očekávaná provozní životnost dodávaného zboží a technické obtíže, které jsou způsobeny změnou dodavatele, zadavatel je povinen tyto objektivní příčiny řádně odůvodnit.

35 Viz str. 59, část II.1.1, Strategická charakteristika dodavatelů.

Závěry hodnocení výchozího stavu ve vyzbrojování

Analýza stavu vyzbrojování³⁶ poukazuje na hlavní nedostatky, které je nezbytné řešit. Závěry z hodnocení stavu vyzbrojování a hodnocení plnění cílů strategie jsou součástí dokumentu Zpráva o zajišťování obrany státu³⁷ každoročně předkládaného vládě, Parlamentu ČR a prezidentu republiky.

Ministerstvem jsou analyzována a přijímána opatření k optimalizaci procesů a k rozvoji dvoustranné a mnohostranné spolupráce ve vyzbrojování. Nejsložitější problémy se promítají do návrhu cílů a opatření strategie.

Ministerstvo považuje obranný průmysl ČR za klíčový prvek strategické podpory rozvoje schopností ozbrojených sil ČR přispívající k posílení politických, ekonomických a diplomatických ambicí ČR.

Cílem spolupráce ministerstva s obranným průmyslem je zajištění dodávek strategického vojenského materiálu a služeb a pořízení a udržení provozuschopnosti kritických zbraňových systémů a zabezpečení operačních potřeb ozbrojených sil ČR. Ministerstvo podporuje obranný průmysl ČR tak, aby se stimulovaly vznik a rozvoj výrobních kapacit zajišťujících bezpečnost dodávek vojenského materiálu. K udržení vysoké technologické úrovně obranného průmyslu ministerstvo podporuje vědecké vzdělávání, výzkum, vývoj a inovace.

Hodnocení stavu vyzbrojování na ministerstvu a vnějšího prostředí

Podpora dosažení cílů	Ohrožení dosažení cílů
Silné stránky - Nastavení systému dlouhodobého, střednědobého a krátkodobého systému plánování včetně plánování akvizic. - Nastavení nového systému průzkumu trhu. - Organizace a zabezpečení odborné přípravy projektových manažerů a administrátorů projektů formou odborných kurzů projektového řízení. - Stanovení podmínek a nastavení systému pro pořízování vojenského materiálu formou vláda – vláda. - Implementace směrnic EU k zadávání veřejných zakázek v rámci ministerstva vydáním novelizovaného předpisu. - Definování klíčových technologií z hlediska zajištění podstatných bezpečnostních zájmů státu a jejich využívání pro realizaci strategických zakázek. - Využívání všech forem zadávání veřejných zakázek ve smyslu zákona o zadávání veřejných zakázek. - Rozšířené využívání víceletých smluv a rámcových dohod.	Slabé stránky - Nestabilní finanční rámec pro realizaci projektů vyzbrojování oproti plánům, který má vliv na změny v zadání projektů, posouvání jejich realizace v čase, případně zrušení. - Přes nastavenou optimalizaci přetrvávající administrativní, časová a kontrolní náročnost procesu přípravy a realizace projektů vyzbrojování. - Opakované a komplikované zpracování dat v různých aplikacích informačních systémů a následné ruční zpracování informací pro rozhodovací proces top managementu o stavu a realizaci strategických a zvláště významných projektů. - Formální přístup ke zpracování harmonogramů realizace projektů a nedůsledná kontrola stavu jejich realizace a následné odsouzení jednotlivých kroků v čase a zpoždění projektů oproti plánům. - Přetrvávající nenaplněnost akvizičních pracovišť personálem a zhoršování věkové struktury personálu. Stanovené počty personálu neodpovídají počtu požadavků na realizaci zakázek, což je na úkor kvality přípravy zakázek a nezbytných analýz pro přípravu zakázek. - Chybějící metodické pokyny pro účelné využití externích právních služeb.
Příležitosti - Společné úsilí všech složek ministerstva a dalších resortů (především MPO a MZV) k zajištění požadovaných a nezbytných schopností včetně přístupu k zajištění realizace projektů vyzbrojování. - Politický závazek navyšování rozpočtu ministerstva, který umožní stabilizovat výdaje programového financování na úrovni nad 20 % ročních výdajů ministerstva a plánovanou realizaci projektů vyzbrojování. - Rozvoj potenciálu obranného průmyslu ČR. - Zapojení do mezinárodní spolupráce v oblasti vyzbrojování v rámci NATO, EU a V4. - Možnosti využití agentur NATO pro zajišťování materiálu a výzbroje kompatibilních se státy NATO. - Rostoucí a stabilní využívání možností státních podniků zřízených ministerstvem jak pro realizaci zakázek, tak pro zajištění služeb, nezbytných analýz a studií a analýz nákladů na životní cyklus.	Hrozby - Nedostatečné finanční zdroje k realizaci plánovaných zakázek, nestabilní rozpočet ministerstva. - Chybějící a nedoplňovaný personál, nezajištění odborné přípravy. - Nedostatečná organizační a personální stabilita. - Vytváření právních a administrativních překážek pro plnohodnotné využívání státních podniků zřízených ministerstvem. - Vytváření nadbytečných právních, administrativních a nesystémových kontrolních překážek při realizaci zakázek. - Nedostatečné využívání metod projektového řízení.

36 Analýza „Stav SVA MO a problémy při vyzbrojování“, čj. 271-30/2015-1350, ze dne 4. září 2015.

37 Zpráva o zajišťování obrany státu v roce 2017 (čj. V9/2018-3691), v roce 2018 (čj. V71-12/2019-3691), v roce 2019 (čj. V90-3/2020-3691).

4. Význam obranného průmyslu ČR pro stát

Obranný průmysl ČR představuje jeden ze základních stavebních kamenů bezpečnostní struktury státu. Jeho obranný, bezpečnostní a ekonomický přínos pro stát je neoddiskutovatelný. Pokud je kvalitně řízen, stimulován a systematicky rozvíjen v souladu s politicko-bezpečnostními a ekonomickými zájmy státu, tvoří industriální a vědecko-výzkumnou základnu zajišťující strategicko-bezpečnostní dodávky a servis pro potřeby národní obrany, přičemž je významný i z hlediska zahraničně-politického, socio-ekonomického a technologického.

Základním způsobem podpory obranného průmyslu ČR ze strany ministerstva je zadávání zakázek na dodávky vojenského materiálu v oblastech, kde obranný průmysl ČR produkuje konkurenceschopný vojenský materiál. Zadávání zakázek obrannému průmyslu ČR podporuje vznik a rozvoj výzkumných, vývojových a výrobních kapacit zajišťujících vysokou technologickou úroveň a bezpečnost dodávek vojenského materiálu.

ČR se svými technologickými kapacitami a finančními prostředky nemůže spoléhat pouze na sebe, neboť v některých oblastech nedokáže pro ozbrojené síly ČR potřebné vybavení vyrobit, a český stát zároveň nemůže být pro obranný průmysl ČR primárním, natož jediným odběratelem, pokud si chce průmysl udržet špičkovou úroveň. Přitom si ale nemůže do budoucna v oblasti klíčových technologií dovolit závislost na potenciálních protivincích.

Proto je nutné udržovat stávající globálně konkurenceschopné kapacity obranného průmyslu ČR a zajistit jeho rozvoj v těch oblastech, které jsou pro ozbrojené síly ČR zásadní a přitom ve střednědobém horizontu dosažitelné.³⁸ Zároveň je nutné zajistit strategická partnerství s blízkými politickými partnery a doplňovat tak finanční a technologické zdroje obranného průmyslu ČR ze zahraničí.

Proto, aby podniky obranného průmyslu ČR dosahovaly dlouhodobě potřebné produkční úrovně, je nutné, aby byly úspěšné na zahraničních trzích. Obchod s vojenským materiálem je zároveň velmi specifickou zahraničně-politickou záležitostí, jejíž zákonitosti nepodléhají pravidlům běžného volného trhu, a spadá pod zákon č. 38/1994 Sb.³⁹ Proto je pro transparentní a odpovědný obchod s vojenským materiálem a obranný průmysl ČR politická podpora ze strany vlády ČR zásadní. Součástí této strategie je série opatření a iniciativ, které povedou k zajištění co největšího úspěchu podniků obranného průmyslu ČR na zahraničních trzích.

Realizace exportu vojenského materiálu spadajícího do kategorie podstatných bezpečnostních zájmů do zahraničí závisí / může záviset na státní podpoře nad rámec vydání licence pro vývoz, a to i v případech, kdy je exportérem soukromý subjekt, vždy však jedině v souladu s mezinárodními závazky ČR a zahraničně-politickými prioritami vlády ČR. Pro obranný průmysl ČR je proto podpora ze strany státu velmi významná, vždy však jedině v souladu s mezinárodními závazky ČR a zahraničně-politickými prioritami vlády České republiky. ČR si tímto buduje prestiž na mezinárodní scéně a vytváří cenná partnerství, která mají velký potenciál přesáhnout do dalších oblastí spolupráce. Podpora obranného průmyslu ČR je, mimo výše uvedené strategické aspekty, úzce spjata i s benefity pro národní ekonomiku. Obranné akvizice, jsou-li alespoň z části realizovány obranným průmyslem ČR, se citelně promítají do státního HDP. Investice, respektive zdroje, tak zůstávají v domácí ekonomice, kterou tímto podporují. Díky podpoře obranného výzkumu a vývoje zároveň dochází k produktů s duálním užitím, a tedy přelítí impulsu také do civilního sektoru (tzv. spillover effect). I z tohoto důvodu žádá ministerstvo, není-li z důvodů omezených kapacit obranného průmyslu ČR možné uspokojit obranné zakázky v tuzemsku, maximální možné zapojení podniků českého obranného průmyslu do obranných akvizic.

Obranné akvizice realizované obranným průmyslem ČR se stávají dlouhodobou investicí nejen do národní technologicko-průmyslové základny, ale rovněž se pozitivně promítají do nárůstu vysoce kvalifikovaných pracovních míst, státního HDP, investic do výzkumu a vývoje a zároveň mají uspokojivou návratnost v rámci daňových výnosů. Dále je třeba počítat i s nepřímými efekty týkajícími se např. spotřeby zaměstnanců a dopadu na další tuzemské služby a zaměstnanost.

Investice do obrany jsou nejen srovnatelné s investicemi do ostatních odvětví (jako je např. zdravotnictví, vzdělávání či doprava), ale v určitých aspektech návratnosti tyto převyšují a mohou mít dlouhodobější efekt na růst HDP, daňových výnosů a zaměstnanosti. To je dané především dopadem investice na vznik vysoce kvalifikovaných pracovních míst a výzkum a vývoj⁴⁰. Přímé investice v rámci obranné akvizice mají zároveň nepřímý pozitivní dopad na národní ekonomiku v rámci dodavatelského řetězce. Dodavatel z obranného průmyslu využívá celou řadu služeb

38 Strategie vztahu státu a obranného a bezpečnostního průmyslu ustanovuje jako oblasti podstatných bezpečnostních zájmů ČR následující oblasti: ruční a lehké zbraně a munice, informační technologie (IT) a komunikace, ochrana proti zbraním hromadného ničení a výbušninám, velení a řízení, zabezpečení bojové techniky ve výzbroji AČR, polní zdravotnické zabezpečení, kapacity strategické přepravy, pohonné hmoty, kybernetická obrana, prostředky průzkumu a pozorování.

39 Zákon č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem a o doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

40 Obranné plánování, Josef Procházka a kolektiv, MO ČR, VHU Praha 2018, ISBN 978-80-7278-710-4.

subdodavatelů, ať už se jedná o nákup materiálu, potřebného vybavení, nebo právních a jiných služeb, které tak primární investice nepřímo podporuje.

Akvizicí zprostředkovaný stimul výroby technologicky vyspělých produktů obranného průmyslu či produkce s duálním užitím se mimo vytvoření pracovních míst také pozitivně promítá do možností exportu. Investice do obranného průmyslu ČR jsou tedy úzce spjaty se snahou o podporu podniků obranného průmyslu ČR v zahraničí. S rozšířením exportních aktivit mimo jiné dále souvisí také multiplikovaný dopad na makroekonomické indikátory, jako je HDP, zaměstnanost, reálné důchody obyvatel či struktura průmyslové výroby.

4.1 Trendy v obranně-průmyslovém prostředí a jejich implikace

4.1.1 Globální konsolidace a internacionalizace obranného průmyslu

Ze strukturálního hlediska je pro Českou republiku klíčový vývoj směřující ke koncentraci a internacionalizaci obranného průmyslu. Velcí hráči na poli obranného průmyslu se v současné době spojují do konglomerátů s obrovskou technologickou a kapitálovou silou. Cílem takových kroků je koncentrovat zdroje na výzkum a vývoj a spojit síly v tlaku na mimoevropské a evropské trhy. Konsolidace často probíhá formou zániku v novém prostředí již nepotřebných či nekonkurenceschopných podniků, nebo naopak budováním partnerství a spojováním podniků, ať už na úrovni národní či mezinárodní. Tyto procesy doprovází restrukturalizace podniků a změna jejich výrobní orientace, často na technologie duálního užití.

Obranný průmysl tím také nabývá stále výraznější mezinárodní charakter, a to jak po stránce výroby, tak co do distribuce a dostupnosti moderních technologií. Společně s tím se vytvářejí silné mezinárodní dodavatelské řetězce, které propojují jednotlivé státy a odvětví a nesoustředí se tak pouze na domácí trhy. Ve světovém obranném průmyslu se tak nyní nachází několik dominantních dodavatelů, přičemž menším aktérům nezbyvá jiná možnost, než se úzce specializovat a zapojovat do dodavatelských řetězců a mezinárodních výzkumných programů, jako jsou například rámcový program EU Horizon 2020 pro výzkum a inovace, program COSME pro posilování konkurenceschopnosti a udržitelnosti zejména malých a středních podniků v EU, zapojování a sdružování podniků do vzájemně závislých a propojených klastrů.

Obranný průmysl ČR, který je převážně tvořen malými a středními podniky, je tedy stále častěji nucen konkurovat kapitálově silným konglomerátům s mezinárodními vazbami a vlivem a často s podporou jedné i více vlád. Pro subjekty obranného průmyslu ČR je klíčové s těmito konglomeráty navázat partnerství, díky kterému je možné se zapojovat do jejich aktivit jako subdodavatelé či strategičtí partneři v případě vstupu daného zahraničního subjektu na český trh, jakož i při působení na třetích trzích.

Vliv těchto globálních trendů na restrukturalizaci obranného průmyslu v členských státech NATO a EU je pro ČR zásadní.

4.1.2 Technologické trendy

Zásadními hybateli vývoje v obranném průmyslu jsou v současnosti tzv. disruptivní technologie, které svou inovativní povahou a implementací radikálním způsobem překonávají technologie stávající. Jedná se zejména o strojové učení a vývoj v umělé inteligenci, autonomní zařízení, vesmírné technologie, energetické či hypersonické zbraňové systémy. Stále větší pozornost je rovněž věnována novým materiálům a aditivní výrobě, vývoji kvantových technologií či biotechnologiím a speciálním technologiím k vylepšení lidských schopností. Na významu nabývají také nové simulační výcvikové technologie využívající virtuální a rozšířenou realitu. Výzkum a vývoj uvedených nových technologií se do velké míry prolíná, a významná je tak synergie při jejich následné implementaci v řadě sektorů. V některých případech je jejich vývoj na sobě přímo závislý. Zároveň se často jedná o technologie, které jsou vyvíjeny jak ve vojenském, tak v civilním sektoru, mají duální využití a v důsledku tak vysokou přidanou hodnotu.⁴¹

Rychlý rozvoj ve strojovém učení a upřednostnění vývoje umělé inteligence jsou do značné míry ovlivněny získáním a zpracováním tzv. velkých dat. Ta představují pro obranný sektor řadu výzev, ale i příležitostí. Díky výrazné digitalizaci a proliferaci nových senzorů a komunikačních modelů je v současnosti možné aplikovat řadu pokročilých analytických metod pro práci s velkými objemy různorodých dat. Schopnost a kapacity pro zpracování pokročilých analýz velkých dat tak představují komparativní výhodu, která uživateli umožní například vypracování velice přesných predikcí a zpřesnění systémů včasného varování.

Velká data zároveň představují základní stavební kámen pro rozvoj strojového učení a následný vývoj umělé inteligence (Artificial Intelligence – dále jen AI). Využití umělé inteligence má obrovský potenciál a bude rozhodující při vývoji moderních technologií. Rozvoj inovativních obranných řešení založených na umělé inteligenci je jednou ze strategických priorit světového výzkumu a vývoje. Předpokládá se, že AI najde využití u autonomních bojových systémů, systémů C4ISR (Command, Control, Communication and Computers, Intelligence, Surveillance and Reconnaissance), zpravodajských analýz, systému pro rozpoznávání a precizní cílení, detekce malwaru (malicious software – škodlivý program), simulace a výcviku nebo například u vojenské medicíny. Využitelnost AI tak přesahuje do řady domén – od kybernetického a informačního prostoru přes tradiční operační prostředí (země-voda-vzduch) až po vesmír.

⁴¹ Science & Technology Trends 2020–2040: Exploring the S&T Edge, NATO Science & Technology Organization, March 2020.

Využití robotických a autonomních systémů ve vojenských aplikacích představuje další směr vývoje pro ozbrojené síly v 21. století. Robotizace a automatizace, ať už v plném či částečném rozsahu, přináší řádově vyšší efektivitu bojové činnosti a zároveň snížení potenciálních materiálních a lidských ztrát. Autonomní a robotické systémy se vyznačují vyšší odolností, přesností, rychlostí rozhodování a manévrování. Pro vývoj autonomních systémů je tak důležitý pokrok v AI. Kromě toho je však neméně důležitá mechanická způsobilost systémů pro provádění konkrétních bojových úkolů. V současnosti jsou drony různých velikostí a stupně autonomie již relativně běžnou součástí armádní výzbroje. Využívají se zejména pro sledování a cílené údery. Novým trendem ve vývoji je rozšiřování kooperativních schopností mezi roboty – multirobotický přístup a s ním související taktika rojení (swarming), miniaturizace robotů a tvorba mikro-či nanorobotů, vývoj malých satelitů, rapidní 3D modelování prostředí nebo využití robotů jako návnad. Neméně významný je tak vývoj aktivních i pasivních defenzivních prostředků proti autonomním leteckým systémům.

Oficiální označení vesmíru za strategický prostor a bojovou doménu odstartovalo opětovný dynamický rozvoj vesmírných technologií napříč státními sektory. Vesmírné technologie představují vrchol pro globální projekci síly a řada států již oficiálně své vesmírné síly založila. Významnými oblastmi rozvoje jsou tak vesmírné technologie pro zajištění bezpečné komunikace, pozorování a budování vesmírného situačního povědomí (C4ISR) a strategické informační dominance. Předmětem výzkumu a vývoje jsou specializované senzory (elektrooptické/infračervené) a jejich miniaturizace, vývoj kvantového senzoru, dále systémy pasivní koherentní lokace, radary se syntetickou aperturou, satelity – zejména nanosatelity a současně antisatelitní systémy, využití laserových technologií například pro mezisatelitní komunikaci nebo prostředky elektronického boje.

Vedoucí postavení státu v případě technologického know-how a výrobních kapacit v klíčových technologických odvětvích bude velkou měrou ovlivňovat ekonomický a politický kurz nadcházejících desetiletí. Investice do výzkumu a vývoje perspektivních technologií s vysokou přidanou hodnotou u českých podniků obranného průmyslu proto představují jednu ze strategických priorit ministerstva.

Ministerstvo tak podporuje technologický rozvoj obranného průmyslu ČR prostřednictvím stimulace obranného výzkumu, vývoje a inovací, mezinárodní spolupraci s partnery z členských států NATO a EU se zvláštním důrazem na přeshraniční partnerství, zapojováním českých subjektů do dodavatelských řetězců v rámci nadnárodních projektů a transferu technologií.

Rámec a priority obranného aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací v souladu s požadavky výstavby ozbrojených sil ČR a poskytování státní podpory jsou součástí Koncepce obranného aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací na období 2016 až 2022 schválené Radou vlády pro výzkum, vývoj a inovace v roce 2015 a vládou ČR v roce 2016 (usnesení vlády ČR ze dne 21. března 2016 č. 246). Koncepce významným způsobem napomáhá v orientaci obranného průmyslu ČR na budoucí potřeby ozbrojených sil ČR.⁴²

Ministerstvo podporuje investice do obranného výzkumu a vývoje v souladu se strategickými dokumenty ČR, které národní výzkum, vývoj a inovace upravují.^{43, 44}

4.1.3 Obranně-průmyslová politika ČR v rámci EU a NATO

V roce 2016 zahájila Evropa proces obnovy obranných kapacit a schopností s cílem perspektivy dosažení technologické nezávislosti. Hlavním pilířem této obnovy se stal Evropský obranný fond (European Defence Fund – dále jen EDF), který umožňuje zvýšení konkurenceschopnosti a inovační kapacity evropského obranného průmyslu k rozvoji obranných schopností a strategické autonomie EU cestou přeshraniční spolupráce ve všech fázích průmyslového cyklu. Představuje zdroj evropských finančních prostředků k zajištění podpory investic do dodavatelských řetězců s obranným materiálem a k zajištění výzkumu a vývoje.

Implementaci politiky EU zajišťuje zřízení Evropského programu pro rozvoj obranného průmyslu (European Defence Industrial Development Programme – dále jen EDIDP) – o podpoře rozvoje obranného průmyslu a k zajištění rozvoje schopností v letech 2019 a 2020 a zřízení EDF, které sdružuje podporu rozvoje obranného průmyslu s obranným výzkumem a vývojem pro roky 2021–2027. EDIDP zajišťuje rovnoprávný přístup malých a středních podniků k prostředkům EDF.

⁴² Koncepce definuje 14 prioritních oblastí obranného výzkumu, vývoje a inovací – mj. kybernetizaci a robotiku, materiálové inženýrství, zpravodajské schopnosti a kybernetickou obranu či radiolokační systémy.

⁴³ Inovační strategie České republiky 2019–2030 v rámci pilíře „Chytré investice“ definuje jako prioritu zvýšit investice do perspektivních odvětví (AI, kosmické technologie, laserové technologie, nanotechnologie, biotechnologie a další); propojení investic do obrany a bezpečnosti s podporou průmyslového výzkumu tak, aby české firmy byly součástí vývoje nejnovějších systémů a měly možnost je za daných podmínek převádět i do civilní sféry, ale také z civilních podniků do oblasti obranného průmyslu.

⁴⁴ Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR (Strategie RIS3 ČR 2014–2020 akt. 2018); Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací; Národní politika výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2016–2020.

Současně Evropská unie posiluje jednotný trh pro obranu prostřednictvím uplatňování směrnice o zadávání zakázek v oblasti obrany a bezpečnosti (2009/81/ES) a směrnice o transferech EU (2009/43/ES). Nastavený postup představuje poměrně vyvážený proces vytváření partnerství, který reflektuje zájmy a pozice členských států EU.

Evropská unie vytváří a dohlíží na evropský právní rámec mj. pro realizaci obranných akvizic, unijní režim pro transfer vojenských technologií a vytváří nástroje na podporu výzkumu, vývoje a inovací i v oblasti technologií duálního užití. Evropský akční plán pro obranu (European Defence Action Plan – dále jen EDAP) podporuje efektivní vynakládání prostředků členských států na společnou obranu. V komplexní rovině EDAP přispívá k posílení strategické autonomie Unie a schopnosti spolupracovat s partnery napříč Unií i s partnery z tzv. třetích zemí.⁴⁵

Přístup ministerstva k obranně-průmyslovým politickým aktivitám na úrovni EU je založen na principu nezdvojování činností v rámci EU a NATO.

NATO je z obranně-průmyslového hlediska klíčovým fórem, kde pravidelně probíhají diskuse o přístupu Aliance k průmyslu a zlepšení vzájemné komunikace a ovlivňování. Vzhledem k tomu, že všechny členské státy NATO mají pouze jedny ozbrojené síly a většina z nich je současně členy EU, je možné konstatovat, že i přes rozdílnost přístupů EU a NATO se jejich postoje a požadavky na průmysl a jeho participaci při naplňování ambicí vzájemně prolínají.

Rámec NATO tvoří klíčový pilíř bezpečnostní politiky ČR. Alianční struktury a mechanismy nastavují standardy interoperability mezi spojenci, definují požadavky na schopnosti armád členských zemí a ve spolupráci s obranným průmyslem ČR iniciují a podporují rozvoj klíčových obranných technologií na alianční úrovni.

Vedle starých a zažitých forem spolupráce, jako je oblast činností Konference národních ředitelů pro vyzbrojování členských států NATO (CNAD), Organizace pro vědu a technologie NATO (STO), Průmyslové poradní skupiny NATO (NIAG), Pracovního programu k obraně proti terorismu (DAT POW) a dalších se v souvislosti s vývojem mezinárodní ekonomické, ale i politické situace začínají prosazovat nové postupy, o nichž vláda ČR prostřednictvím ministerstva průběžně informuje obranný průmysl ČR a podporuje ho při jeho zapojení do aliančních aktivit, jakou je například Rámec NATO pro zapojení průmyslu (Framework for NATO Industry Engagement – FNIE).

⁴⁵ Podniky vlastněné majiteli ze zemí mimo EU.

4.2 Hodnocení výchozího stavu obranného průmyslu ČR

V českých zemích patří obranný průmysl k tradičním odvětvím výroby od poloviny devatenáctého století a jeho společnosti jsou významnými zaměstnavateli v regionech. Kromě toho poskytuje uplatnění a profesní růst vysoce kvalifikovaným pracovníkům a zamezuje jejich odlivu do zahraničí. V posledních pěti letech se českému obrannému průmyslu daří nejlépe od dob studené války. Už deset let český obranný a bezpečnostní průmysl roste v průměru o 30 % ročně a víceméně kopíruje celosvětový trend. Jen mezi lety 2013–2017 vzrostl export vojenského materiálu o 450 % oproti období let 2008–2012. Exportováno je přes 90 % produkce a například jen za rok 2018 byl vojenský materiál, dle údajů Ministerstva průmyslu a obchodu (dále jen MPO), vyvezen do 103 zemí a bylo uděleno 1 191 licencí s hodnotou 18,754 miliardy Kč (731,3 mil. eur). V roce 2019 pak bylo uděleno 1 212 licencí k vývozu vojenského materiálu do 98 zemí s hodnotou 21,823 miliardy Kč (850 ml. eur). Kvůli silné proexportní orientaci českého obranného průmyslu a vysoce specifické povaze mezinárodního trhu s vojenským materiálem je klíčová institucionální podpora ze strany státu. Právě institucionální podpora obranného průmyslu ČR ze strany ministerstva vedla za poslední roky k realizaci celé řady dodávek vojenského materiálu zahraničním partnerům, a tím i k posílení prestiže českého obranného průmyslu, a tedy i ČR v zahraničí.

Mezi hlavní odvětví českého obranného průmyslu patří především vozidla a letecká technika, ruční zbraně, střelivo, munice, energetické materiály, elektronické vybavení, systémy velení a řízení, komunikační a radiolokační systémy, obrněná a nákladní vozidla, ale i ženijní, chemické a zdravotnické vybavení. Nedílnou součástí obranného sektoru jsou vývojové laboratoře, zázemí pro výcvik a opravy a samozřejmě také obchodní oddělení.

Česká republika se řadí mezi země střední velikosti EU. Z tohoto faktu vyplývají určitá omezení při zajišťování produkce vojenského materiálu, který potřebují ozbrojené síly ČR k zajišťování suverenity a bezpečnosti státu.

Vzhledem k omezeným možnostem ČR v oblasti zdrojů, surovin, průmyslu, výzkumu a vývoje obranný průmysl ČR nikdy nedisponoval potřebnými kapacitami a portfoliem technologií ke komplexnímu zajištění požadavků ozbrojených sil. Z tohoto důvodu bylo vždy nezbytné:

- specifikovat oblasti výroby a technologií považované za rozhodující pro obranu státu,
- zajistit průřezové sledování stavu schopností podniků produkovat vojenský materiál s cílem:
 - zachytit a podpořit progresivní technologie perspektivní pro obranu státu,
 - zachytit degeneri průmyslu ohrožující kontinuitu schopností ozbrojených sil.

V souvislosti se zabezpečením co možná nejvyšší míry bezpečnosti dodávek vojenského materiálu a s ní související maximalizace národní suverenity je třeba uchovat a dále rozvíjet strategické výrobní kapacity. V tomto smyslu stát musí chránit schopnosti a kapacity obranného průmyslu k zajištění výroby a dodávek základních druhů vojenského materiálu pro potřebu ozbrojených sil a tyto dále dle možností rozvíjet v rámci navyšování strategické autonomie s cílem snižovat závislosti na zahraničních dodavatelích.

V oblastech, kde obranný průmysl ČR nedisponuje potřebnými kapacitami a technologiemi, pořizuje ministerstvo vojenský materiál a technologie od zahraničních dodavatelů. Pořízení zahraničního produktu pro ozbrojené síly ČR vždy produkuje jistou míru závislosti na dodavateli i politických souvislostech. Ministerstvo proto požaduje zapojení podniků českého průmyslu do systému zajišťování podpory životního cyklu v zahraničí pořizovaného vojenského materiálu s cílem udržet závislost na zahraničním dodavateli v přijatelných mezích a zajistit provozuschopnost vojenského materiálu v případě výpadků dodávek ze zahraničí.

Od roku 2018 eviduje ministerstvo zvýšený výskyt žádostí společností českého obranného a bezpečnostního průmyslu na poskytnutí státních záruk za dodávky vojenského materiálu do zahraničí a v některých případech přímo s požadavky na zprostředkování obranného obchodu na mezivládní úrovni (G2G). Státní podpora českého obranného průmyslu je v současnosti v gesci SPSp MO. Mechanismus pro poskytování státních záruk za export vojenského materiálu či zprostředkování G2G prodeje však v ČR aktuálně nastaven není.

ČR podobně jako některé země NATO a EU zřídila za účelem provádění kontraktů na mezivládní úrovni Agenturu pro mezivládní obrannou spolupráci (AMOS)⁴⁶. Agentura je součástí ministerstva. Jejím úkolem je podpora exportu vojenského materiálu.

V rámci pořizování strategických projektů ministerstvo dojednává a provádí dodavatelské kontrakty a vytváří podmínky a možnosti pro státní podniky směrem k zahraničním partnerům. Tyto případy konzultuje ministerstvo v rámci institucí exportní podpory v ČR s Ministerstvem zahraničních věcí (dále jen MZV), MPO, Českou exportní bankou (ČEB) a Exportní garanční a pojišťovací společností (EGAP) s cílem realizovat zájmové projekty a rozvíjet systém G2G. Pokud je vývoz vojenského materiálu realizován prostřednictvím akciových společností ČEB a EGAP, měl by být jasně deklarován státní zájem.

Řada států jako alternativu k obchodu na úrovni G2G nabízí také mezivládní memoranda o vzájemné podpoře při dodávkách, udržování životního cyklu vojenského materiálu a výcviku, případně státní záruky na dodávku, přičemž kontrakt má být realizován přímo s výrobcem. Tento režim může sloužit i jako alternativa podpory exportu českého průmyslu ze strany ministerstva.

Hodnocení stavu obranného průmyslu ČR a jeho podpory

Podpora dosažení cílů

Silné stránky

- Silná průmyslová základna státu.
- Konsolidace obranného průmyslu umožňující vyšší konkurenceschopnost na evropských a mimoevropských trzích.
- Vysoce kvalifikovaní zaměstnanci s významným know-how jak v tradičních odvětvích, tak v oblasti nových technologií.
- Poloha ČR poskytuje geopolitickou výhodu.
- Investice do obrany díky své vysoké návratnosti stimulují českou ekonomiku.
- Samostatná sekce průmyslové spolupráce Ministerstva obrany pro státní podporu obranného průmyslu ČR.
- Aktivní účast Ministerstva obrany při realizaci projektů ekonomické diplomacie.
- Zapojení přidělců obrany a zastupitelských úřadů do podpory obranné-průmyslové spolupráce.
- Historicky silné politické vazby na státy, které jsou odběrateli produktů obranného průmyslu ČR.
- Intenzivní účast českých misí na mezinárodních obranných veletrzích.

Příležitosti

- Přední pozice ve výzkumu a vývoji v konkrétních technologických oblastech (např. elektronický boj, OPZHN, vesmírné technologie, AI).
- Zefektivnění obranného výzkumu a vývoje podporou inovační politiky a technologických platforem.
- Včasné zapojení obranného průmyslu ČR do projektů výzkumu a vývoje definovaných v systému obranného plánování NATO a EU.
- Aktivní spolupráce na iniciativách v rámci EU a NATO (např. prostřednictvím EDF a NSPA).
- Využití potenciálu pro obchodování vojenského materiálu na mezivládní úrovni.
- Intenzivní zapojení českých firem do akvizic AČR – podpora obranného průmyslu ČR a poskytnutí reference nezbytné pro zahraniční trhy.

Ohrožení dosažení cílů

Slabé stránky

- Omezený státní rozpočet na podporu a rozvoj obranného výzkumu a vývoje.
- Nedostatečné propojení obranného průmyslu ČR s domácími výzkumnými a vývojovými kapacitami.
- Česká aplikace evropské legislativy regulující obranné pořizování.
- Nízké personální zastoupení ČR v relevantních strukturách EU a NATO.
- Identifikace prioritních oblastí pro zajištění bezpečnosti dodávek.
- Nedostatečné využití lokálních kapacit společnostmi obranného průmyslu při zajištění subdodávek pro finální produkt.

Hrozby

- Růst zahraniční konkurence a ztráta technologické převahy v důsledku nedostatečné podpory výzkumu a vývoje.
- Škrty v rozpočtu Ministerstva obrany ČR vedoucí k omezení akvizic a v důsledku podpory obranného průmyslu ČR.
- Legislativní omezení v rámci vývozu vojenského materiálu na mezivládní úrovni.
- Závislost na dodávkách klíčových komponentů z mimoevropských zemí.
- Přesunutí strategických výrobních kapacit do třetích zemí.

Poznámka: Upozorňujeme, že z jednoho úhlu pohledu se v případě geopolitické polohy ČR jedná zcela jistě o silnou stránku, zároveň ale vzhledem k tomu, že ČR nemá přístup k moři, což při dovozu i vývozu vojenského materiálu činí dlouhodobě určité potíže (viz problematika tranzitních licencí), se jedná i o slabou stránku.

⁴⁶ Agentura byla zřízena usnesením vlády ČR ze dne 22. února 2021 č. 177.

5. Vize a globální cíl strategie

Vize vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu ČR spočívá v optimalizaci systému vyzbrojování, podpoře výstavby schopností moderních a interoperabilních ozbrojených sil ČR cestou pořízení vojenského materiálu vysoké technologické úrovně a služeb, zajištění udržitelnosti a rozvoje obranného průmyslu ČR, bezpečnosti dodávek v součinnosti s obranným průmyslem ČR včetně využití strategických kapacit státních podniků v oblasti obranného průmyslu.

Naplnění vize vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu ČR je základní podmínkou dosažení strategických cílů výstavby ozbrojených sil ČR a rozvoje jejich schopností.

Globálním cílem strategie je vybavení ozbrojených sil ČR vyspělým, efektivním, bezpečným, interoperabilním, technologicky vyspělým a moderním vojenským materiálem a službami, a to v návaznosti na disponibilní zdroje, plánované termíny, schopnosti obranného průmyslu ČR a požadovanou kvalitu. Zajistit maximalizaci soběstačnosti ČR v oblastech klíčových technologických kapacit s ohledem na zajištění co možná nejvyšší míry bezpečnosti dodávek.

Naplnění vize a globálního cíle strategie je podmíněno:

- zajištěním udržitelnosti a rozvoje obranně-průmyslových schopností národního obranného průmyslu,
- konsolidací podpory obranného průmyslu ČR na zahraničních trzích,
- nastavením procesního systému bezpečnosti dodávek,
- maximálním využitím potenciálu spolupráce s obranným průmyslem ČR,
- dlouhodobým plánováním ve vyzbrojování,
- včasnou přípravou a realizací programů a projektů výstavby schopností,
- efektivním a transparentním akvizičním procesem,
- zajištěním standardizace a interoperability vojenského materiálu,
- zajištěním bezpečnosti dodávek vojenského materiálu, suverenity rozhodování,
- propojením dodávek v době míru s dodávkami pro potřeby ozbrojených sil ČR včetně dodávek ve stavu ohrožení státu a ve válečném stavu, tedy i mobilizačními potřebami,
- cílenou podporou vědy, výzkumu a inovací,
- zajištěním možností pro rychlou reakci na novou situaci/technologie mimo standardní lhůty v současném akvizičním procesu,
- zajištěním analýz průzkumu trhu, využíváním projektového řízení včetně hodnocení rizik, sledováním trendů ve vyzbrojování a vývoji nových technologií,
- účelným využíváním dvoustranné a mnohonárodní spolupráce ve vyzbrojování.

5.1 Strategické a specifické cíle vyzbrojování

Ministerstvo má ve vyzbrojování následující strategické cíle:

I. Efektivní a transparentní akvizice

Nástroje:

- implementace principů a zásad efektivní akvizice do procesů a postupů projektového řízení,
- implementace směrnic EU k zadávání zakázek v rámci ministerstva,
- spolupráce a interoperabilita ve vyzbrojování,
- řízení životního cyklu projektů vyzbrojování.

II. Realizace projektů vyzbrojování

Nástroje:

- projekty vyzbrojování milníku KVAČR do roku 2020,
- projekty vyzbrojování milníku KVAČR do roku 2025,
- projekty vyzbrojování milníku KVAČR do roku 2030.

III. Podpora a rozvoj plánování akvizic

Nástroje:

- nastavení systému plánování akvizic,
- příprava personálu pro řízení projektů vyzbrojování,
- rozvoj odborných znalostí pro realizaci projektů vyzbrojování.

Intervenční logika cílů vyzbrojování

STRATEGICKÝ CÍL I: Efektivní a transparentní akvizice	STRATEGICKÝ CÍL II: Realizace projektů vyzbrojování	STRATEGICKÝ CÍL III: Podpora a rozvoj plánování akvizic
SPECIFICKÝ CÍL I.1: Implementace principů a zásad efektivní akvizice do procesů a postupů projektového řízení	SPECIFICKÝ CÍL II.1: Projekty vyzbrojování milníku KVAČR do roku 2020	SPECIFICKÝ CÍL III.1: Nastavení systému plánování akvizic
SPECIFICKÝ CÍL I.2: Implementace směrnic EU k zadávání zakázek v rámci ministerstva	SPECIFICKÝ CÍL II.2: Projekty vyzbrojování milníku KVAČR do roku 2025	SPECIFICKÝ CÍL III.2: Příprava personálu pro řízení projektů vyzbrojování
SPECIFICKÝ CÍL I.3: Spolupráce a interoperabilita ve vyzbrojování	SPECIFICKÝ CÍL II.3: Projekty vyzbrojování milníku KVAČR do roku 2030	SPECIFICKÝ CÍL III.3: Rozvoj odborných znalostí pro realizaci projektů vyzbrojování
SPECIFICKÝ CÍL I.4: Řízení životního cyklu projektů vyzbrojování		

Při tvorbě intervenční logiky se vycházelo zejména z analýzy aktuálního stavu vyzbrojování, ve které jsou popsány relevantní problémové oblasti vyzbrojování. Ke každému identifikovanému problému, který byl vybrán k řešení, byla následně přiřazena konkrétní klíčová opatření, která by měla vést k odstranění tohoto problému, případně ke snížení dopadů existence daného problému. S ohledem na dosavadní rozvoj vyzbrojování a značnou propojenost jednotlivých opatření Strategie vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu ČR do roku 2025 a Strategie vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu ČR do roku 2030 byla jednotlivá opatření po vyhodnocení analytických vstupů definována v rámci konkrétních tematických oblastí s vazbou na strategické cíle a dílčí specifické cíle.

K jednotlivým opatřením byla stanovena priorita P1 – P3, přičemž jako P1 jsou označena opatření, která jsou pro rozvoj systému vyzbrojování kritická a jejich realizace je nezbytná, jako P2 jsou označena opatření, která jsou významná, a jako P3 jsou označena opatření, která zlepšují funkcionality vyzbrojování.

Vzhledem k desetileté platnosti tohoto strategického dokumentu budou moci být v reakci na aktuální vývoj vyzbrojování, významné změny a trendy v této oblasti doplněny také další specifické cíle a opatření, které ve Strategii 2030 nejsou zmíněny, ale které lze chápat jako potřebné a žádoucí pro naplnění strategických cílů. Zacílení strategických cílů však musí být při takovémto doplnění vždy respektováno.

Cíle a opatření vyzbrojování strategického cíle I

Strategický cíl I. Efektivní a transparentní akvizice Strategický cíl I. Efektivní a transparentní akvizice byl v rámci provedené analýzy a hodnocení uvedeného ve Zprávách o zajišťování obrany v letech 2017, 2018 a 2019 o stavu plnění Strategie vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu ČR do roku 2025 vyhodnocen jako plněný. Strategický cíl I. zahrnoval specifický cíl I.1 Implementace principů a zásad efektivní akvizice do procesů a postupů projektového řízení, specifický cíl I.2 Implementace směrnic EU k zadávání zakázek v rámci ministerstva a specifický cíl I.3 Spolupráce a interoperabilita ve vyzbrojování. V návaznosti na další požadavky na optimalizaci systému vyzbrojování bude plnění strategického cíle I. dále rozpracováváno. Nově je do strategického cíle I. zařazen specifický cíl I.4 Řízení životního cyklu projektů vyzbrojování.		
Specifický cíl	Opatření	Plní
I.1 Implementace principů a zásad efektivní akvizice do procesů a postupů projektového řízení.	I.1.1 Nastavení nového systému průzkumu trhu – formou resortního předpisu k průzkumu trhu a podpoře akvizic.	MO ČR Průběžně plněno
	I.1.2 Stanovení podmínek pro pořízování vojenského materiálu formou vláda – vláda a pomoci programů zahraniční pomoci (FMF / FMS).	MO ČR Průběžně plněno
I.2 Implementace směrnic EU k zadávání zakázek v rámci ministerstva.	I.2.1 Implementace směrnic EU k zadávání zakázek 2009/81/ES, 2014/24/EU a zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, v rámci ministerstva – resortní předpis k zadávání veřejných zakázek.	MO ČR Průběžně plněno
	I.2.2 Implementace přístupů a směrnice EU / EDA k zajištění bezpečnosti dodávek	MO ČR Průběžně plněno
	I.2.3 Klíčové technologie z hlediska zajištění podstatných zájmů bezpečnosti státu a schopností obranného průmyslu ČR.	MO ČR Průběžně plněno
	I.2.4 Stanovení podmínek pro přijetí opatření k ochraně technologických předností českých výrobců, pro zajištění podstatných bezpečnostních zájmů ČR v souladu s článkem 346 SFEU.	MO ČR Průběžně plněno
I.3 Spolupráce a interoperabilita ve vyzbrojování.	I.3.1 Rozvoj dvoustranné a mnohonárodní spolupráce ve vyzbrojování.	MO ČR Průběžně plněno
	I.3.2 Implementace pravidel Evropské unie pro pořízování vojenského materiálu a služeb v resortu MO ČR.	MO ČR Průběžně plněno
	I.3.3 Koordinace postupů zadávání zakázek podle směrnic EU.	MO ČR Průběžně plněno
I.4 Řízení životního cyklu projektů vyzbrojování.	I.4.1 Řízení projektů vyzbrojování v resortu MO ČR z hlediska zajištění životního cyklu vojenského materiálu – vydání vnitřního předpisu.	MO ČR Nový specifický cíl
	I.4.2 Propojení dodávek v době míru s dodávkami pro potřeby ozbrojených sil ČR, včetně dodávek ve stavu ohrožení státu a ve válečném stavu, tedy i mobilizačními potřebami.	MO ČR Nový specifický cíl

Cíle a opatření vyzbrojování strategického cíle II

Strategický cíl II. Realizace projektů vyzbrojování KVAČR 2030 hodnotí stav realizace projektů hlavních rozvojových programů AČR ke konci roku 2019, kdy bylo splněno 39 % projektů a celkem 61 % projektů milníku 2020 bylo zpožděno. Do konce roku 2020 byla řada smluv na realizaci veřejných zakázek milníku 2020, na které byly včas vyčleněny odpovídající finanční prostředky, uzavřena. Cílem milníku 2020 bylo umožnit stabilizaci schopností AČR a postupně eliminovat existující nedostatky ve schopnostech způsobené dlouhodobým podfinancováním AČR v minulosti a vytvořit podmínky pro zahájení rozvoje schopností AČR v návazných milnících. Konečné hodnocení milníku bude součástí Zprávy o zajišťování obrany státu za rok 2020 předkládané vládě ČR, Parlamentu ČR a prezidentu republiky. Nově jsou rozpracovány milníky do roku 2025 a 2030.		
Specifický cíl	Opatření	Plní
II.1 Projekty vyzbrojování milníku KVAČR do roku 2020.	Dosažení milníku umožňuje postupnou náhradu vojenské techniky, která je na konci životního cyklu, a doplnění operačních rezerv.	MO ČR Plnění cíle pokračuje
II.2 Projekty vyzbrojování milníku KVAČR do roku 2025.	Dosažení milníku umožní základní rozvoj AČR, zajištění připravenosti k obraně zájmů ČR a pokračování ve výstavbě schopností ke splnění závazků ke společné obraně. Ve vyzbrojování spočívá realizace milníku KVAČR do roku 2025 v modernizaci stávající techniky a její obměně v závislosti na ukončování jejího životního cyklu a zejména pořízení techniky pro dobudování brigád těžkého typu.	MO ČR Plnění cíle pokračuje
II.3 Projekty vyzbrojování milníku KVAČR do roku 2030.	Milník je věnován dalšímu systémovému rozvoji AČR, zejména rozvoji schopností letectva, pozemní protivzdušné obrany a pokračování modernizace pozemních sil.	MO ČR Nový specifický cíl

Cíle a opatření vyzbrojování strategického cíle III

Strategický cíl III. Podpora a rozvoj plánování akvizic Strategický cíl III. Podpora a rozvoj plánování akvizic a příprava personálu pro stabilitu vyzbrojování byl v rámci provedené analýzy a hodnocení uvedeného ve Zprávách o zajišťování obrany v letech 2017, 2018 a 2019 o stavu plnění Strategie vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu ČR do roku 2025 vyhodnocen jako plněný. Strategický cíl III. zahrnoval specifický cíl III.1 Nastavení systému plánování akvizic. Dlouhodobý, střednědobý a krátkodobý systém plánování akvizic se stal součástí nově nastaveného plánování činnosti a rozvoje ministerstva. K implementaci nového systému plánování byl aktualizován vnitřní předpis ministerstva. Druhým specifickým cílem strategického cíle III. byl cíl III.2 Příprava personálu pro řízení projektů. Ministerstvo zabezpečilo externí kurzy projektového managementu a rovněž organizuje pravidelně odborné kurzy administrátorů projektů a manažerů projektů u Univerzity obrany. Na závěr kurzů je organizována certifikace absolventů nezávislou zkušební komisí podle Národní soustavy certifikací. Optimalizace systému plánování a organizace kurzů projektového řízení včetně certifikace bude dále pokračovat. Nově jsou do strategického cíle III. zařazeny specifické cíle III.3.1 Optimalizace procesu přípravy a realizace veřejných zakázek v působnosti projektových a kontraktačních manažerů a III.3.2 Zpracování zásad využívání externích právních služeb.		
III.1 Nastavení systému plánování akvizic.	III.1.1 Výstavba systému dlouhodobého plánování akvizic.	MO ČR Průběžně plněno
	III.1.2 Optimalizace střednědobého plánování akvizic.	MO ČR Průběžně plněno
	III.1.3 Revize a optimalizace krátkodobého plánování akvizic.	MO ČR Průběžně plněno
III.2 Příprava personálu pro řízení projektů vyzbrojování.	III.2.1 Organizace a zabezpečení odborných kurzů projektového řízení.	MO ČR Průběžně plněno
	III.2.2 Certifikace absolventů kurzů podle Národní soustavy kvalifikací.	MO ČR Průběžně plněno
III.3 Rozvoj odborných znalostí pro realizaci projektů vyzbrojování.	III.3.1 Optimalizace procesu přípravy a realizace veřejných zakázek v působnosti projektových a kontraktačních manažerů – formou vydání metodické pomůcky.	MO ČR Nový specifický cíl
	III.3.2 Zpracování zásad využívání externích právních služeb – formou vydání metodického pokynu.	MO ČR Nový specifický cíl

5.1.1 Implementace cílů vyzbrojování

Strategický cíl I. – Efektivní a transparentní akvizice

Realizace cíle spočívá v rozpracování principů efektivní akvizice do procesů a postupů projektového řízení s důrazem na životní cyklus vojenského materiálu, implementaci směrnic EU 2009/81/ES⁴⁷, 2014/24/ES⁴⁸ a zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek do vnitřních předpisů ministerstva, nastavení transparentního procesu průzkumu trhu v resortu MO a systému přípravy a certifikace administrátorů projektů a projektových manažerů.

Specifický cíl I.1 – Implementace principů a zásad efektivní akvizice do procesů a postupů projektového řízení

K realizaci cíle ministerstvo stanovuje následující opatření:

- využívat aplikace postupů efektivní akvizice navrhované orgány NATO/CNAD, EU/EDA a ověřené ve veřejné správě a soukromých podnicích,
- optimalizovat náklady zohledňující požadavky na zvýšení využitelnosti vojenského materiálu a náklady na zabezpečení životního cyklu.⁴⁹ Smyslem je snížení nákladů na pořízení a provoz a zvýšení provozní spolehlivosti,
- důsledně řídit programy a projekty vyzbrojování podle principů projektového řízení,
- úkoly obranného výzkumu, vývoje a inovací zaměřit na budoucí požadavky na vojenské schopnosti se zaměřením na využití duálních technologií,
- uplatňovat požadavky interoperability, obranné standardizace a katalogizace a zajištění státního ověřování jakosti,
- zvažovat náklady na celý životní cyklus vojenského materiálu⁵⁰ (LCC analýzy)⁵¹,
- využívat služeb specializovaných akvizičních pracovišť⁵² NATO a EU, například NSPA⁵³, a to u akvizic, kde je to hospodárné a efektivní,
- systém zabezpečení analyzovat a připravovat již v etapách životního cyklu – koncepční a vývojové, optimalizovat ho v průběhu doby užívání vojenského materiálu,
- posuzovat a plánovat požadované schopnosti v celém životním cyklu, ve všech funkčních oblastech.⁵⁴ K tomu předkládat návrhy systému zabezpečení a jeho optimalizací v průběhu životního cyklu vojenského materiálu (včetně prostředků pro provoz, údržbu, výcvik a výuku, rušení a likvidaci),
- prosazovat odpovědnost dodavatelů za jakost a certifikaci výrobků, přičemž se řídit zákonem⁵⁵ a standardy NATO.⁵⁶

Uvedená opatření k realizaci cíle jsou součástí vnitřních předpisů ministerstva k projektovému řízení a průzkumu trhu v resortu MO a českého obranného standardu pro řízení životního cyklu.

47 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/81/ES, ze dne 13. července 2009, o koordinaci postupů při zadávání některých zakázek na stavební práce, dodávky a služby zadavateli v oblasti obrany a bezpečnosti a o změně směrnic 2004/17/ES a 2004/18/ES.

48 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/ES, ze dne 26. února 2014, o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES.

49 ČOS 051662, 2. vydání, AAP-20, Ed. 2 (Phased Armaments Programming System/PAPS); Etapy životního cyklu: koncepční, vývoje, produkce, užívání a zabezpečení, vyřazení a likvidace, (AAP-20, Phased Armaments Programming System (PAPS) Edition 2 – February 2010), ČOS 051655, AAP-48, (NATO SLCM – System Life Cycle Stages and Processes).

50 ISO/IEC 15288 CD2, ed. 2.0. / 2008 Řízení životního cyklu – Procesy životního cyklu systému, kapitola 6. 2. a ISO EN 9001 ed. 2, Systém managementu kvality, 9/2010.

51 RTO-TR-SAS-054, Annex D – Life Cycle Costing Definitions.

52 § 191 odst. 2 písm. f) a g) zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů.

53 NATO Support and Procurement Organisation, (C-M(2015)0047, The Charter of NATO Support and Procurement Organisation).

54 Metodika DOTMLPFI NATO (Doctrine, Organization, Training, Material, Leadership, Personnel, Facilities, Interoperability) a COTMLPFI EU (Concept, Organization, Training, Material, Leadership, Personnel, Facilities, Interoperability), volně přeloženo jako „doktríny, organizace, výcvik, technika, velení, personál, infrastruktura a interoperabilita“.

55 Zákon č. 309/2000 Sb., o obranné standardizaci, katalogizaci a státním ověřování jakosti výrobků a služeb určených k zajišťování obrany státu a o změně živnostenského zákona, ve znění pozdějších předpisů.

56 AQAP 100 Politika NATO v přístupu integrovaných systémů k jakosti v průběhu životního cyklu.

Opatření I.1.1 – Nastavení nového procesu průzkumu trhu

Průzkum trhu ve vyzbrojování je využíván jako jeden z rozhodujících nástrojů k určení časového rámce, nákladů, ukazatelů výkonnosti (funkčních charakteristik, technickoorganizačních ukazatelů) a míry zabezpečení při rozhodování o reálných způsobech naplňování cílových operačních schopností.

K realizaci cíle ministerstvo stanovuje následující opatření:

- implementovat proces průzkumu trhu,
- nastavit komunikaci s obranným průmyslem a průzkum trhu pro všechny etapy životního cyklu,
- vytvořit a udržovat aktuální přehled o výrobních a technologických schopnostech obranného průmyslu pro podporu rozhodování o akviziční potřebě a jejího optimálního řešení,
- minimalizovat rizika projektu (analýza trhu, zpracování studií aj.).

Opatření má stanovenou prioritu P1 a bylo realizováno v rámci strategie 2025 a bude dále rozvíjeno průběžně po celou dobu platnosti strategie 2030 podle potřeby.

Opatření I.1.2 – Stanovení podmínek pro pořizování vojenského materiálu formou vláda – vláda a pomocí programů zahraniční pomoci (FMF/FMS)

Ministerstvo podporuje uzavírání dohod mezi vládami, což umožňuje nastavení dlouhodobé spolupráce a zabezpečení provozu, oprav a dodávek náhradních dílů dodávané vojenské techniky po celou dobu životnosti. Smlouva mezi vládami vytváří ministerstvu podmínky pro získání zkušeností z používání vojenské techniky u ozbrojených sil příslušné země včetně ověření technických a vojenských parametrů před uzavřením smlouvy, zkušeností z výcviku a bojového nasazení. To výrazně snižuje náklady na provoz a údržbu v dalším období a zajišťuje interoperabilitu, plnění standardů NATO a garance státního ověření jakosti příslušnou vládou.

U vojenské techniky, která dosud není v používání, umožňuje spolupráce mezi vládami zapojení do společného projektu vývoje a tím i rozložení nákladů na vývoj. Obdobně při společném postupu při zadání veřejné zakázky je možné dosáhnout vyšší množstevní slevy. Zásadní je znovu zajištění interoperability a standardizace.

Výjimku ze směrnice 2009/81/ES umožňující pořizování vojenského materiálu formou vláda – vláda ministerstvo využívá u zakázek k realizaci rozhodujících (strategických a zvláště významných) projektů vyzbrojování, k naplnění klíčových schopností ozbrojených sil ČR.

Možný postup pro realizaci zakázek formou vláda – vláda:

- provedení širšího průzkumu trhu – z veřejně dostupných zdrojů a zkušeností armád NATO (EU) s používáním perspektivních druhů výzbroje a techniky,
- vyhodnocení zjištěných poznatků z hlediska operačních, technických a politických požadavků a podmínek naplňujících předpoklady pro uzavření budoucí dohody na úrovni vláda – vláda,
- oslovení vlád – provedení cíleně orientovaného průzkumu formou tzv. Request for Government Information (RFGI) – zpravidla cestou přidělců obrany,
- případné projednání podmínek a upřesnění požadavků na předmět veřejné zakázky (dodávku) expertními skupinami,
- informování vlády ČR o postupu zadávání zakázky s návrhem na oficiální oslovení vlády (vlád) k podání nabídky a uzavření budoucí dohody vláda – vláda,
- zaslání výzvy k podání nabídky vládě (vládám) tzv. Request for Proposal (RFP) vybrané země (zemí),
- vyhodnocení nabídek a uzavření dohody na úrovni vláda – vláda. Ministerstvo získává smluvní podmínky dodávky stejné, jaké „dostává“ daná vláda. Na základě dohody současně vláda zplnomocňuje příslušného ministra realizovat mezivládní dohodu za podmínek vymezených v dohodě.

Požítování vojenského materiálu formou vláda – vláda⁵⁷ představuje výjimku z běžného režimu zadávání zakázek dle uvedené směrnice, která je uplatňována restriktivně, s cílem nevytvářet neodůvodněné překážky neumožňující unijním zbrojním subjektům nediskriminační a transparentní přístup k vojenským zakázkám. Podle sdělení Evropské komise⁵⁸ se postup formou vláda – vláda uplatňuje zejména na prodej přebytečných zásob vojenského materiálu v majetku jedné veřejné správy druhé veřejné správě. Ačkoliv Evropská komise požítování nového vojenského materiálu formou vláda – vláda nevylučuje, náležitě upřesňuje, že kupující stát musí postupovat v souladu se směrnicí 2009/81/ES (tj. musí vypsát veřejnou zakázku), nebo musí využít opci na nákup dalšího materiálu stanovenou v již existující smlouvě uzavřené daným státem s konkrétním dodavatelem.

Opatření má stanovenou prioritu P1 a bylo realizováno v rámci strategie 2025 a bude dále rozvíjeno průběžně po celou dobu platnosti strategie 2030.

Specifický cíl I.2 – Implementace směrnic EU k zadávání zakázek v rámci ministerstva

Opatření I.2.1 – Implementace směrnic EU k zadávání zakázek 2009/81/EU, 2014/24/EU a zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, v rámci ministerstva – formou zpracování vnitřního předpisu k zadávání

Ke zvýšení transparentnosti a otevřenosti evropského trhu s obranným a bezpečnostním materiálem a odstranění některých diskriminačních elementů byla směrnicí EU 2009/81/ES zavedena jednotná pravidla pro pořizování vojenského materiálu. Směrnice umožňuje využít i určité výjimky, a to zejména v případě zakázek zadávaných podle mezinárodních pravidel, zakázek mezi dvěma vládami a v neposlední řadě zakázek zadávaných podle článku 346 SFEU (bývalý článek 296 Smlouvy o ES). Postup při pořizování vojenského materiálu a služeb s využitím článku 346 SFEU je uveden v článku I.2.4.

K nastolení spravedlivých podmínek na vnitřním trhu EU s obranným a bezpečnostním materiálem přispívá i směrnice EU pro intrakomunitární transfer⁵⁹ 2009/43/ES.

Zadávání zakázek musí reagovat na vývoj národního i mezinárodního právního rámce, dynamiku obranného trhu a nové formy zadávání zakázek. ČR se zavázala dodržovat zásady EU při pořizování vojenského materiálu.

K realizaci specifického cíle ministerstvo stanovuje následující opatření:

- při zadávání zakázek nediskriminovat na základě sídla obchodní korporace v rámci EU,
- zajistit rovné a spravedlivé podmínky pro účast dodavatelů,
- garantovat transparentnost procesu zadávání zakázek,
- vzájemně uznávat národní dokumenty a normy mezi členskými státy EU,
- zajistit přiměřenost požadavků na dodavatele,
- zrychlit a zjednodušit zadávání zakázek,
- pro zadávání veřejných zakázek využívat všechny formy výběrového řízení stanovené zákonem. V případě, že je to možné a výhodné, využívat zejména formy otevřeného řízení⁶⁰ pro civilní materiál a užšího řízení pro vojenský materiál⁶¹, kterými se vyzývá neomezený počet dodavatelů k podání žádosti o účast v soutěži a tím i dosažení ekonomické výhodnosti nabídky⁶²,
- vyloučit zpracování zadávací dokumentace vytvářející podmínky pro konkrétního dodavatele a diskriminaci potenciálních účastníků veřejných soutěží,
- omezit specifikace na zakázky, které vyžadují dodatečný vývoj, neúčelně zvyšující počet zúčastněných subdodavatelů nebo vytvářející podmínky pro zapojování neproduktivních prostředků a prodražující dodávaný vojenský materiál,
- v případech nutnosti přijetí opatření k ochraně technologických předností českých výrobců, pro zajištění podstatných bezpečnostních zájmů ČR, postupovat v souladu s článkem 346 SFEU.

Opatření má stanovenou prioritu P1 a bylo realizováno v rámci strategie 2025 a bude dále rozvíjeno průběžně po celou dobu platnosti strategie 2030 podle potřeby.

Opatření I.2.2 – Implementace přístupů a směrnice EU/EDA k zajištění bezpečnosti dodávek

Bezpečnost dodávek je založena na dobře fungujících trzích a konkurenceschopné ekonomice. Samotné trhy však nemusí být vždy dostatečně silné k udržení základních ekonomických a jiných kritických funkcí výrobní (dodavatelské) společnosti v případě narušení, vzniku krizových situací a mimořádných událostí. Navíc bezpečnost dodávek může být realizována prostřednictvím zásob pouze částečně. Z tohoto důvodu jsou přijímána rozmanitá opatření k zajištění bezpečnosti dodávek – použitelných pro zajištění kontinuity národní kritické infrastruktury a služeb za všech okolností.

57 Podle čl. 13 písm. f) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/81/ES, o koordinaci postupů při zadávání některých zakázek na stavební práce, dodávky a služby zadavateli v oblasti obrany a bezpečnosti a o změně směrnic 2004/17/ES a 2004/18/ES.
58 Pokyny k zadávání zakázek mezi veřejnými správami a oblastmi obrany a bezpečnosti (čl. 13, písm. f) směrnice EP a rady 2009/81/EP (20016/C 450/01).
59 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/43/ES, ze dne 6. května 2009, o zjednodušení podmínek transferů produktů pro obranné účely uvnitř Společenství.

60 § 56 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů.
61 § 58, § 187 a § 199 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů.
62 § 114 a § 115 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, umožňuje stanovit v zadávací dokumentaci zakázky požadavky na zabezpečení dodávek spočívající v předložení dokladů nebo vyjádření pocházejících od orgánů ČR nebo příslušného státu, které prokazují, že účastník zadávacího řízení je schopen ve vztahu k zakázce plnit své povinnosti v oblasti dovozu, vývozu, transferu a tranzitu výrobků, které jsou předmětem zakázky po celou dobu životního cyklu těchto výrobků. Že zajistí údržbu, modernizaci nebo úpravy dodávek, které jsou předmětem zakázky, a že poskytne informace o změnách své organizace, svých dodavatelů nebo výrobní strategie, které mohou mít dopad na provoz, údržbu a opravy vojenského materiálu.

Zadání zakázky na vojenský materiál v zahraničí může vést k oslabení průmyslové základny ČR nezbytné pro obranu státu. Pokud toto zadání zakázky jasně narušuje bezpečnost dodávek, mohou být aspekty ekonomické efektivnosti podřízeny cíli zajištění dlouhodobé obranyschopnosti státu. V tomto případě je možné výjimečně upustit od opatření pro hospodářskou soutěž a zakázku realizovat s jednoznačným odůvodněním použití článku 346 SFEU pro zajištění bezpečnosti dodávek pro konkrétní platformu, a to z hlediska zajištění schopnosti údržby v ČR nebo suverénních požadavků ČR na schopnosti.

Bezpečnost dodávek zahrnuje jak vývoj a přímou průmyslovou výrobu v klíčových sektorech (munice, pěchotní zbraně, výroba, údržba a opravy pozemní techniky – obrněná pásová a kolová technika, vojenské terénní a nákladní automobily, radiolokační technologie a pasivní průzkumné prostředky, komunikační technologie, prostředky radioelektronického boje a ochrany proti zbraním hromadného ničení, zpravodajské systémy, letecká technika, simulační technologie, trenažéry a výcviková zařízení, prostředky ochrany proti improvizovaným nástražným výbušným zařízením, speciální kontejnery), tak i národní výrobní a opravárenské kapacity k zajištění životního cyklu vojenského materiálu a systémů pořízených v zahraničí.

Klíčové postavení z hlediska zajištění bezpečnosti dodávek v rámci životního cyklu vojenského materiálu mají strategické státní podniky obranného průmyslu založené a přímo kontrolované ministerstvem, stejně jako soukromé podniky, s nimiž stát navázal zvláštní vztah.

Opatření má stanovenou prioritu P2 a bylo realizováno v rámci strategie 2025 a bude dále rozvíjeno průběžně po celou dobu platnosti strategie 2030 podle potřeby.

Opatření I.2.3 – Klíčové technologie z hlediska zajištění podstatných zájmů bezpečnosti státu a schopností obranného průmyslu ČR

Za zásadní otázku zajištění potřebných vojenských schopností a bezpečnosti dodávek je považováno zachování národních klíčových technologií v oblasti obranného průmyslu.

Ministerstvo podporuje rozvoj klíčových technologií, kapacit a prostředků, které musí být k dispozici s ohledem na národní bezpečnostní zájmy.

Z hlediska pozemní techniky se jedná zejména o klíčové technologie a prostředky pro výrobu, opravy a modernizaci obrněné techniky, speciální dopravní techniku, prostředky velení a řízení a informační technologie, vytváření operačních zásob a výrobu ručních zbraní a munice pro období krizových stavů, prostředků palebné podpory a přímé palebné podpory, přístrojů nočního vidění a optických přístrojů, ženijních mostů a speciálního ženijního materiálu, stavebních a zemních strojů, prostředků ochrany vojsk před účinky zbraní hromadného ničení a výbušnin.

U technologií, kapacit a prostředků pro zajištění vzdušných sil se jedná o zajištění podpory, provozu a údržby systémů obrany vzdušného prostoru, nadzvukových a podzvukových letounů, transportních a dopravních letounů, vrtulníků všech typů, bezpilotních prostředků, protiletadlového raketového systému, radiolokační techniky, systémů protiraketové ochrany a prostředků strategické přepravy, zabezpečení munice, speciálního vybavení a infrastruktury pro vzdušné síly.

U speciálních sil se jedná o udržení speciálních schopností včetně jejich modernizace.

U kybernetických sil a operačních informací se jedná o technologie a prostředky umožňující monitorovat vlastní část kybernetického prostoru, provádět v něm ISR (Intelligence, Surveillance and Reconnaissance) a vést operace v kybernetickém prostoru a informačním prostředí na taktické úrovni.

V rámci zpravodajského zabezpečení se jedná o výrobní a opravárenské kapacity v oblasti pasivních sledovacích systémů, průzkumných a rušících systémů, prostředků elektronického boje, bezosádkových a bezpilotních prostředků a kryptotechnologií.

U Vojenské policie se jedná o výrobní a opravárenské kapacity v oblasti neletálních schopností a biometrie.

Průřezově se ve všech oblastech jedná o klíčové technologie, výrobní a opravárenské kapacity a prostředky, které zahrnují senzory, senzorové systémy, prostředky C4I a automatizace, prostředky průzkumu a pozorování. Dále pak o pohonné hmoty a maziva, prostředky zabezpečení vojenského materiálu, zdravotnického zabezpečení a pořízení výstrojních součástí se speciálním maskovacím vzorem AČR.

Významnou oblastí je podpora vývoje, výroby, zpracování a využívání nových komponentů a technologických přístupů. Novými, ale o to důležitějšími oblastmi pro zajišťování obrany státu je elektronická, informační a kybernetická ochrana a vesmír. Rozhodující pro udržení technologické převahy a možnosti uplatnit se na trhu s obranným a bezpečnostním materiálem je podpora výzkumu, vývoje a inovací v oblastech biotechnologie, robotiky, informačních technologií, nanotechnologie, energetických zdrojů a systémů. Zásadní je podpora výcviku, vzdělání, simulací a simulátorů.

Opatření má stanovenou prioritu P1 a bylo realizováno v rámci strategie 2025 a bude dále rozvíjeno průběžně po celou dobu platnosti strategie 2030 podle potřeby.

Opatření I.2.4 – Stanovení podmínek pro přijetí opatření k ochraně technologických předností českých výrobců, pro zajištění podstatných bezpečnostních zájmů ČR v souladu s článkem 346 SFEU

Zásadní význam pro stanovení pravidel pořizování vojenského materiálu a služeb má SFEU⁶³. Tato smlouva stanovuje podmínky pro uplatnění výjimek z hlediska ochrany utajovaných informací a podstatných zájmů bezpečnosti státu. Článek 346 SFEU je významnou výjimkou pro zadávání zakázek v oblasti obrany nebo bezpečnosti.

⁶³ Článek 346 Smlouvy o fungování Evropské unie (bývalý článek 296 Smlouvy o ES):

1. Ustanovení Smluv nebrání použití následujících pravidel:

a) členský stát není povinen poskytovat údaje, jejichž zpřístupnění podle jeho názoru odporuje podstatným zájmům jeho bezpečnosti;
b) každý členský stát může učinit opatření, která považuje za nezbytná k ochraně podstatných zájmů své bezpečnosti a která jsou spjata s výrobou zbraní, střílna a válečného materiálu nebo obchodem s nimi; tato opatření nesmějí nepříznivě ovlivnit podmínky hospodářské soutěže na vnitřním trhu s výrobky, které nejsou určeny výlučně k vojenským účelům.

Pokud bude využit článek 346 SFEU (1) (b) a § 29. písm. s) zákona č.134/2016 Sb., musí být členský stát schopen prokázat, že konkrétní opatření v obranném sektoru jsou nezbytná a přiměřená pro ochranu podstatných zájmů státní bezpečnosti a že nepřekračují rámec toho, co je nezbytně nutné k tomuto účelu. Důkazní břemeno, že tyto podmínky jsou splněny, leží na členských státech.

Použití výjimky podle článku 346 SFEU (1) (b) a § 29. písm. s) zákona č.134/2016 Sb., vyžaduje, aby členský stát EU posoudil každou zakázku individuálně a určil, zda jsou splněny podmínky pro uplatnění výjimky. Musí ověřit zejména:

1. Co je podstatným bezpečnostním zájmem?
2. Jaké je spojení mezi bezpečnostním zájmem a zakázkou?
3. Proč pravidla EU mohou ohrozit podstatné bezpečnostní zájmy?

Dle současného stavu judikatury Soudního dvora EU⁶⁴ se jeví jako nadále přípustné přímé pořizování vojenského materiálu od národního výrobce z důvodu potřeby uchování životaschopnosti či konkurenceschopnosti tohoto národního výrobce (podpora národního obranného průmyslu) jakožto nepostradatelné součásti ochrany podstatných bezpečnostních zájmů státu.

Postupy při uplatňování všech výjimek z pravidel SFEU a směrnice pro pořizování v obraně 2009/81/ES jsou předmětem zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

Použití výjimky podle článku 346 SFEU ministerstvo posuzuje případ od případu a rozhodnutí musí být zapracováno jako součást zadávací strategie co nejdříve a vyžaduje jasné odůvodnění použití článku 346 s cílem vyjmout zadání zakázky ze Směrnice 81/2009/ES jako celku, např. z důvodu velmi náročných požadavků na bezpečnost dodávek a důležitých důvodů státní suverenity.

U každého případu ministerstvo prokazuje, proč aplikace ustanovení Směrnice 81/2009/ES nepostačuje k ochraně podstatných bezpečnostních zájmů a že použití výjimky je nejméně omezujícím dostupným prostředkem k dosažení této ochrany.

Opatření má stanovenou prioritu P1 a bylo realizováno v rámci strategie 2025 a bude dále rozvíjeno průběžně po celou dobu platnosti strategie 2030 podle potřeby.

⁶⁴ CJEU – Court of Justice of the European Union: Case T-26/01 (Court of First Instance) – Fiocchi munizioni SpA (IT) v Commission.

Specifický cíl I.3 – Spolupráce a interoperabilita ve vyzbrojování**Opatření I.3.1 – Rozvoj dvoustranné a mnohonárodní spolupráce ve vyzbrojování**

Vzhledem k omezené velikosti domácího trhu s obranným a bezpečnostním materiálem je dvoustranná a mnohonárodní spolupráce pro vývoj, výrobu a údržbu vojenského materiálu, pro získání produktů lepší kvality, za odpovídající cenu a pro zvýšení úrovně interoperability, výhodná a nezbytná.

K realizaci strategického cíle ministerstvo stanovuje následující opatření:

- zajistit podporu obrannému průmyslu ČR,
- zvýšit transparentnost a včasnou výměnu informací o plánech vyzbrojování se zahraničními partnery směřující ke koordinaci akvizic,
- včas identifikovat možnosti pro mnohonárodní/bilaterální spolupráci cestou NATO a EU a v rámci bilaterálních a multilaterálních rozhovorů,
- využívat možnosti pořízování materiálu formou vláda – vláda a pomocí programů zahraniční pomoci (FMF/FMS),
- zapojit obranný průmysl do prvotní fáze mnohonárodního/bilaterálního projektu, a posílit tak možnosti pro využití jeho potenciálu v rámci mezinárodní průmyslové spolupráce,
- zvyšovat úroveň interoperability ve prospěch nasaditelnosti a udržitelnosti sil podle standardů NATO a k tomuto účelu směřovat příslušné postupy,
- zajišťovat implementaci standardů NATO a EU a jejich transpozici do českých obranných standardů.

Uvedená opatření k realizaci cíle ministerstva jsou součástí nových vnitřních předpisů ministerstva k průzkumu trhu, k řízení projektů vyzbrojování v rámci projektového řízení a k úplatnému nabývání majetku, služeb a stavebních prací a ministerstvo je využívá při přípravě a vydání českých obranných standardů v návaznosti na směrnici NATO AAP 48 Procesy životního cyklu systémů v NATO.

Opatření má stanovenou prioritu P1 a bylo realizováno v rámci strategie 2025 a bude dále rozvíjeno průběžně po celou dobu platnosti strategie 2030 podle potřeby.

Opatření I.3.2 – Implementace pravidel Evropské unie pro pořízování vojenského materiálu a služeb v resortu MO ČR

ČR se podle SFEU zavázala jednat poctivě, transparentně a otevřeně při pořízování vojenského materiálu na základě požadavků na vojenské schopnosti v oblasti obrany a bezpečnosti.

Ministerstvo stanovuje k realizaci cíle následující opatření:

- zajistit podporu obrannému průmyslu ČR,
- zajistit realizaci obecně platných pravidel SFEU při zadávání zakázek spočívajících v:
 - nediskriminaci na základě státní příslušnosti,
 - zajištění rovných a spravedlivých podmínek pro účast dodavatelů,
 - transparentnosti procesu zadávání zakázek,
 - uznávání národních dokumentů a norem mezi členskými státy EU,
 - proporcionalitě opatření, tj. přiměřenosti požadavku zadavatele.

Opatření má stanovenou prioritu P3 a bylo realizováno v rámci strategie 2025 a bude dále rozvíjeno průběžně po celou dobu platnosti strategie 2030 podle potřeby.

Opatření I.3.3 – Koordinace postupů zadávání zakázek podle směrnic EU

Cílem EU je posílit evropskou kolektivní obranu schopnou čelit výzvám 21. století. Tento cíl je naplňován zejména podporou úsilí členských států o zlepšení obranných schopností v rámci společné obranné a bezpečnostní politiky, což se neobejde bez vytvoření transparentního vnitřního trhu s obranným a bezpečnostním materiálem a posílení konkurenceschopnosti evropské obranné technologické a průmyslové základny.

Evropská komise (dále jen EK) společně s Evropskou obrannou agenturou (dále jen EDA) rozpracovávají politiky a nástroje směřující k zajištění širšího přístupu malých a středních podniků na trh s obranným a bezpečnostním materiálem, posílení standardizace a certifikace, zvýšení vzájemné důvěry v oblasti bezpečnosti dodávek, přístupu ke klíčovým technologiím a zajištění operační suverenity.

Opatření má stanovenou prioritu P3 a bylo realizováno v rámci strategie 2025 a bude dále rozvíjeno průběžně po celou dobu platnosti strategie 2030 podle potřeby.

Specifický cíl I.4 – Řízení životního cyklu projektů vyzbrojování**Opatření I.4.1 – Řízení projektů vyzbrojování v resortu MO ČR z hlediska zajištění životního cyklu vojenského materiálu – vydání vnitřního předpisu**

Zajištění životního cyklu vojenského materiálu je základním předpokladem jeho efektivního, účelného a hospodárného využití, umožňuje dosažení maximální úrovně schopností, pro které byl vojenský materiál pořízen, vždy, kdy to bude potřeba. Životní cyklus vojenského materiálu rozdělujeme do etap. Etapa životního cyklu vojenského materiálu se vztahuje k popsanému stavu vojenského materiálu. Vojenský materiál postupuje těmito etapami jako výsledek procesních činností prováděných odpovědnými osobami v rámci řízení životního cyklu.

Za řízení etap životního cyklu vojenského materiálu odpovídá manažer cíle v rámci své liniové podřízenosti nebo s využitím projektového řízení. Každá etapa životního cyklu vojenského materiálu má vymezena vstupní a výstupní kritéria a prochází vnitřními fázemi, které zahrnují zahájení, plánování, realizaci a ukončení.

Opatření má stanovenou prioritu P3 a bude rozvíjeno průběžně po celou dobu platnosti strategie 2030.

Opatření I.4.2 – Propojení dodávek v době míru s dodávkami pro potřeby zbrojených sil ČR včetně dodávek ve stavu ohrožení státu a ve válečném stavu, tedy i mobilizačními potřebami

Zajištění zásobování vojenským materiálem (bezpečnost dodávek) představuje podstatný bezpečnostní zájem státu. Zásobování musí být prováděno materiálem, který mají ozbrojené síly zavedený v užívání, na který mají zavedenou logistiku a vycvičené lidské zdroje. Z tohoto důvodu je nezbytné řešit dodávky vojenského materiálu tak, aby bylo zajištěno zachování alespoň minimálních průmyslových kapacit po celou dobu užívání vojenského materiálu ozbrojenými silami. Zajištění průmyslových kapacit umožňuje plánování mobilizačních dodávek, a tedy realizaci dodávek konkrétního vojenského materiálu ve stavu ohrožení státu, ve válečném stavu. Příprava takových dodávek musí být realizována již v mírovém stavu.

Opatření má prioritu P1 a bude rozvíjeno po celou dobu platnosti strategie 2030.

Strategický cíl II. – Realizace projektů vyzbrojení

KVAČR 2030 je základní strategický dokument AČR schválený vládou ČR, který stanovuje rozsah a způsob dosažení konkrétně identifikovaných schopností nezbytných pro splnění politicko-vojenských ambicí ČR a úkolů a závazků AČR do konce roku 2030. Další požadavky na schopnosti jsou stanoveny v koncepcích ozbrojených sil ČR. KVAČR 2030 přímo navazuje na KVAČR 2025.

Projekty KVAČR 2030 jsou dále rozpracovávány a konkretizovány v koncepcích nižšího řádu a v dokumentech, zejména v Koncepci mobilizace ozbrojených sil ČR, Koncepci operační přípravy státního území, Střednědobém plánu a Akvizičním plánu.

Úkolem SPSp MO je včas zahájit průzkum trhu a podporu pro přípravu rozhodujících projektů vyzbrojení. Úkolem SVA MO je v součinnosti se zástupci uživatelů připravit reálnou zadávací dokumentaci zakázky v návaznosti na přístupy a metody stanovené v rámci cíle I.

Zásadním předpokladem pro zajištění provozuschopnosti, udržitelnosti a bojové nasaditelnosti nově pořizované bojové techniky je pořízení i dostatečné zásoby náhradních dílů, munice a servisních služeb v souladu s aliančními standardy. Prostřednictvím rámcových či víceletých smluv tak bude zajištěna regenerace zásob tohoto spotřebního materiálu po celou dobu životního cyklu hlavní bojové techniky zavedené do výzbroje.

Specifický cíl II.1 – Projekty vyzbrojení milníku KVAČR do roku 2020

Realizace Strategie vyzbrojení a podpory rozvoje obranného průmyslu ČR do roku 2025 v roce 2020 navazovala na plnění cílů v předcházejících letech. Hlavní úsilí při realizaci prvního milníku bylo věnováno uzavření smluv na dodávky rozhodujících výzbroje, která je na konci životního cyklu, a realizaci zejména strategických a zvláště významných projektů vyzbrojení pro dosažení a zvýšení klíčových schopností AČR v souladu s Koncepcí výstavby AČR 2030 (KVAČR 2030). Z 15 strategických a zvláště významných projektů vyzbrojení stanovených ve Směrnici MO pro plánování činnosti a rozvoje resortu MO na roky 2022–2029 s výhledem do roku 2035, na které bylo plánováno uzavřít smlouvy do konce roku 2020, jsou již na 12 projektů uzavřeny smlouvy s dodavateli. U zbývajících tří projektů na pořízení pásového bojového vozidla pěchoty, děla NATO a protiletadlového kompletu SHORAD se předpokládá uzavření smluv v nejbližším možném časovém horizontu.

Specifický cíl má stanovenou prioritu P1 a bude dokončen do roku 2021.

Specifický cíl II.2 – Projekty vyzbrojení milníku KVAČR do roku 2025

Projekty vyzbrojení druhého milníku jsou směřovány na modernizaci stávající techniky a obměnu techniky v závislosti na ukončování životního cyklu, zajištění interoperability a zajištění vojáků AČR projekty okamžitého dopadu, které zahrnují taktickou výstroj vojáka, ruční zbraně, balistické vesty a přístroje nočního vidění.⁶⁵ Jednou z hlavních priorit je zajištění nové výzbroje pro výstavbu brigády těžkého typu. V rámci modernizace bude integrována a v dostatečném množství pořízena náhrada protiletadlových řízených střel krátkého a středního dosahu a přesná satelitně naváděná munice umožňující působit proti pozemním cílům za všech povětrnostních podmínek.

Specifický cíl má stanovenou prioritu P1 a bude dokončen do roku 2025 v návaznosti na rozpočet přidělené a pro plnění cíle vyčleněné peněžní zdroje.

Specifický cíl II.3 – Projekty vyzbrojení milníku KVAČR do roku 2030

Milník do roku 2030 zahrnuje akceleraci přípravy a realizace projektů vyzbrojení na novou techniku a modernizaci výzbroje pozemních a vzdušných sil. Vybavení ozbrojených sil ČR moderní a interoperabilní vojenskou výzbrojí, materiálem a službami vyžaduje zajištění pružného a efektivního procesu vyzbrojení.

Specifický cíl má stanovenou prioritu P1 a bude dokončen v rámci strategie 2030 do roku 2030 v návaznosti na rozpočet přidělené a pro plnění cíle vyčleněné peněžní zdroje.

⁶⁵ Specifický cíl II.1 Projekty vyzbrojení milníku KVAČR do roku 2020 nejsou uvedeny, jelikož předkládaná strategie se týká nadcházejícího období.

Strategický cíl III. – Podpora a rozvoj plánování akvizic

K zajištění rozvoje ozbrojených sil ČR ministerstvo nastavuje systém plánování, jehož cílem je provázanost na všech stupních řízení s využitím metody řízení podle cílů. Ministerstvo vydalo aktualizovaný vnitřní předpis, který nově nastavuje systém plánování v resortu, definuje základní dokumenty plánování, proces tvorby plánovacích dokumentů, stanovuje hlavní principy, způsoby a formy plánování. V nastaveném systému jsou procesy plánování, programového financování a rozpočtování navzájem provázány. Plánování je provázáno s obranným plánováním a procesem rozvoje schopností NATO a EU. Součástí plánů je i plánování požadovaných schopností a z nich následně vyplývajících akvizic.

Specifický cíl III.1 – Nastavení systému plánování akvizic

Opatření III.1.1 – Výstavba systému dlouhodobého plánování akvizic

- Dlouhodobý výhled pro obranu je dokument, který se zpracovává na období 15 let, vyjadřuje dlouhodobý zámysl rozvoje, udržení nebo utlumení klíčových schopností vycházející z obranné strategie ČR. Dlouhodobý výhled pro obranu se zpracovává ve čtyřleté periodě.
- Druhým dlouhodobým plánovacím dokumentem je Směrnice ministra obrany pro plánování činnosti a rozvoje resortu MO, která obsahuje politicko-vojenské zadání prostřednictvím cílů první a druhé úrovně, plánovacích předpokladů v oblasti personálu a peněžních prostředků, priorit ministra obrany, strategických a zvláště významných projektů a omezení pro plánování.
- Třetím dlouhodobým plánovacím dokumentem je KVAČR 2030, který je strategickým dokumentem vymezujícím hlavní směry rozvoje a popisujícím strategii dosažení požadovaného stavu. Z hlediska vyzbrojování KVAČR 2030 zdůrazňuje, že pružný a efektivní proces vyzbrojování je základním předpokladem rozvoje vojenských schopností AČR a umožňuje její vybavení moderním materiálem, technikou a službami zabezpečujícími požadavky na interoperabilitu. Zároveň obsahuje přehled projektů. Projekty, jejichž realizace přesahuje horizont střednědobého plánovacího období, jsou uváděny v datových podkladech pro celý cyklus jejich realizace.

Opatření má stanovenou prioritu P1 a bylo realizováno v rámci strategie 2025 a bude dále rozvíjeno průběžně po celou dobu platnosti strategie 2030 podle potřeby.

Opatření III.1.2 – Optimalizace střednědobého plánování akvizic

- Střednědobý plán rozpracovává cíle vytyčené Směrnicí ministra obrany a soustavou cílů pro příslušné plánovací období na dobu pěti let do cílů až třetí úrovně prostřednictvím konkrétních opatření a úkolů a způsob jejich zajištění věcnými prostředky.
- Střednědobý plán je věcným a zdrojovým základem všech navazujících procesů plánování, programového financování a rozpočtování. Rozpracované cíle jsou závazným vstupem pro přípravu ročních plánů, rozpočtů a akvizičních plánů.
- Prvním rokem plánovacího období je první rok následující po horizontu střednědobého výhledu státního rozpočtu. Součástí střednědobého plánu je přehled plánovaných akvizic. Akviziční projekty, jejichž realizace přesahuje horizont střednědobého plánovacího období, se uvádějí v datových podkladech pro celý cyklus jejich realizace.
- Střednědobý plán se zpracovává každoročně.

Opatření má stanovenou prioritu P1 a bylo realizováno v rámci strategie 2025 a bude dále rozvíjeno průběžně po celou dobu platnosti strategie 2030 podle potřeby.

Opatření III.1.3 – Revize a optimalizace krátkodobého plánování akvizic

- Střednědobý rozpočtový výhled se sestavuje (v roce N -1) nejméně na období dvou let (N +1 a N +2) bezprostředně následujících po roce, na který je předkládán státní rozpočet (N). Návrh rozpočtu a střednědobého výhledu kapitoly ministerstvo se připravuje na základě rozpisu vládou schváleného **návrhu rozpočtu** a střednědobého výhledu kapitoly. Souběžně s procesem rozpočtování probíhá roční plánování.
- Roční plán ministerstva je základním dokumentem pro řízení činnosti v kalendářním roce. Textová část ročního plánu obsahuje opatření, úkoly, strategické, zvláště významné a další projekty k naplňování priorit ministra obrany stanovené směrnicí ministra obrany pro plánování na dané období.
- Akviziční plán se sestavuje na období let N až N+2. Akviziční plán obsahuje výdaje v oblasti programového financování, centrální běžné výdaje a decentrální běžné výdaje.

Opatření má stanovenou prioritu P1 a bylo realizováno v rámci strategie 2025 a bude dále rozvíjeno průběžně po celou dobu platnosti strategie 2030 podle potřeby.

Specifický cíl III.2 – Příprava personálu pro řízení projektů vyzbrojování

Opatření III.2.1 – Organizace a zabezpečení odborných kurzů projektového řízení

Základním předpokladem pro dosažení cílů strategie je odborně připravený a kvalifikovaný personál v oblasti řízení národních i mezinárodních projektů vyzbrojování. Lidé jsou základním stavebním kamenem každé organizace, a proto je vzdělávání personálu jedním z nejvýznamnějších motivačních faktorů. Ministerstvo zajišťuje odbornou úroveň manažerů projektů a akvizičních pracovníků. Zejména se jedná o odborné znalosti v oblasti projektového řízení, řízení životního cyklu, akvizičního procesu, odpovídající znalosti relevantních struktur a procesů NATO, EU a států V4. K tomu ministerstvo využívá národní i zahraniční vzdělávací aktivity.

Opatření má stanovenou prioritu P3 a bylo realizováno v rámci strategie 2025 a bude dále rozvíjeno průběžně po celou dobu platnosti strategie 2030 podle potřeby.

Opatření III.2.2 – Certifikace absolventů kurzů podle Národní soustavy kvalifikací

Ministerstvo organizuje a zabezpečuje odborné kurzy projektového managementu a certifikace absolventů kurzů podle Národní soustavy kvalifikací ve smyslu zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání (zákon č. 179/2006 Sb.), mezinárodních norem pro projektové řízení českých obranných standardů a českých technických norem.⁶⁶

Opatření má stanovenou prioritu P3 a bylo realizováno v rámci strategie 2025 a bude dále rozvíjeno průběžně po celou dobu platnosti strategie 2030 podle potřeby.

⁶⁶ Jedná se především o: IPMA (International Project Management Association), PMI (Project Management Institute), PRINCE 2 (Projects in Controlled Environment) a PMA (Project Management Academy), ČOS 051 655 (Etapy a procesy životního cyklu systému), ČSN ISO 10 006 (Systémy managementu jakosti – směrnice pro management jakosti projektů), ČSN 10 007 (Systémy managementu jakosti – směrnice managementu konfigurace), ČSN ISO 31 000 (Management rizika – principy a směrnice).

Specifický cíl III.3 – Rozvoj odborných znalostí pro realizaci projektů vyzbrojování

Pro odbornou přípravu, vzdělávání a metodickou podporu zaměstnanců podílejících se na přípravě a realizaci projektů vyzbrojování jsou vydávány metodické pokyny usměrňující činnost ve specifických oblastech. Další odborná příprava bude rozvíjena i ve spolupráci s Univerzitou obrany.

Požadavky na rozvoj odborné přípravy a metodickou podporu zaměstnanců vyplývají:

- z ustanovení právních a vnitřních předpisů,
- z působnosti organizačních celků ministerstva podle organizačního řádu ministerstva,
- z popisů pracovních činností systemizovaného místa.

Příprava zaměstnanců a subjektů projektového managementu k řízení projektů se řídí obecně stanovenými zásadami a vydanými opatřeními gestora vyzbrojování, vlastníka projektu vyzbrojování, majetkového hospodáře, ředitelů organizačních prvků projektového managementu ministerstva a ostatních vedoucích organizačních celků podílejících se jako zainteresované strany na přípravě a realizaci projektů vyzbrojování.

Opatření III.3.1 – Optimalizace procesu přípravy a realizace veřejných zakázek v působnosti projektových a kontraktačních manažerů – formou vydání metodické pomůcky

Proces realizace veřejných zakázek v oblasti obrany je nastaven v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek, směrnicemi EU a je dále upřesněn vnitřními předpisy ministerstva a k nim vydanými metodickými pokyny. Realizace specifického cíle formou vydání metodické pomůcky umožní zkvalitnit způsob práce kontraktačních a projektových manažerů a metodicky vést zejména nové zaměstnance akvizičních pracovišť. Metodika vymezí rámec základních činností a úkonů pro zadávání a realizaci veřejných zakázek u akvizičních pracovišť a uzavření smluv na základě vertikální nebo horizontální spolupráce. Metodika současně uvede rámec možného postupu a systému řízení u nejčastěji používaných zadávacích řízení a zadávacích postupů, úkonů a činností všech odpovědných zaměstnanců – kontraktačního manažera a jeho představeného, manažera projektu a jeho představeného, zaměstnance poskytujícího právní podporu, respektive obchodní podporu a především zadávajícího, které je potřebné naplnit tak, aby byly úspěšně realizovány akce stanovené Akvizičním plánem ministerstva.

Opatření má stanovenou prioritu P2 a bude dále rozvíjeno průběžně po celou dobu platnosti strategie 2030 podle potřeby.

Opatření III.3.2 – Zpracování zásad využívání externích právních služeb – formou vydání metodického pokynu

K realizaci specifického cíle ministerstvo vyžaduje vhodně a účelně využívat externí právní služby při plnění významných, složitých a specifických případů zadávaných zakázek, zejména v rámci naplňování strategických a zvlášť významných projektů vyzbrojování uvedených ve Směrnici ministra obrany pro plánování činnosti a rozvoje resortu Ministerstva obrany.

Externí právní službou pro podporu akvizičního procesu se rozumí úplatné provedení právního úkonu, poskytnutí právního poradenství nebo zpracování právního dokumentu, a to na základě zadání veřejné zakázky externímu subjektu v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek.

Využití externích právních služeb je možné pouze v prokazatelně výjimečných a jednotlivých případech při realizaci významných, složitých a specifických případů centrálně zadávaných veřejných zakázek. Kritériem pro rozhodnutí o využití externích právních služeb musí být závěry z analýzy, které jednoznačně potvrdí efektivnost, účelnost a hospodárnost zvoleného řešení a nastavení parametrů pro zadání veřejné zakázky. K základním parametrům patří:

- zdůvodnění potřeby a oprávněnost využití externích právních služeb;
- požadované výstupy ve vztahu k akvizičnímu procesu;
- zdůvodnění, proč nelze zabezpečit právní službu v rámci ministerstva;
- ekonomické zhodnocení účelnosti, efektivnosti a hospodárnosti požadované služby;
- rizika, která zdůvodňují využití externích právních služeb;
- předložení specifikace k požadované externí právní službě;
- předpokládaná hodnota, způsob zadání, termín vyhlášení veřejné zakázky na poskytnutí externí právní služby a potřebné peněžní prostředky.

Opatření má stanovenou prioritu P3 a bude dále rozvíjeno průběžně po celou dobu platnosti strategie 2030 podle potřeby.

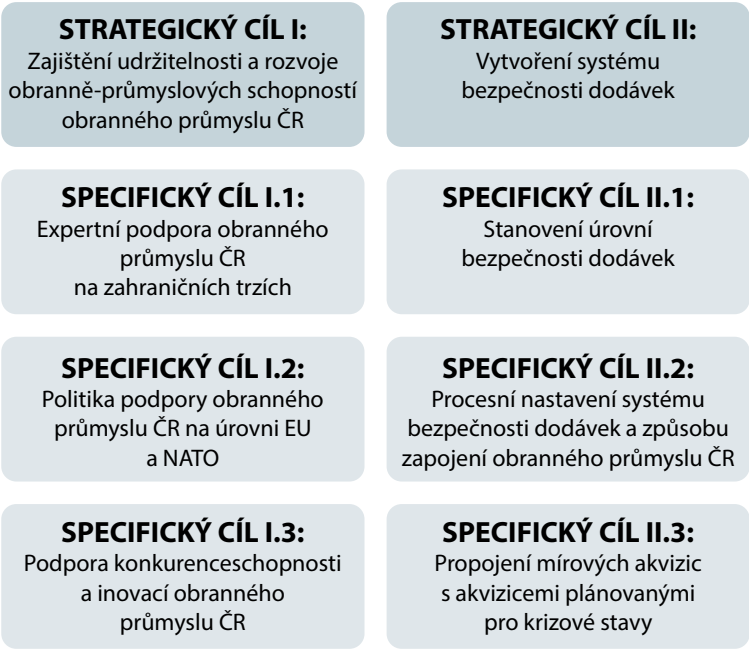
5.2 Strategické a specifické cíle podpory rozvoje obranného průmyslu

K naplnění vize strategie a globálního cíle strategie v oblasti podpory rozvoje obranného průmyslu ČR jsou stanoveny následující cíle:

- I. Zajištění udržitelnosti a rozvoje obranně-průmyslových schopností obranného průmyslu ČR
Nástroje:
 - expertní podpora obranného průmyslu ČR na zahraničních trzích,
 - politika podpory obranného průmyslu ČR na úrovni EU a NATO,
 - podpora konkurenceschopnosti a inovací obranného průmyslu ČR.
- II. Vytvoření systému bezpečnosti dodávek
Nástroje:
 - stanovení úrovní bezpečnosti dodávek,
 - procesní nastavení systému bezpečnosti dodávek a způsobu zapojení obranného průmyslu ČR,
 - propojení mírových akvizic s akvizicemi plánovanými pro krizové stavy.

Naplnění cíle I. je podmíněno skutečně efektivním naplněním cíle II. Pro zajištění bezpečnosti dodávek je klíčovou podmínkou zachování existujících konkurenceschopných obranně-průmyslových schopností, respektive rozvoj obranně-průmyslových schopností tam, kde je to z hlediska nutnosti zajištění bezpečnosti dodávek potřebné. Při stanovení cílů a jednotlivých opatření k jejich naplnění vychází strategie z provázanosti bezpečnosti dodávek, potřebnosti kontinuálního inovačního rozvoje obranných technologií a nutnosti zajišťování technologických a finančních zdrojů pro tento rozvoj doma i v zahraničí.⁶⁷

Intervenční logika cílů podpory rozvoje obranného průmyslu

67 Podrobné konkrétní a měřitelné cíle za jednotlivé roky jsou vypracovávány průběžně v separátních prováděcích dokumentech v příslušném stupni utajení.

Cíle a opatření strategického cíle I. podpory rozvoje obranného průmyslu ČR

Strategický cíl I: Zajištění udržitelnosti a rozvoje obranně-průmyslových schopností obranného průmyslu ČR		
Specifický cíl	Opatření	Plní
I.1 Expertní podpora obranného průmyslu ČR na zahraničních trzích.	I.1.1 Expertní podpora obranného průmyslu ČR na zahraničních trzích.	MO ČR/ MZV ČR/MPO ČR/ MŠMT ČR Průběžně plněno
	I.1.2 Zapojení přidělců obrany, obranných poradců a zastupitelských úřadů do podpory obranně-průmyslové spolupráce.	MO ČR/MZV ČR Průběžně plněno
	I.1.3 Navazování obranně-průmyslové spolupráce MO ČR se zahraničními partnery.	MO ČR/MZV ČR Průběžně plněno
	I.1.4 Realizace expertních zahraničních misí, podnikatelských misí a oficiálních návštěv v zahraničí.	MO ČR Průběžně plněno
	I.1.5 Realizace misí pro zahraniční partnery v ČR.	MO ČR Průběžně plněno
	I.1.6 Realizace průmyslových dnů a podpora B2B (business to business).	MO ČR Průběžně plněno
	I.1.7 Rozvoj nástrojů pro podporu na zahraničních trzích formou prodejů vláda – vláda.	MO ČR Průběžně plněno
I.2 Politika podpory obranného průmyslu ČR na úrovni EU a NATO	I.2.1 Koordinovaný přístup k rozvoji schopností obranného průmyslu ČR na úrovni EU a NATO.	MO ČR Průběžně plněno
	I.2.2 Eliminace překážek pro zapojení malých a středních podniků (SMEs) do nadnárodních dodavatelských řetězců.	MO ČR Průběžně plněno
	I.1.3 Racionální transpozice a aplikace směrnice EK o pořízování v obraně.	MO ČR Průběžně plněno
	I.2.4 Vytváření evropského a transatlantického rámce průmyslové spolupráce.	MO ČR Průběžně plněno
I.3 Podpora konkurenceschopnosti a inovací obranného průmyslu ČR.	I.3.1 Podpora inovační politiky a technologických platforem.	MO ČR Průběžně plněno
	I.3.2 Podpora malých a středních podniků.	MO ČR Průběžně plněno
	I.3.3 Podpora inovací prostřednictvím ESIF, HORIZON2020, EDIDP a EDF.	MO ČR Průběžně plněno

Cíle a opatření strategického cíle I. podpory rozvoje obranného průmyslu ČR

Strategický cíl II: Vytvoření systému bezpečnosti dodávek		
Specifický cíl	Opatření	Plní
II.1 Stanovení úrovní bezpečnosti dodávek.	II.1.1 Strategická charakteristika dodavatelů.	MO ČR Průběžně plněno
	II.1.2 Optimalizace přístupu k životnímu cyklu vojenského materiálu.	MO ČR Průběžně plněno
II. 2 Procesní nastavení systému bezpečnosti dodávek a způsobu zapojení obranného průmyslu ČR.	II.2.1 Identifikace priorit v oblasti zajištění bezpečnosti dodávek.	MO ČR Průběžně plněno
	II.2.2 Ověřování schopností dodávat vojenský materiál pro zajištění schopností ozbrojených sil ČR.	MO ČR Průběžně plněno
	II.2.3 Nastavení podmínek pro zapojení dodavatelů obranného průmyslu ČR do systému bezpečnosti dodávek.	MO ČR Průběžně plněno
	II.2.4 Nastavení podmínek pro zapojení zahraničních dodavatelů do systému bezpečnosti dodávek.	MO ČR Průběžně plněno
II.3. Propojení mírových akvizic s akvizicemi plánovanými pro krizové stavy.	II.3.1 Identifikace strategických akvizic v krizových plánech.	MO ČR Nový cíl
	II.3.2 Propojení plánů hospodářských opatření MO ČR k zajištění bezpečnosti ČR s dodavateli mírových akvizic.	MO ČR Nový cíl

Strategický cíl I. – Zajištění udržitelnosti a rozvoje technologicko-průmyslových schopností obranného průmyslu ČR

5.2.1 Implementace cílů podpory rozvoje obranného průmyslu ČR

Zhoršování bezpečnostní situace ve světě zvyšuje riziko, že závislost na zahraničních obranných dodavatelích způsobí v krizové situaci snížení či ztrátu obranyschopnosti státu v důsledku nedodání potřebných technologií či prostředků v čase, místě, požadovaném množství a kvalitě. Z toho vyplývá nutnost realizovat opatření pro maximalizaci bezpečnosti dodávek, zejména prostřednictvím rozvoje schopností obranného průmyslu ČR, jak konstatuje i KVAČR 2030 a následně i koncepce ozbrojených sil ČR.⁶⁸ Pro takový rozvoj je třeba zabezpečit potřebné technologické a finanční zdroje, které však jsou v rámci domácího trhu nedostatečné. Zcela zásadní roli pak hraje zadávání zakázek výrobcům obranného průmyslu ČR ve všech případech, kde produkuje konkurenceschopný materiál. Šíře domácí poptávky či výše obranného rozpočtu i rozpočtu na obranný výzkum, vývoj a inovace jsou omezeny, což obrannému průmyslu v řadě oblastí neumožňuje v dostatečné míře investovat do výzkumu, vývoje, inovací a nových produkčních kapacit. V mnoha případech tyto zdroje neumožňují ani zachování stávajících kapacit, z čehož vyplývá hrozba další ztráty obranně-průmyslových schopností. Z těchto důvodů je třeba hledat finanční a technologické zdroje také v zahraničí.

68 Za jednu z hlavních hrozeb pro AČR je pokládána „ztráta klíčových průmyslových kapacit s dopadem na zabezpečení podstatných bezpečnostních zájmů ČR“. Viz KVAČR 2025, s. 10. Online na https://www.mocr.army.cz/images/id_40001_50000/46088/KVACR_verejna_verze.pdf.

Úloha státu je nezastupitelná v oblasti nastavování pravidel licenčního řízení pro obchod s vojenským materiálem či duálními technologiemi a nutné politické podpory při uzavírání kontraktů, neboť takovéto obranné kontrakty posilují či zakládají zcela novou úroveň zahraničně politických a obranných vztahů mezi dodavatelským a odběratelským státem. Ministerstvo, jako subjekt participující na licenčním řízení, kontroluje, zda stát udělením licence nepřichází o exkluzivní know-how, které není žádoucí sdílet.

Z hlediska technologických zdrojů se jedná o získávání nových patentů, znalostí a schopností od zahraničních partnerů. Ministerstvo podporuje především tzv. transfer technologií do ČR, zapojení obranného průmyslu ČR do mezinárodních projektů NATO a EU či nadnárodních dodavatelských řetězců.

Strategie definuje tři základní soubory opatření:

- domácí nástroje proexportní podpory,
- nástroje pro podporu spolupráce na úrovni EU a NATO,
- nástroje podpory konkurenceschopnosti a inovací.

Specifický cíl I.1 – Expertní podpora obranného průmyslu ČR na zahraničních trzích

Opatření I.1.1 – Expertní podpora obranného průmyslu ČR na zahraničních trzích

- Ministerstvo v roce 2020 vytvořilo SPSp MO, jejímž úkolem je podporovat obranný průmysl ČR a koordinovat obranně-průmyslovou spolupráci se zahraničím, řídit programy obranného aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací. Na plnění úkolů v oblasti obranně-průmyslové spolupráce úzce spolupracuje s MZV, MPO a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT)⁶⁹ a poskytuje expertní podporu národnímu obrannému průmyslu na zahraničních trzích.
- Ministerstvo vyhodnocuje potenciál jednotlivých trhů pro národní obranný průmysl. Při sběru a vyhodnocování údajů ministerstvo úzce spolupracuje s MPO a MZV, společně pak vytváří trojstrannou pracovní skupinu pro určení rámcových podmínek obranně-průmyslové spolupráce v zájmových teritoriích.
- Ministerstvo navrhuje oblasti a projekty zahraniční spolupráce Asociaci obranného a bezpečnostního průmyslu ČR (dále AOBP) v souladu s Dohodou o vzájemné spolupráci uzavřenou mezi ministerstvem a AOBP ČR. Ministerstvo každoročně vyhodnocuje naplňování této dohody a o výsledcích informuje vládu ČR.

Opatření I.1.2 – Zapojení přidělců obrany, obranných poradců a zastupitelských úřadů do podpory obranně-průmyslové spolupráce

- Přidělenci obrany a vojenští a letečtí přidělenci plní prioritní úkoly vojenské diplomacie v zahraničí. V pozici vojenských expertů zároveň poskytují nezastupitelnou podporu ve prospěch obranně-průmyslové spolupráce a obranného průmyslu ČR v zemích svého vyslání, a to na základě instrukcí ministerstva a v plné a přímé součinnosti se zastupitelským úřadem ČR v místě.
- Stejně tak činí i obranní poradci ministerstva v rámci institucí EU/NATO a na dalších zahraničních misích, přičemž ministerstvo vysílá i obranné poradce s přímým zaměřením na oblast obranně-průmyslové spolupráce a podporu obranného průmyslu ČR do zájmových teritorií. Obranně-průmysloví poradci v příslušných teritoriích podporují obranný průmysl ČR v prosazování se na místním trhu. Kromě konzultací a účasti na jednáních aktivně vyhledávají konkrétní příležitosti pro český průmysl, a to jak v oblasti přímého exportu pro místní ozbrojené síly, tak v rámci zapojování české produkce do místních dodavatelských řetězců.

69 Spolupráce přes Technologickou agenturu ČR.

Opatření I.1.3 – Navazování obranně-průmyslové spolupráce MO ČR se zahraničními partnery

- Ministerstvo ve spolupráci s MZV a sítí zastupitelských úřadů a v souladu s mezinárodními závazky ČR a zahraničně-politickými prioritami vlády ČR navrhuje a uzavírá memoranda o spolupráci se zahraničními partnerskými resorty pro oblast obranně-průmyslové spolupráce, obranného výzkumu a vývoje, v jejichž rámci jsou zřizovány bilaterální pracovní skupiny zaměřené na koordinaci dlouhodobé obranně-průmyslové spolupráce, prezentaci obranných technologií a výcviku a vytváření společných projektů.
- Ministerstvo ve spolupráci s MZV a v souladu s mezinárodními závazky ČR a zahraničně-politickými prioritami vlády ČR využívá těchto mechanismů a platform k cílenému otevírání příležitostí národnímu obrannému průmyslu na zahraničních trzích, dojednává, zastřešuje a podporuje přímou účast českých obranných firem na těchto oficiálních platformách. Posiluje tak nejen vztahy s partnerským státem, ale zároveň umožňuje průmyslu získat přímý přístup k zahraničním uživatelům.
- Ministerstvo jako gestor implementace Evropského akčního plánu pro obranu prosazuje pozici ČR a hájí zájmy českého obranného průmyslu v rámci evropských aktivit EDIDP/EDF a zároveň v rámci obdobných aktivit NATO.

Opatření I.1.4 – Realizace expertních zahraničních misí, podnikatelských misí a oficiálních návštěv v zahraničí

- Ministerstvo v součinnosti s MZV ČR finančně a organizačně podporuje projekty k prezentaci českého podnikatelského sektoru (PROPED – projekty ekonomické diplomacie) v perspektivních sektorech v dané zemi. Podnikatelské mise obranného průmyslu jsou organizované v součinnosti s AOBP ČR a jsou součástí oficiálních delegací ministerstva. Stejně tak podporuje obranný průmysl ČR formou účasti a přímým jednáním na zahraničních veletrzích a výstavách v zájmových teritoriích.
- Ministerstvo ve spolupráci s MZV, MPO a AOBP organizuje v zahraničí tzv. průmyslové dny s cílem propojit zahraniční partnery s českými výrobci a podpořit české produkty na místních trzích. Zároveň ministerstvo provádí i úzce cílené expertní zahraniční mise na podporu realizace konkrétních projektů obranného průmyslu v zájmových teritoriích.

Opatření I.1.5 – Realizace misí pro zahraniční partnery v ČR

- Ministerstvo organizuje v úzké spolupráci s AOBP a MZV komplexní mise pro představitele resortů obrany a ozbrojených složek partnerských zemí. V rámci těchto návštěv prezentuje zkušenosti se zavedením produktů národního obranného průmyslu do užívání AČR a poskytuje přímou referenci zahraničním partnerům. Společně s AOBP ČR zabezpečuje návštěvy výrobních podniků obranného průmyslu ČR a samostatně, v případě že taková možnost existuje, zajišťuje návštěvy vojenských zařízení a přímé ukázky obranných technologií v užívání ozbrojených sil ČR.

Opatření I.1.6 – Realizace průmyslových dnů a podpora B2B (business to business)

- Ministerstvo realizuje tematické či teritoriální průmyslové dny, na kterých zahraničním partnerům demonstruje schopnosti obranného průmyslu ČR. Vytvořením prostoru pro B2B setkávání domácích a zahraničních firem obranného průmyslu, ať již na okraj průmyslových dnů či jako součásti zahraničních bilaterálních jednání společných výborů pro průmyslovou spolupráci, ministerstvo usnadňuje přístup národního průmyslu k velkým přímým dodavatelům z partnerských zemí.
- V případě strategických zahraničních partnerů organizuje ministerstvo průmyslové dny na pravidelné bázi a koordinuje rozvoj společných obranných projektů.
- Ministerstvo pořádá tematicky zaměřené konference, veletrhy, kulaté stoly a diskuse pro představitele vlády ČR a Parlamentu ČR, zástupce obranně-průmyslových firem, ministerstev, ozbrojených složek a odborníky z akademické sféry.

Opatření I.1.7 – Rozvoj nástrojů pro podporu na zahraničních trzích formou prodeje vláda – vláda

- Ministerstvo v souvislosti s podporou podniků obranného průmyslu ČR na zahraničních trzích rozvíjí nástroje pro realizaci obranně-průmyslových kontraktů formou vláda – vláda (G2G) v souvislosti s podporou podniků obranného průmyslu ČR na zahraničních trzích. Dalším nástrojem pro podporu podniků obranného průmyslu ČR je také uzavírání mezivládních memorand o vzájemné podpoře při dodávkách, udržování životního cyklu vojenského materiálu a výcviku.
- V rámci podpory a rozvoje obranného průmyslu ČR a v rámci podpory jeho úspěšného působení na zahraničních trzích jsou, při naplňování cílů zahraničně-bezpečnostní politiky ČR a prosazování státního zájmu ČR v této oblasti, využívány i nástroje a instituce státní podpory exportu, jmenovitě Česká exportní banka a Exportní garanční a pojišťovací společnost.
- Pro podporu obranného průmyslu ČR na zahraničních trzích je – v případě akceptovatelného vyhodnocení finančních parametrů vývozní transakce, návratnosti financování, akceptovatelnosti smluvních stran a dodržení podmínek stanovených platnými právními předpisy – možné využít nástrojů podpořeného financování a pojištění vývozních úvěrových rizik v souladu se zákonem č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou, a o doplnění zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, přičemž podporu je možno poskytnout jak výrobcům, vývozcům a/nebo dodavatelům pro vývoz ve vlastnictví státu, tak výrobcům, vývozcům a/nebo dodavatelům pro vývoz v soukromém vlastnictví.

Specifický cíl I.2 – Politika podpory obranného průmyslu ČR na úrovni EU a NATO

Opatření I.2.1 – Koordinovaný přístup k rozvoji schopností obranného průmyslu ČR na úrovni EU a NATO.

- Přístup ministerstva k obranně-průmyslovým aktivitám na úrovni EU je založen na principu nezdvajování činností v rámci EU a NATO.
- Ministerstvo společně s AOBP ČR pracují směrem k vhodnému využití stávajících unijních nástrojů v českých podmínkách. Při vytváření nástrojů nových se pak ministerstvo zasazuje o to, aby respektovaly specifickou povahu obranného průmyslu ČR i obranného a bezpečnostního sektoru jako takového.
- Ministerstvo aktivně využívá dostupných možností v rámci institucí EU a NATO k prosazování a obhajobě svých zájmů, mezi které patří udržení a rozvoj schopností obranného průmyslu ČR.

Opatření I.2.2 – Eliminace překážek pro zapojení malých a středních podniků (SMEs) do nadnárodních dodavatelských řetězců

- Dlouhodobou prioritou ČR na úrovni EU je zajištění dodržování směrnice regulující transfery vojenského materiálu uvnitř EU. Ministerstvo pečlivě monitoruje dodržování tranzitních směrnic a upozorňuje na jejich porušování.
- Ministerstvo se ve spolupráci s Úřadem vlády, MPO a MZV zasazuje o rovné a spravedlivé zacházení se subjekty transferního řízení (v EU používaný pojem Level Playing Field), včetně těch průmyslových, a nediskriminační, harmonizované podmínky exportu v celé EU.
- Obranný průmysl ČR je do velké míry závislý na dodavatelských řetězcích, do kterých se zapojuje. Z velké části jsou partneři a přímí dodavatelé právě z evropských zemí. Ministerstvo podporuje takovou úpravu soutěžení o subdodávky v rámci EU, která sníží administrativní zátěž i rizika pro zúčastněné subjekty a přispívá k jeho častějšímu využívání napříč členskými státy EU.

Opatření I.2.3 – Racionální transpozice a aplikace směrnice EK o pořizování v obraně

- V oblasti evropské regulace obranného pořizování se ministerstvo soustředí na zefektivnění a řešení dopadů současné nevyhovující praxe související především s neharmonizovaným používáním směrnice o pořizování⁷⁰ a pouze dílčím řešením tržních distorzí.
- Ministerstvo se společně s Ministerstvem pro místní rozvoj (dále jen „MMR ČR“), MPO ČR a MZV ČR zasazuje o takovou domácí aplikaci evropských pravidel (transpozici transferní směrnice⁷¹ a směrnice o pořizování v obraně), která nepoškozuje obranný průmysl ČR a umožňuje efektivní provádění státní správy. Postoj ministerstva k vydávání nových doporučujících postupů Evropské komise ke směrnici o pořizování je rezervovaný. Ministerstvo stávající doporučující postupy vykládá nerestriktivně. Pokud se jedná o výklad výjimek z obecných zásad EU, přistupuje k nim ministerstvo přísně restriktivně.
- K ochraně základních zájmů národní bezpečnosti, bezpečnosti dodávek a udržení klíčových obranně-průmyslových schopností ministerstvo využívá výjimky dle článku 346 SFEU a zasazuje se o transparentnější používání tohoto článku napříč celou EU s plným respektem k identickým zájmům ostatních členských států.

70 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/81/ES ze dne 13. července 2009 o koordinaci postupů při zadávání některých zakázek na stavební práce, dodávky a služby zadavateli v oblasti obrany a bezpečnosti a o změně směrnic 2004/17/ES a 2004/18/ES.

71 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/43/ES ze dne 6. května 2009 o zjednodušení podmínek transferů produktů pro obranné účely uvnitř Společenství.

Opatření I.2.4 – Vytváření evropského a transatlantického rámce průmyslové spolupráce

- Na úrovni institucí EU spolupracuje ministerstvo na dotváření mechanismů pro garance bezpečnosti dodávek. Pokud má Evropa mít celounijní režim bezpečnosti dodávek, musí zaručovat plynulost dodávek vojenského materiálu a služeb ozbrojeným silám členských států EU včetně dodávek pro údržbu a servis v době míru a stability i v období při krizových situacích, směrem k posílení obranyschopnosti těchto států.
- Ministerstvo se zasazuje o budování takového režimu, který je dlouhodobě udržitelný, snadno uchopitelný v praxi a nediskriminační při respektování zásadních národních bezpečnostních zájmů i odlišností jeho aktérů, zejména pak menších členských států. V minulosti „evropský“ přístup ne vždy české zájmy reflektoval.
- Vybudování skutečně vyvážené a různorodé evropské obranné technologicko-průmyslové základny (EDTIB) je další prioritou ministerstva. V geografické rovině tohoto tématu pracuje ministerstvo směrem k zohlednění regionálních specifík obranných průmyslů ve střední a východní Evropě v činnostech EU a jejich výsledcích.
- Z hlediska zajišťování bezpečnosti dodávek považuje ministerstvo za nejdůležitější ty podniky obranného průmyslu ČR, které dodávají finální produkty vojenského materiálu.
- V systémové rovině tématu vyvážené a různorodé EDTIB se ministerstvo zasazuje o větší zapojení obranného průmyslu ČR, jehož subjekty jsou zpravidla v pozici subdodavatele, do přeshraničních dodavatelských řetězců. Malé a střední podniky, jež tvoří většinu obranného průmyslu ČR, jsou často iniciátory inovací. Je zapotřebí specifických nástrojů k jejich podpoře. Proto ministerstvo podporuje pozitivní iniciativy EK a EDA ve vztahu k malým a středním podnikům.
- Ministerstvo podporuje obranný průmysl ČR při navazování a rozvíjení kontaktů s přímými dodavateli a při budování dodavatelských konsorcií. Ta mají často prvopočátek v diskusích na fórech v rámci NATO a EDA. Ministerstvo podporuje účast expertů z řad obranného průmyslu ČR, výzkumných organizací a vysokých škol na relevantních pracovních jednáních i akcích určených pro setkávání typu B2B v těchto organizacích. Účast MPO ČR na mezinárodních projektech k vybudování schopností (včetně výzkumu a vývoje) s sebou nese řadu výhod, primárně pak zlepšení interoperability sil, podmínek pro bezpečnost dodávek, postavení obranného průmyslu ČR i ČR jako dodavatelského státu, zvýšení kapitálu a know-how.
- Ministerstvo ve spolupráci s AOBP ČR podporuje účast zástupců obranného průmyslu ČR na Transformačním semináři NATO a na průmyslových dnech organizovaných specializovanými aliančními agenturami (např. NSPA) nebo spojených s různými ukázkami nebo cvičeními.
- Ministerstvo nadále podporuje aktivní zapojení zástupců české vědy a průmyslu do neformální diskuse v rámci CNAD k zapojení průmyslu do plánovacích procedur NATO, do činnosti v rámci FNIE.

Specifický cíl I.3 – Podpora konkurenceschopnosti a inovací obranného průmyslu ČR**Opatření I.3.1 – Podpora inovační politiky a technologických platform**

- Ministerstvo zřizuje v rámci naplňování Koncepce obranného aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací do r. 2022 tzv. technologické platformy k jednotlivým oblastem klíčových technologií. Vytváří tím expertní fóra, na kterých zástupci ozbrojených sil ČR, ministerstva, vojenští i civilní akademici a techničtí experti resortních státních podniků a obranného průmyslu ČR konzultují záměry rozvoje obranných technologií a doporučují vhodná technologická řešení. Dochází tak k přímé interakci a zpětné vazbě mezi obranným průmyslem ČR, akademickými institucemi a ozbrojenými složkami, což ve svém důsledku vede k přesnějšímu a efektivnějšímu zaměření investic státu a průmyslu do inovací potřebných pro obranyschopnost státu. Díky zapojení vědecko-výzkumné sféry je stimulována spolupráce a těsnější provázanost výzkumného prostředí s aplikační sférou. To celkově přispívá ke zvyšování konkurenceschopnosti obranného průmyslu ČR.

- Ministerstvo vytváří síť vědecko-výzkumné spolupráce mezi resortními výzkumnými organizacemi, civilními akademickými institucemi a výzkumnými infrastrukturami. Usiluje tím o koncentraci národní expertizy v těch nejsložitějších oborech v zájmu naplňování priorit obranného aplikovaného výzkumu a vývoje. Expertiza je využívána při realizaci resortních projektů obranného výzkumu a vývoje, přičemž ministerstvo vytváří prostřednictvím jím zřízených strategických státních podniků obranného průmyslu, případně ve spolupráci s obranným průmyslem ČR, podmínky pro následnou průmyslovou aplikaci a komercializaci vybraných výsledků těchto výzkumně-vývojových projektů.
- Ministerstvo optimalizuje obranný výzkum a vývoj v souladu s relevantními národními strategickými dokumenty, s ohledem na zachování technologické převahy, budování domácí technologicko-průmyslové základny a potřeby ozbrojených sil ČR.
- Ministerstvo podporuje české podniky obranného průmyslu, výzkumné organizace a veřejný sektor ve společném výzkumu založeném na moderních technologiích a výrobcích s vysokou přidanou hodnotou a výrobcích s možností duálního užití.

Opatření I.3.2 – Podpora malých a středních podniků

- Ministerstvo se vzhledem ke struktuře obranného průmyslu ČR zaměřuje na skupinu tzv. malých a středních podniků s cílem eliminovat překážky pro jejich zapojení do nadnárodních dodavatelských řetězců. Malé a střední podniky jsou důležité pro specifické průmyslové kapacity a plní svou nezastupitelnou roli z hlediska zaměstnanosti.
- Ministerstvo podporuje vytváření technologických clusterů ve spolupráci se státními podniky obranného průmyslu s cílem koncentrovat a propojit inovační schopnosti malých a středních podniků s výzkumnými a vývojovými iniciativami ministerstva.
- Prioritou ministerstva je podpořit vznik dodavatelů finálního vojenského materiálu.
- Ministerstvo aktivně napomáhá v zapojování malých a středních podniků do projektů EDF a vytváří podmínky pro doplňkové financování těchto projektů.

Opatření I.3.3 – Podpora inovací prostřednictvím ESIF, HORIZON 2020, EDIDP a EDF

- Evropské strukturální a investiční fondy (ESIF) a komunitární programy představují významnou příležitost podpořit z externích zdrojů užší spolupráci s univerzitami při výzkumu, vývoji a výchově další generace specializovaných odborníků. Ačkoliv vojenské technologie nejsou přímo způsobilé z pohledu čerpání podpory z ESIF, otevírá se zde možnost unikátního financování vývoje duálních technologií, vyvíjených pro civilní, ale využitelných i pro obranné účely a zvýšení konkurenceschopnosti obranného průmyslu.
- Ministerstvo poskytuje podporu obrannému průmyslu ČR při získávání těchto prostředků pro účely inovací a zvyšování konkurenceschopnosti. Stejně tak komunikuje s AOBP ČR a vzdělávacími institucemi a podporuje přípravu projektů na zvyšování kvalifikace pracovní síly, aby nedocházelo ke ztrátě kvalifikovaných pracovníků v relevantních oborech potřebných pro udržení a rozvoj schopností obranného průmyslu. Při všech těchto aktivitách ministerstvo spolupracuje s MMR, MŠMT, MPO a Ministerstvem práce a sociálních věcí (dále jen MPSV) a na úrovni Evropské unie s EK a EDA.
- Ministerstvo je gestorem za implementaci Evropského akčního plánu pro obranu, jehož součástí je Evropský program podpory rozvoje obranného průmyslu (EDIDP – pro roky 2019 a 2020) a v novém víceletém finančním rámci pak EDF (pro roky 2021–2027). Při plnění stanovených cílů EDAP ministerstvo spolupracuje s MPO, MZV, MŠMT a s jejich orgány a institucemi. Při realizaci cílů EDAP ministerstvo spolupracuje s AOBP ČR a s podniky, vědeckými institucemi a vysokými školami.

Strategický cíl II – Vytvoření systému bezpečnosti dodávek

Současný evropský ani globální trh s obranným materiálem neposkytují potřebné záruky na zajištění bezpečnosti dodávek vojenského materiálu. Pro zajištění základních schopností ozbrojených sil ČR ministerstvo udržuje průmyslové kapacity pro zajištění dodávek vojenského materiálu a služeb, případně řeší obnovu kapacit, pokud došlo k jejich ztrátě nebo zanedbání. Ministerstvo podporuje schopnost obranného průmyslu ČR zajistit vojenský materiál, byť v omezeném množství a sortimentu, v případě výpadků dodávek ze zahraničí.

Pro ministerstvo představuje definování podstatných bezpečnostních zájmů státu z hlediska zajištění dodávek vojenského materiálu základní pilíř zajišťování obranyschopnosti státu. Definování podstatných bezpečnostních zájmů státu ze strany ministerstva je vždy průkazné a jednoznačné, vytváří právní podstatu odůvodnění akvizičních postupů při využití výjimek z unijních předpisů a nařízení.⁷²

Principy výstavby ozbrojených sil ČR a jejich klíčové operační schopnosti jsou rozpracované v Koncepci výstavby Armády ČR 2030. Koncepce předpokládá mírovou strukturu ozbrojených sil ČR, s rychlým doplněním osobami, technikou a materiálem v rámci mobilizace ozbrojených sil ČR. Problematika doplnění AČR vojenským materiálem v případě krizové situace vojenského charakteru a válečného stavu představuje z hlediska zajištění bezpečnosti dodávek podstatný (kritický) bezpečnostní zájem státu, který je v souladu s článkem 346 SFEU nadřazen nad jiné ekonomicko-politické zájmy a odůvodňuje odchylku od předpisů v oblasti hospodářské soutěže a zadávání veřejných zakázek.

Ministerstvo definováním podstatných bezpečnostních zájmů státu a jejich zabezpečením vytváří podmínky pro zajišťování obranyschopnosti státu a eliminuje hrozby snížení schopností ozbrojených sil ČR v důsledku nedostatku vojenského materiálu. Současně ministerstvo se SSHR řeší mobilizační dodávky v oblasti hospodářské mobilizace a ve spolupráci s MPO ČR a se SSHR hodnotí scénáře zajištění energií a surovin pro klíčový obranný průmysl včetně podpory vytváření vhodných demografických podmínek pro jeho efektivní činnost.

Specifický cíl II.1 – Stanovení úrovně bezpečnosti dodávek

Ministerstvo vhodným nastavením domácích produkčních schopností a souborem právních opatření v rámci akvizičního procesu vojenského materiálu zajišťuje potřebnou míru vybavenosti ozbrojených sil ČR vojenským materiálem potřebným k plnění úkolů obrany státu a aliančních závazků.

⁷² Článek 346 SFEU, směrnice 2009/81/ES.

Opatření II.1.1 – Strategická charakteristika dodavatelů

- Ministerstvo definuje pět úrovní bezpečnosti dodávek z hlediska geopolitické charakteristiky dodavatelů. Toto rozhraní hraje klíčovou úlohu při samotném pořizování vojenského materiálu. Účelem této klasifikace je jednoznačné určení, že úroveň předchozí má vždy přednost před těmi následujícími, což vychází z principu garantovatelnosti a vymahatelnosti dodávek vůči jednotlivým dodavatelům z hlediska udržování schopností ozbrojených sil ČR za všech mezinárodních okolností.
- Z hlediska bezpečnosti dodávek je důležitá také součinnost ministerstva s dalšími ministerstvy a ústředními správními úřady, které odpovídají v oboru své působnosti za výběr objektů důležitých pro obranu státu a ve spolupráci s jejich vlastníky a provozovateli za zabezpečení jejich použití k zajišťování obrany státu.⁷³

Jako úrovně bezpečnosti dodávek ministerstvo definuje:

1. úroveň:

Kompletní fyzická výroba vojenského materiálu a zajištění služeb jsou realizovány na území ČR průmyslovými kapacitami, s nimiž navázal stát zvláštní vztah. Subjekty 1. úrovně jsou vybírány výhradně z těch subjektů 2. a 3. úrovně, které splňují požadavky a disponují schopnostmi pro navázání zvláštního vztahu se státem. V rámci navazování zvláštního vztahu stát nahlíží na subjekty 2. úrovně jako na prioritní skupinu pro výběr předřazenou subjektům 3. úrovně bezpečnosti dodávek. Navázání zvláštního vztahu státu a dodavatele je nenárokové a může být státem s okamžitou platností vypovězeno, neplní-li dodavatel prokazatelně podmínky takového vztahu. Stát provádí nad dodavateli, s nimiž navázal zvláštní vztah, rozšířený dozor tak, aby byla prokazatelně zajištěna bezpečnost dodávek. Vzhledem k rozšířené kontrole a zvláštnímu vztahu dodavatele se státem plní z pohledu ministerstva subjekty 1. úrovně funkci národního dodavatele.⁷⁴

2. úroveň:

Kompletní fyzická výroba vojenského materiálu je realizována na území ČR průmyslovými kapacitami ve vlastnictví státu nebo těmi průmyslovými kapacitami, ve kterých je stát vlastníkem 100 % akcií. Stát má plně pod kontrolou vlastnickou strukturu, bezpečnost informací, vlastní řízení podniku i řízení dodavatelských řetězců. Z pohledu ministerstva představují státní podniky či podniky, ve kterých je stát výhradním akcionářem, základní pojistku pro zajištění požadovaných etap životního cyklu vojenského materiálu a garanta nejvyšší bezpečnosti dodávek pro ozbrojené síly ČR, a plní tedy funkci strategického dodavatele. Ministerstvo zabezpečuje, že na 2. úrovni je zajištěna průmyslová schopnost realizující požadované etapy životního cyklu pozemní i letecké techniky ozbrojených sil ČR (objekty a podniky důležité pro obranu státu ze zákona).

3. úroveň:

Průmyslová produkce vojenského materiálu a zajištění služeb jsou realizovány na území ČR soukromými dodavateli. Stát nemá plně pod kontrolou bezpečnost informací, vlastnickou strukturu ani řízení dodavatelských řetězců. Průmysl je schopen zajistit všechny etapy životního cyklu a v případě krize se stává, společně s podniky obranného průmyslu na 1. a 2. úrovni, hlavním dodavatelem vojenského materiálu s vysokou garancí bezpečnosti dodávek. V případě splnění podmínek může průmysl na 3. úrovni plnit funkci strategického dodavatele (strategické objekty a podniky důležité pro obranu státu určené vládou).⁷⁵

4. úroveň:⁷⁶

Průmyslová produkce vojenského materiálu probíhá na území strategických spojenců ČR (především členské státy NATO a EU). Míra bezpečnosti dodávek je nižší, změny mezinárodně-bezpečnostní situace mohou zvyšovat

riziko výpadku dodávek. Proto strategie zavádí mechanismy pro zvýšení bezpečnosti dodávek v oblasti klíčových technologií mj. formou průmyslové spolupráce s transferem technologií a garancí prostřednictvím mezinárodních dohod.

5. úroveň:⁷⁷

Průmyslová produkce vojenského materiálu probíhá na území ostatních světových dodavatelů. Bezpečnost dodávek není v případě mezinárodní krize nijak garantována. Pro zajištění životního cyklu je nezbytné zajistit transfer technologií pro relevantní etapy životního cyklu.

Opatření II.1.2 – Optimalizace přístupu k životnímu cyklu vojenského materiálu

- Ministerstvo kontinuálně provádí kontrolu nastavených podmínek bezpečnosti dodávek a etap životního cyklu na vojenském materiálu v užívání ozbrojených sil ČR.
- Ministerstvo získává, udržuje a rozvíjí průmyslové schopnosti obranného průmyslu ČR v maximálním rozsahu jednotlivých etap životního cyklu. Obranně-průmyslová a akviziční politika ministerstva proto sleduje jak teritoriální rozměr zajištění bezpečnosti dodávek, tak i původ důležitých komponent (princip pořizování na základě země původu) s cílem minimalizovat dopady změn politické situace na zajištění životního cyklu vojenského materiálu ozbrojených sil ČR.

Etapy životního cyklu vojenského materiálu tvoří celek, který podmiňuje vojenské schopnosti ozbrojených sil ČR. Bez zajištění konkrétních fází životního cyklu vojenského materiálu v požadovaném čase, množství a kvalitě může dojít k omezení nebo ke ztrátě schopností ozbrojených sil ČR s fatálními následky. Životní cyklus vojenského materiálu dělíme do šesti etap – koncepce, vývoje, produkce, užívání, zabezpečení a vyřazení, které na sebe navazují a vzájemně se podmiňují. Etapy se následně dělí na fáze.⁷⁸

⁷⁷ Pořízení schopnosti s touto závislostí není vhodné realizovat bez zajištění komplexního technologického transferu.

⁷⁸ Pro účely tohoto dokumentu není nezbytné podrobně definovat veškeré etapy životního cyklu podle alianční publikace AAP-48 NATO System Life Cycle Processes a ČOS 051655 Procesy životního cyklu systémů v NATO. Je uvažován a proveden rozbor vlivu těch etap a fází, které mají přímý vliv na schopnosti průmyslu a AČR.

Etapy životního cyklu vojenského materiálu:**1. Etapa koncepční**

Koncepční etapa začíná zpracováním dlouhodobého výhledu pro obranu a koncepce výstavby Armády ČR⁷⁹, pokračuje zpracováním dílčích koncepcí rozvoje druhů vojsk, analýzou plánovaných a existujících schopností, identifikací nedostatků ve schopnostech, stanovením minimálních požadavků na schopnosti včetně jejich priorit, zpracováním alternativ řešení požadavků na schopnosti s předpokládanými náklady životního cyklu⁸⁰, potřebné velikosti obranné infrastruktury, pokračuje vymezením návrhu integrovaného zabezpečení.

2. Etapa vývoje

Etapa vývoje zahrnuje postupné vytváření, zjišťování a upřesňování informací o požadavcích na vojenský materiál k realizaci akviziční potřeby tak, aby splňoval požadavky na naplnění schopnosti a aby tento vojenský materiál mohl být vyráběn, dodáván, zkoušen (zaváděn do užívání v ministerstvu), hodnocen, začleněn, provozován, zabezpečován a vyřazen. Na počátku etapy vývoje se rozhoduje, zda je pořizován vojenský materiál dostupný na trhu, nebo zda je nezbytné rozhodnout o potřebě výzkumu, vývoje nebo částečného vývoje vojenského materiálu. Etapa vývoje je dlouhodobá, zdrojově náročná, často opřená o desetiletí zkušeností a testování. Jejím výsledkem je technologické know-how, výrobní dokumentace (technické podmínky) demonstrátoru nebo prototypu vojenského materiálu.⁸¹

3. Etapa pořizování (produkce)

Etapa pořizování (produkce)⁸² začíná zpracováním dokumentace programu reprodukce majetku⁸³, dokumentace projektu a souhrnné specifikace majetku, pokračuje zpracováním zadávací dokumentace zakázky, vyhlášením zakázky, uzavřením smlouvy, zkoušením a zavedením vojenského materiálu do užívání po uzavření smlouvy a končí předáním uživateli do provozu. Současně je provedeno vyhodnocení pořízení materiálu, majetku či služby (ve vazbě na zásady programového financování) podle schválených finančních věcných a časových parametrů akvizice. U projektů vývoje je pozornost věnována stanovení výrobních podmínek, zpracování výrobní dokumentace s aplikací technologického a organizačního know-how. Klíčovou úlohu sehrává zajištění zdrojů pro realizaci výroby a řízení dodavatelského řetězce. U materiálu vyvíjeného v zahraničí ministerstvo v odůvodněných případech vyžaduje transfer technologií a licencí k výrobě. Součástí etapy je i zabezpečení potřebné infrastruktury včetně zabezpečení potřebných podmínek pro skladování, ukládání a garážování vojenského materiálu.

79 § 6 písm. d) zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky.

80 ČOS 051659 Pokyny NATO pro analýzu nákladů životního cyklu.

81 Etapa výzkumu a vývoje slučuje pro potřeby tohoto dokumentu etapy koncepce a vývoje ve smyslu ČOS 511655.

82 Bod 3.5 ČOS 051662.

83 § 12 a § 13 zákona č. 218/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

4. Etapa užívání

Etapa užívání zahrnuje soubor činností k zajištění provozuschopnosti vojenského materiálu. Pro realizaci této etapy jsou klíčové průběžné dodávky náhradních dílů, provozních hmot, velikost nezbytné obranné infrastruktury dodavatele a zajištění dostupnosti servisu požadovaných úrovní. Součástí je stanovení kvalifikačních požadavků na obsluhy.

5. Etapa zabezpečení

Etapa zabezpečení slouží k poskytnutí služeb údržby a zabezpečení včetně dodávek náhradních dílů a specifického provozního materiálu, které umožní provozování vojenského materiálu, jeho údržbu a spolehlivost, případnou konzervaci, skladování a následnou dekonzervaci před jeho dalším použitím, i velikost nezbytné obranné infrastruktury uživatele. Etapa zabezpečení (podpory) je splněna vyřazením vojenského materiálu a ukončením služeb údržby a zabezpečení v rámci etapy zabezpečení. Etapa může být dále členěna na fáze oprav a modernizace.

Fáze oprav⁸⁴ zahrnuje soubor činností k odstranění účinků fyzického opotřebení nebo poškození za účelem uvedení vojenského materiálu do provozuschopného stavu. Závisí na dostupnosti náhradních dílů, přístupu k výrobní dokumentaci, k dokumentaci a technologii oprav požadovaného stupně, na dostupnosti kvalifikovaného personálu a vysoké úrovni řízení a kontroly kvality. Fáze modernizace je zdrojově náročná fáze, v rámci které dochází u vojenského materiálu k technickému zhodnocení nebo přizpůsobení soudobým požadavkům dle potřeb ozbrojených sil ČR formou dalšího vývoje, výroby a/nebo integrace s jinými technologiemi. Schopnost modernizace předpokládá dostupnost výrobní dokumentace vojenského materiálu a možnost ji modifikovat.

6. Etapa vyřazení

Etapa vyřazení zahrnuje zpracování střednědobého a ročního plánu vyřazení majetku, stanovení technologie a postupu jeho vyřazování, vytěžování a likvidace, k ukončení služeb zabezpečení (podpory) a vlastní realizaci vyřazení vojenského materiálu včetně zabezpečení případného převodu k jiné organizační složce státu nebo odprodeje. Nezbytné je posouzení vhodnosti tohoto vojenského materiálu pro zabezpečení mobilizačního rozvinutí nebo přezbrojení mobilizačně doplňovaných vytvářených útvarů.

84 Etapy jsou z pohledu ČOS051655 a AAP-48 součástí etapy zabezpečení (Support) a pro potřeby tohoto dokumentu jsou z důvodu objasnění vazeb na průmysl uvedeny jako samostatné fáze.

Specifický cíl II.2 – Procesní nastavení systému bezpečnosti dodávek a způsobu zapojení obranného průmyslu ČR

Opatření II.2.1 – Identifikace priorit v oblasti zajištění bezpečnosti dodávek

Z pohledu průmyslových kapacit je možné rozdělit požadavky na vojenský materiál na následující tři základní skupiny:

1. Požadavky, které je schopen obranný průmysl ČR komplexně zajišťovat.
2. Požadavky, které by obranný průmysl ČR potenciálně byl schopen uspokojit, disponuje potřebným know-how, ale má omezené možnosti pro financování výzkumu, vývoje, inovací a výroby. V případě zajištění licencí je schopen zajistit výrobu i požadované etapy životního cyklu.
3. Požadavky, které není obranný průmysl ČR schopen uspokojit, protože nemá potřebné know-how, technologie ani výrobní kapacity.

Požadavky ministerstva na zajištění vojenského materiálu nezbytného pro zajištění schopností ozbrojených sil ČR vznikají na základě podstatného bezpečnostního zájmu státu. Pokud výrobce obranného průmyslu ČR plní funkci strategického dodavatele, může být ministerstvem přednostně osloven při řešení akvizice předmětného materiálu.⁸⁵

Dle stanovených úrovní bezpečnosti dodávek a klíčových fází životního cyklu ministerstvo definuje priority pro zajištění celkové bezpečnosti dodávek vojenského materiálu, kterými jsou:

- Zabezpečit zásoby vojenského materiálu potřebného k zajišťování obranyschopnosti státu a k vedení vojenských operací v souladu s KVAČR 2030 a koncepcemi ozbrojených sil ČR v objemech podle platných standardů a norem. Vytváření zásob vojenského materiálu ministerstvo považuje za nedílnou součást opatření zajišťujících bezpečnost dodávek včetně zásob pro zmobilizování a operačních zásob pro vedení bojové činnosti.
- Zajistit kapacity a režimy dodávek vojenského materiálu od obranného průmyslu ČR⁸⁶ a dále rozvíjet strategické výrobní kapacity obranného průmyslu ČR v souladu s bezpečnostními zájmy ČR.
- U vojenského materiálu, který není schopen dodat obranný průmysl ČR, zajistit režimy dodávek vojenského materiálu od zahraničních dodavatelů⁸⁷, od partnerů v rámci NATO, EU a strategických partnerských států.⁸⁸ Zejména pro zajištění standardní doby opravy je dodavatelem vytvářena i zásoba běžných náhradních dílů a podsestav celků technologií formou skladů dislokovaných na území ČR.

Opatření II.2.2 – Ověřování schopností dodávat vojenský materiál pro zajištění schopností ozbrojených sil ČR

- Ministerstvo ověřuje schopnosti podniků obranného průmyslu ČR dodávat vojenský materiál v souvislosti s potřebami ozbrojených sil ČR.
- Cílem prověrky ministerstva je zajištění dostatku informací k ověření deklarace průmyslu o schopnostech zajištění životního cyklu a krizových (mobilizačních) dodávek konkrétního druhu vojenského materiálu. Ověřují se schopnosti výrobců/dodavatelů úrovně 1 a 2 plnit požadované etapy životního cyklu vojenského materiálu.

⁸⁵ V souladu s čl. 346 SFEU.

⁸⁶ U dodávek vojenského materiálu, které je obranný průmysl ČR schopen realizovat.

⁸⁷ Je nezbytné vytvořit smluvní mechanismy pro urgentní doplnění početního stavu vojenského materiálu od zahraničních dodavatelů a stanovit způsoby jejich aktivace.

⁸⁸ Legislativním opatřením mohou státy zakázat vývoz vojenského materiálu. Je potřebné smluvně zajistit, aby dodávky vojenského materiálu zahraničního původu pro AČR nebyly takovým zákazem dotčeny.

Na základě zjištěných informací ministerstvo navrhne způsob zadání akvizice vojenského materiálu s využitím relevantních závazných právních předpisů.⁸⁹ Cílem je rozhodnout, zda je schopen zakázku realizovat obranný průmysl ČR, nebo je nezbytné zajistit dodávky předmětného vojenského materiálu jiným způsobem. Rozhodnutí je provedeno v souladu s doloženými informacemi.

Opatření II.2.3 – Nastavení podmínek pro zapojení dodavatelů obranného průmyslu ČR do systému bezpečnosti dodávek

Z pohledu potřeb zajištění výroby vojenského materiálu ministerstvo považuje za nezbytné spolupracovat⁹⁰ s ostatními resorty a organizacemi na zajištění energetické⁹¹ a surovinové⁹² bezpečnosti s potřebnou mírou sociální bezpečnosti (stability)⁹³, dostupnosti technologií a nezbytných opatření k vytvoření spolehlivých a efektivních dodavatelských řetězců.

V koordinaci se SSHR ministerstvo ověřuje jednou ročně stav dosažení a udržování potřebných objemů surovin, komponentů a dalších zásob⁹⁴ MO uložených ve skladech SSHR s předurčením pro zajištění výroby vojenského materiálu pro potřeby ozbrojených sil ČR v případě krizových stavů, které doprovází výpadek dodávek surovin nezbytných pro výrobu vojenského materiálu.

Obranný průmysl ČR nedisponuje potřebnými kapacitami a portfoliem technologií k produkci vojenského materiálu potřebnému ke komplexnímu zajištění požadavků ozbrojených sil ČR. Ministerstvo z tohoto důvodu definuje oblasti výroby a technologií⁹⁵, které považuje za rozhodující pro obranu státu a společností zajišťujícím tyto oblasti vytváří potřebné podmínky pro jejich rozvoj.

S ohledem na rychlý rozvoj technologií ministerstvo v součinnosti s dalšími relevantními resorty vytváří podmínky k průřezovému sledování stavu schopností obranného průmyslu ČR s cílem zachytit a podpořit jak progresivní technologie perspektivní pro obranu státu, tak i zabránit snižování schopností průmyslu ohrožující kontinuitu schopností ozbrojených sil ČR.

V případech, kdy ministerstvo nakupuje vojenský materiál v zahraničí z důvodu, že obranný průmysl ČR není schopen požadovaný vojenský materiál vyrobit a dodat, ministerstvo ve spolupráci s dalšími relevantními resorty podporuje zapojení firem českého průmyslu na úrovni 1 a 2 do systému zajišťování podpory životního cyklu⁹⁶ včetně řízení managementu dodávek výrobcem stanovených náhradních dílů. Cílem je udržet závislost na zahraničním dodavateli v přijatelných mezích.

⁸⁹ S přihlédnutím a s využitím čl. 346 SFEU.

⁹⁰ Na základě zákona č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů a zákona č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv.

⁹¹ **Energetická bezpečnost** představuje především zajištění potřebné kapacity energetických zdrojů a nezbytné infrastruktury k distribuci energií.

⁹² **Surovinová bezpečnost** představuje zajištění surovinových zdrojů a infrastruktury k zabezpečení dodávek surovin ke zpracovatelům včetně kapacit k jejich skladování a vytváření zásob.

⁹³ **Sociální bezpečnost** je soubor opatření státu v oblasti zajištění sociálního smíru, tj. odpovídající ohodnocení práce, bezpečnost pracovních míst, odpovídající zaopatření, zdravotní péče, bezpečnost majetku, stabilita hodnoty peněz apod.

⁹⁴ Včetně zjištění zásobování obranného průmyslu elektrotechnickými součástkami, mikročipy, polovodiči a dalšími komponenty, které představují pro průmysl kritický zásobovací řetězec regulovaný pravidly pro kontrolu vývozu zboží a technologií duálního užití.

⁹⁵ Úrovně zajištění bezpečnosti dodávek 1 a 2 a etapy životního cyklu materiálu 1–5.

⁹⁶ Např. přímým oslovením státních podniků, požadavkem na zajišťování servisu výrobcí/dodavateli na území ČR apod. Způsob podpory je podrobně rozpracován navazujícími dokumenty. Stejně tak bude rozpracován navazujícími dokumenty proces zapojení dalších relevantních resortů ve všech případech řešení lokalizace akvizičních projektů.

Opatření II.2.4 – Nastavení podmínek pro zapojení zahraničních dodavatelů do systému bezpečnosti dodávek

Při rozhodování o zavedení vojenského materiálu od zahraničního dodavatele ministerstvo zvažuje zejména:

Podmínky v oblasti politicko-ekonomické:

- možnosti alternativního zabezpečení vojenského materiálu z úrovně 1 a 2,
- kdo je výrobce (země původu),
- v jakém teritoriu je zajišťována výroba,
- možná politická omezení dodávek nebo použití,
- jak jsou zajištěny příslušné dodavatelské řetězce kritických materiálů a komponent používaných ve výrobě,
- jaké jsou výrobní kapacity výrobce se zaměřením na rychlost zajištění dodávek v případě krizových scénářů,
- způsoby a okolnosti (omezení) dopravy do ČR a do míst dle požadavků ozbrojených sil ČR.

Podmínky v oblasti logistické:

- plánované použití,
- výrobcem udávaná technická životnost,
- plánovaná spotřeba (výcvik, bojové použití),
- způsob a podmínky skladování,
- způsob a podmínky dopravy k jednotkám,
- způsob doplňování, obměna a vyřazování,
- způsob provádění servisu a údržby,
- zda existuje za daný vojenský materiál náhrada k nouzovému zajištění schopnosti ozbrojených sil České republiky a jaká je dostupnost této náhrady.

V závislosti na výsledcích hodnocení politicko-ekonomické a logistické oblasti stanovuje ministerstvo výši zásob náhradních dílů a munice od zahraničních dodavatelů na stanovenou dobu a předpokládanou intenzitu vedení bojové činnosti. Vytvořené zásoby umožní ozbrojeným silám ČR plnění stanovených úkolů do doby zahájení dodávek od dodavatelů prováděných na základě komerčních, bilaterálních nebo multilaterálních smluv. Ministerstvo v souladu s uzavřenými recipročními smlouvami s partnerskými státy může umožnit sdílení zásob vojenského materiálu ve vlastnictví státu.

Specifický cíl II.3 – Propojení mírových akvizic s akvizicemi plánovanými pro krizové stavy

Opatření II.3.1 – Identifikace strategických akvizic v krizových plánech

Krizový plán (obecně) představuje metodu řízení státu v době trvání krizové situace ohrožující integritu a stabilitu státu. Krizový plán reaguje na konkrétní situaci s cílem eliminovat nebezpečí vyplývající z krizového stavu.

Identifikace strategické akvizice v krizových plánech představuje proces zajišťující optimalizaci vazeb mezi dodavatelem a státem, který určuje odpovědnost za definování konkrétních typů vojenského materiálu, priority a způsob pořízení. Vychází se z předpokladu, že podmínky pro zajištění dodávek byly nastaveny před vznikem krizové situace a jsou ošetřeny v krizovém plánu⁹⁷.

Opatření II.3.2 – Propojení plánů hospodářských opatření MO ČR k zajištění bezpečnosti ČR s dodavateli mírových akvizic

Mobilizační dodávky v rámci systému hospodářské mobilizace jsou řešeny podle požadavků ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů na **základě písemné smlouvy**⁹⁸. Dodavatel mobilizační dodávky definuje ve svém plánu opatření hospodářské mobilizace a způsob plnění mobilizační dodávky. Pro plánované objemy dodávek musí dodavatel udržovat výrobní kapacity, zásoby materiálu a personál ve stavu potřebném ke splnění přijatého závazku dle smlouvy. Uzavření kontraktu na mobilizační dodávky je z důvodu podstatného bezpečnostního zájmu státu možné považovat za navázání zvláštního vztahu mezi podnikem a státem, na jehož základě lze podniku zadávat zakázky na mírové akvizice stejného druhu materiálu s cílem udržet schopnosti zahájit produkci k pokrytí mobilizační dodávky v reálném čase. Vzhledem k současným výzvám v oblasti zásobování podniků obranného průmyslu materiálem a komponenty a požadavkům ozbrojených sil na plnění termínů mobilizační dodávky bude ministerstvo hledat možnosti zahájení bezprostřední přípravy mobilizačních dodávek ještě před vyhlášením krizového stavu.

⁹⁷ V souladu se zákonem č. 241/2000 Zákon o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů.

⁹⁸ § 13, zákona č. 241/2000 Zákon o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů.

5.3 Realizace strategie

5.3.1 Rozpočet a zdroje financování

Implementace strategie nevyžaduje dodatečné zdroje financování a nenese dodatečné nároky na státní rozpočet. Implementace spočívá zejména v realizaci organizačních opatření, prohloubení komunikace a sdílení informací, tvorbě resortních předpisů, metodik, českých obranných standardů, které jsou již průběžně prováděny.

5.3.2 Systém řízení rizik a předpoklady realizace strategie

Úspěšná realizace cílů strategie může být ohrožena následujícími riziky:

- 1) Nedostatečná informovanost obranného průmyslu ČR a dalších ústředních orgánů státní správy o vizi, cílech, úkolech a opatřeních strategie.
- 2) Nejsou vypracovány relevantní a v čase stabilní věcné plány jako zadání pro systém vyzbrojování.
- 3) Nevyřešení otázek spojených výkonem vlastnického nebo autorského práva k předmětům průmyslového vlastnictví a ostatnímu duševnímu vlastnictví včetně výsledků projektů vědy a výzkumu, na kterých se Ministerstvo obrany nebo jím založené státní podniky podílejí.
- 4) Nedostatečné využívání kodifikačního systému NATO jako zdroje pro získávání údajů a informací o majetku využívaném v armádách ostatních států NATO nebo vyráběném v zemích, které kodifikační systém NATO využívají.
- 5) Nejsou včas schváleny předpisy k realizaci zásad efektivního, účelného a hospodárného vyzbrojování a pořízování schopností.
- 6) Neochota modifikovat akviziční postupy s vhodnějším využíváním výjimek, které umožňují evropské závazné právní předpisy.
- 7) Nedodržování zásad stanovených ve strategii.

Systém řízení rizik je součástí projektového řízení a je řešen u každého jednotlivého významného projektu vyzbrojování.

5.3.3 Komunikační aktivity

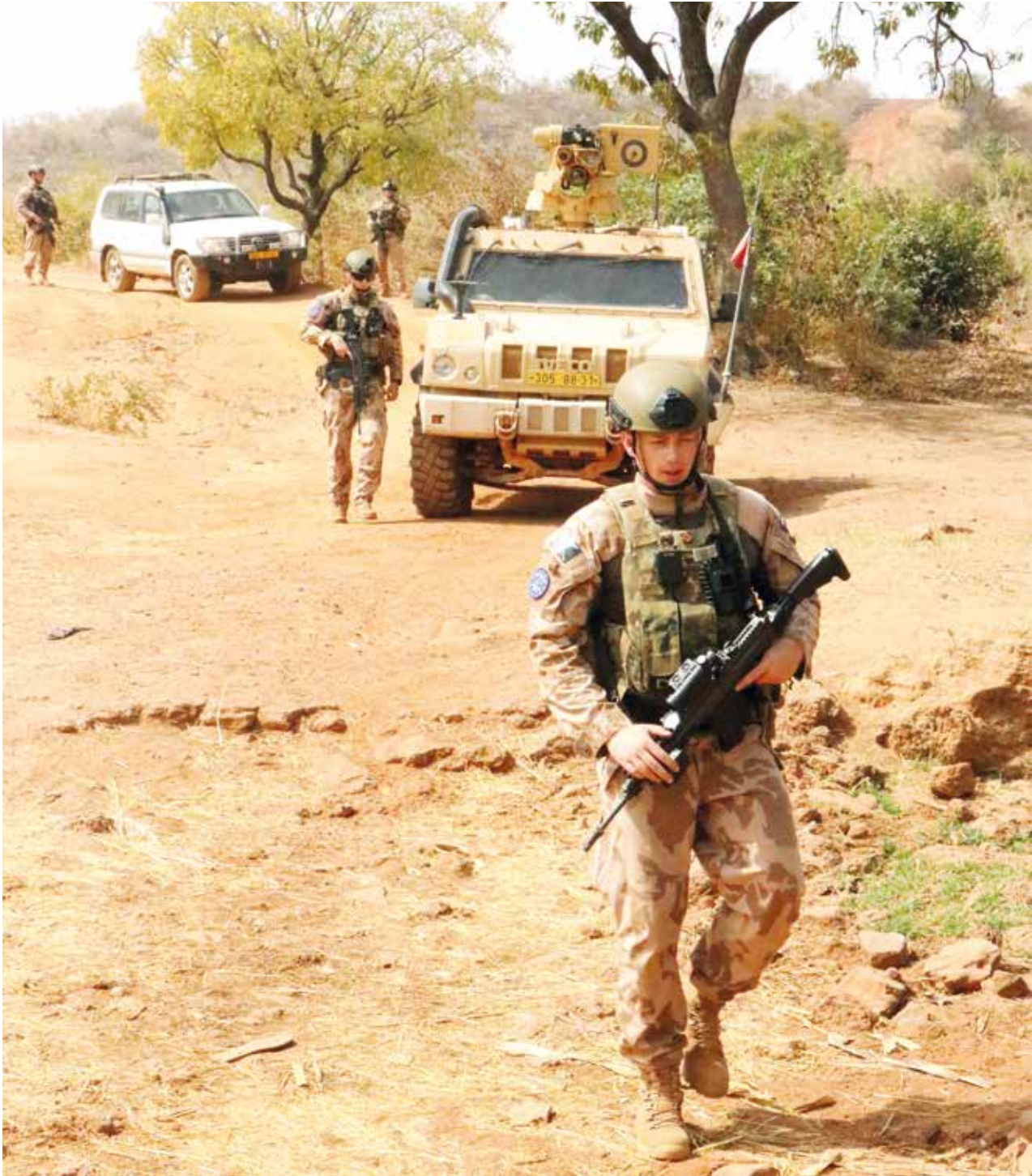
Cílem ministerstva v oblasti komunikace je informovat zainteresované strany o existenci, cílech a obsahu strategie a její realizaci. Vybrané informace jsou k dispozici na portálu SVA MO.⁹⁹ Komunikace s obranným průmyslem je zaměřena na budoucí směřování ozbrojených sil ČR a plány na pořízení vojenského materiálu. Obdobně je posilována komunikace s akademickou obcí při posuzování možností vědy, výzkumu, vývoje a inovací při definování reálných požadavků na schopnosti obranného průmyslu, předpokládaných směrů rozvoje technologií a možností využití duálních technologií.

Ministerstvo komunikuje s Parlamentem ČR a příslušnými výbory, Výborem pro obranné plánování, Bezpečnostní radou státu a vládou o záměrech a způsobu realizace zakázek pro potřeby vyzbrojování.

1. Informování zainteresovaných stran a veřejnosti o schválení strategie	
Cíl	Informování o existenci a opatřeních strategie
Časový rámec	Po schválení vládou
Obsah	Důvod vzniku, hlavní cíle a aktivity strategie, očekávané náklady, přínosy a dopady
Forma	Tiskové zprávy na webech ministerstva

99 <http://vyzbrojovani.army.cz>

2. Uveřejňování dokumentů vztahujících se k implementaci strategie	
Cíl	Transparentnost realizace strategie a dostupnost informací pro všechny relevantní aktéry i veřejnost
Časový rámec	Průběžně
Obsah	Uveřejnění · aktuální verze strategie, · výroční zprávy o plnění strategie za předchozí kalendářní rok, · relevantní výstupy realizace jednotlivých opatření strategie.
Forma	Uvedení příslušných dokumentů na webech ministerstva

6. Závěr

Strategie 2030 definuje vizi, cíle, principy vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu ČR, jejichž naplnění umožní vybavit ozbrojené síly ČR moderním, efektivním, bezpečným a interoperabilním vojenským materiálem a službami, které ozbrojené síly ČR potřebují pro zajištění požadovaných schopností v celém spektru současných a budoucích operací v návaznosti na daný zdrojový rámec, plánované termíny a požadovanou kvalitu.

Strategie vytváří podmínky pro efektivní, účelné a hospodárné vyzbrojování ozbrojených sil ČR prostřednictvím stabilního a dlouhodobého plánování výstavby schopností, efektivního a transparentního akvizičního procesu a maximálního využití potenciálu spolupráce s obranným průmyslem ČR v celém životním cyklu vojenského materiálu. Realizací stanovených výstupů a opatření je dosaženo cílů strategie.

Strategie je zpracována s výhledem do roku 2030. Další revize je závislá na aktualizaci strategických dokumentů ČR v oblasti obrany.

7. Přílohy

7.1 Primární oblasti bezpečnosti dodávek k zajištění potřeb ozbrojených sil ČR

Cílem ministerstva při zajišťování *bezpečnosti dodávek* je udržení provozuschopnosti a provozní spolehlivosti vojenského materiálu ozbrojených sil ČR a garantované zajištění dodávek a služeb v místě i čase podle potřeb ozbrojených sil ČR s ohledem na etapy životního cyklu vojenského materiálu. Jako základní podmínku udržení schopností ozbrojených sil ČR i v případě krizových scénářů s výpadky dodávek vojenského materiálu ze zahraničí chápe ministerstvo naplnění útvarů ozbrojených sil ČR vojenským materiálem na předpokládanou délku nasazení v operacích.¹⁰⁰ Velkou roli ministerstvo přisuzuje unifikaci vojenského materiálu a plnění obranných standardů (Český obranný standard; STANAG – Standardization Agreement – standardizační dohoda NATO).

Při zajišťování bezpečnosti dodávek věnuje ministerstvo mimořádnou pozornost následujícím oblastem:

- a) **Zajištění bezpečnosti dodávek v případě vzniku krizové situace vojenského charakteru a válečného stavu** vyžaduje znalost vybavení armády vojenským materiálem. Armáda musí být doplňována a zásobena materiálem, který má zavedený do výzbroje a vojáci jsou vycvičení v jeho užívání. Cílem ministerstva je dosáhnout:
 - Pro materiál zavedený do výzbroje AČR udržovat průmyslové kapacity obranného průmyslu ČR schopné zahájit výrobu vojenského materiálu a příslušných služeb po celou dobu jeho životního cyklu v ozbrojených silách ČR.
 - Zajistit průmyslové kapacity obranného průmyslu ČR pro výrobu vojenského materiálu určeného k rozvinutí AČR na válečné počty.
 - Zajistit skladbu materiálu ve státních hmotných rezervách podle požadavků ozbrojených sil ČR a obranného průmyslu tak, aby byly vytvořeny předpoklady pro rychlý náběh produkce požadovaného sortimentu vojenského materiálu.
 - V součinnosti s MPO ČR a MF ČR vytváření ekonomických podmínek pro dodavatele vojenského materiálu zavedeného v ozbrojených silách ČR tak, aby byli schopni reagovat na požadavky k zajištění dodávek vojenského materiálu v případě krizových situací vojenského charakteru a válečného stavu.
- b) **Zajištění bezpečnosti dodávek servisu a náhradních dílů (dále jen ND) pro vojenský materiál** vyžaduje od ministerstva znalost diverzity poskytovatelů servisu a dodavatelů ND s důrazem na dodavatele kritických ND. Dodávky kritických ND jsou závislé na úzkém portfoliu výrobců/dodavatelů.¹⁰¹ Ministerstvo z tohoto důvodu zabezpečuje:

¹⁰⁰ Např. pro bojové úkolové uskupení je plánována rotace v intervalu 6 měsíců.

¹⁰¹ U některých typů techniky, jako je např. přesná munice, může existovat i jediný dodavatel kritického ND.

- Životní cyklus zbraní a techniky plánuje a řeší již v akviziční fázi pečlivým rozbořem zadávacích podmínek.¹⁰²
- Definování podmínek servisu přednostně pro úrovně 1 a 2.¹⁰³
- Zajišťuje shodný přístup ministerstva k zahraničním a domácím výrobcům/dodavatelům v oblasti zajišťování servisu pro vojenský materiál.¹⁰⁴
- Identifikuje vliv selhání komponentu na míru ohrožení schopností zbraní a techniky.
- Identifikuje kritické ND konkrétních druhů techniky.¹⁰⁵ Vytváří přehled výrobců/dodavatelů kritických ND a ověřuje schopnosti ministerstva od těchto výrobců/dodavatelů ND nakupovat.
- V závislosti na požadovaných koeficientech technické pohotovosti predikuje spotřebu kritických ND.¹⁰⁶
- Zajišťuje dostupnost kritických ND vytvořením skladových zásob a zajišťuje jejich udržování na stanovené výši (u vojsk i v opravárenských zařízeních).
- Výpadky dodávek ND (nejen kritických) smluvně ošetřuje již v rámci akvizičního procesu s cílem zajistit vývoj a implementaci náhradních řešení, která zajistí provozuschopnost zbraní a techniky při minimalizaci ztrát původních schopností.
- Sleduje a zajišťuje schopnosti klíčových výrobců/dodavatelů najít řešení za nedostupný kritický ND.
- Minimalizuje rizika v oblasti zajištění dodávek ND vhodnou spoluprací s partnery (NATO, EU, strategický partner, smlouvy a dohody na úrovni států).¹⁰⁷
- Plánuje a provádí modernizace vojenského materiálu s ohledem na vývoj technologií a fázi životního cyklu.
- Plánuje propojení dodávek za mírového stavu s dodávkami za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.
- Vojenský materiál vyřazuje před skončením životnosti z aktivního používání a zařazuje jej na zbytek životnosti do mobilizačních zásob. Takto vyřazený vojenský materiál pro aktivní používání u vojsk nahrazuje materiálem novým.
- c) **Zajištění bezpečnosti dodávek munice:** vzhledem k nedostatečným zásobám ozbrojených sil ČR u prakticky všech druhů munice považuje ministerstvo tuto oblast za výrazný faktor zajišťování obranyschopnosti ČR a udržitelnosti sil v operacích.¹⁰⁸ Z tohoto důvodu ministerstvo prosazuje:
 - *Zajištění dodávek munice od dodavatelů 1. a 2. úrovně*¹⁰⁹: Pro krizové scénáře ministerstvo zajišťuje zásobování základními druhy munice dodavateli 1. úrovně a 2. úrovně, a to včetně organizace přechodu vybraných výrobců/dodavatelů na výrobu spojenou s produkcí munice. Organizaci a připravenost příslušných změn ve výrobě určených výrobců/dodavatelů, včetně zásobování materiálem, ministerstvo ověřuje a vyhodnocuje. Z důvodu podstatného bezpečnostního zájmu státu specifikuje ministerstvo druhy munice, které jsou přednostně odebírány od výrobců¹¹⁰ obranného průmyslu ČR s cílem udržet výrobní kapacity pro zásobování ozbrojených sil ČR v rámci krizových scénářů při výpadku jiných možností pořízování munice.
 - *Zajištění dodávek munice od dodavatelů 3. a 4. úrovně:* Ministerstvo si je vědomo, že pořízení vojenského materiálu v zahraničí generuje vždy závislost nejen na zahraničních dodavatelích a zprostředkovatelích, ale také na politické situaci¹¹¹, která ovlivňuje její okamžitou dostupnost.

102 Procesy životního cyklu popisuje ČOS 0516555 Procesy životního cyklu materiálu v NATO.

103 Úroveň 3 je přípustná pro etapy životního cyklu 4 a 5 pouze u vojenského materiálu, u kterého tyto etapy není obranný průmysl ČR schopen ani z dlouhodobého hlediska zajistit (např. JAS-39 Gripen).

104 Tímto se míní stanovení shodných nároků resortu vůči zahraničním a domácím dodavatelům v oblasti zajišťování servisu pro vojenský materiál.

105 Dostupnost technologií je závislá na primárním zákazníkovi v souladu s ITAR (International Traffic in Arms Regulations).

106 V praxi se uplatňuje využití tzv. Paretovy (ABC) analýzy a Paterova pravidla (80/20), tj. 80 % nebojeschopnosti techniky způsobuje jen 20 % dílů.

107 Jedná se např. o sdílení ND ke zbraním a technice, které jsou ve výzbroji více států.

108 „AČR nemá dořešenu úhradu ztrát osob a materiálu, zásoby v některých komoditách nevystačí ani na jeden týden vedení bojové činnosti. Ve skladech není potřebná zásoba materiálu ani pro řadové jednotky, natož pro úhradu bojových ztrát a pro mobilizaci. Doplnění zásob na pouhý jeden měsíc činnosti v současnosti vyžaduje téměř 20 mld. Kč.“ (Cit. MIČÁNEK, František, a kol., Zpráva o stavu zabezpečení obrany ČR v roce 2014 – mýty a realita, Vojenské rozhledy, 2014, roč. 23 (55), č. 2, ISSN 2336-2995 (on line), dostupné z <http://www.vojenskerozhledy.cz/aktuality/2-uncategorised/66-zprava-o-stavu-zabezpeceni-obrany-cr-v-roce-2014-myty-a-realita>).

109 Dodavatelé 1. a 2. úrovně nejsou schopni zabezpečit munici pro AČR v celém spektru, zejména pak letecké munice a střel do systémů PVO.

110 Směrnice Evropského parlamentu a rady 2009/81/ES, čl. 346 odst. 1 písm. b) SFEU (dříve čl. 296 SES).

111 Např. rozhodnutí Rady 2014/512/SZBP ze dne 31. července 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činností Ruská destabilizující situaci na Ukrajině.

7.2 Související obecně závazné právní předpisy

- Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/23/EU ze dne 26. února 2014 o udělování koncesí.
- Zákon č. 309/2000 Sb., o obranné standardizaci, katalogizaci a státním ověřování jakosti výrobků a služeb určených k zajišťování obrany státu a o změně živnostenského zákona, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/81/ES ze dne 13. července 2009, o koordinaci postupů při zadávání některých veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby zadavateli v oblasti obrany a bezpečnosti a o změně směrnic 2004/17/ES a 2004/18/ES.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/43/ES ze dne 6. května 2009, o zjednodušení podmínek transferů produktů pro obranné účely uvnitř Společenství.

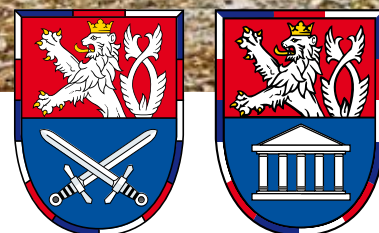
Ostatní relevantní strategické dokumenty

- Bezpečnostní strategie ČR, schválená usnesením vlády ČR ze dne 4. února 2015 č. 79.
- Obranná strategie ČR, schválená usnesením vlády ČR ze dne 13. března 2017 č. 194.
- Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování, ve znění pozdějších předpisů.
- Exportní strategie ČR pro období 2012–2020, schválená usnesením vlády ČR ze dne 14. března 2012 č. 154.
- Strategie vztahu státu a obranného a bezpečnostního průmyslu ČR, schválená usnesením vlády ČR ze dne 14. srpna 2013 č. 631.
- Technology Trends Survey “Future Emerging Technology Trends” HQ Supreme Allied Commander Transformation, Defence Planning Policy and Analysis Branch, version 3, February 2015.
- Dlouhodobý výhled pro obranu 2035, schválený usnesením vlády ČR ze dne 18. března 2019 č. 187.
- Koncepce výstavby Armády ČR 2030, schválená usnesením vlády ČR ze dne 30. října 2019 č. 758.
- Koncepce obranného aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací na období 2016 až 2022, schválená usnesením vlády ČR ze dne 21. března 2016 č. 246.
- AQAP 100 Politika NATO v přístupu integrovaných systémů k jakosti v průběhu životního cyklu.
- AC/259-N(2009)0022, NATO Interoperability Policy.
- Koncepce operační přípravy státního území ČR, schválená usnesením vlády ČR ze dne 25. ledna 2017 č. 79.
- Koncepce mobilizace ozbrojených sil ČR, schválená usnesením vlády ČR ze dne 23. ledna 2013 č. 51.

7.3 Seznam zkratek

AČR	Armáda České republiky	Armed Forces of the Czech Republic
AOBP ČR	Asociace obranného a bezpečnostního průmyslu České republiky	Defence and Security Industry Association of the Czech Republic
B2B	formát byznys – byznys	Format business to business
C4ISR	velení, řízení, komunikace, zpracování dat, sledování, průzkum, zpravodajství	Command, Control, Communication and Computers, Intelligence, Surveillance and Reconnaissance
CNAD	Konference národních ředitelů pro vyzbrojování	Conference of National Armaments Directors
EDA	Evropská obranná agentura	European Defence Agency
EDIDP	Evropský program pro rozvoj obranného průmyslu	European Defence Industrial Development Programme
EDF	Evropský obranný fond	European Defence Fund
EDAP	Evropský akční plán pro obranu	European Defence Action Plan
EDTIB	Evropská obranná technologicko-průmyslová základna	European Defence Technology Industrial Base
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy	European Structural and Investment Funds
EU	Evropská unie	European Union
FMF/FMS	Zahraniční financování vojenského materiálu / Zahraniční prodej vojenského materiálu	Foreign Military Financing / Foreign Military Sales
FNIE	Rámec NATO pro zapojení průmyslu	Framework for NATO - Industry Engagement
GŠ AČR	Generální štáb Armády České republiky	General Staff
G2G	formát vláda – vláda	Format government to government
HDP	hrubý domácí produkt	Gross Domestic Product
ISR	sledování, průzkum a zpravodajství	Intelligence, Surveillance and Reconnaissance
KVAČR 2030	Koncepce výstavby Armády České republiky 2030	Concept of the Czech Armed Forces Development 2030
KySIO	Kybernetické síly a informační operace	Cybernetic and Information Warfare Forces

LCC	náklady životního cyklu	Life Cycle Cost
MO	Ministerstvo obrany	Ministry of Defence of the Czech Republic
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj	Ministry for Regional Development of the Czech Republic
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu	Ministry of Industry and Trade of the Czech Republic
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí	Ministry of Labour and Social Affairs of the Czech Republic
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	Ministry of Education, Youth and Sports of the Czech Republic
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí	Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic
NATO	Severoatlantická aliance	North Atlantic Treaty Organization
NSPA	Agentura NATO pro podporu a pořizování	NATO Support and Procurement Organisation
OP	obrný průmysl	Defence Industry
OPZHN	ochrana proti zbraním hromadného ničení	Defence against Weapons of Mass Desctruction
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie	Treaty on the Functioning of the European Union
SMEs	malé a střední podniky	Small and Medium Enterprises
SOPS MO	sekce obranné politiky a strategie MO ČR	Defence Policy and Strategy Division
SPSp MO	sekce průmyslové spolupráce MO ČR	Industrial Cooperation Division
SSHR	Správa státních hmotných rezerv	Administration of State Material Reserves
STO	Organizace pro vědu a technologie NATO	Science and Technology Organisation NATO
SVA MO	sekce vyzbrojování a akvizic MO ČR	Armaments and Acquisition Division MOD
TA ČR	Technologická agentura České republiky	Technology Agency of the Czech Republic
V4	Visegrádská skupina	Visegrad Group

STRATEGIE

**vyzbrojování a podpory rozvoje
obrného průmyslu České republiky
do roku 2030**

Vydalo: Ministerstvo obrany České republiky – VHÚ Praha
Adresa: Vojenský historický ústav Praha, U Památníku 2, 130 05 Praha 3
www.army.cz
www.vhu.cz

Do tisku připravilo grafické oddělení odboru prezentačního a produkčního VHÚ Praha
Rooseveltova 23, 161 05 Praha 6
Odpovědní redaktoři: Milena Krejsová, Kamil Novák
Výtvarné řešení a zlom: Milan Syrový
Fotografie: Michal Voska, Jana Deckerová, Jan Kouba a Vladimír Marek
Dáno do tisku: září 2021
Tisk: odbor prezentační a produkční VHÚ Praha
1. vydání

© Ministerstvo obrany České republiky – VHÚ Praha, 2021

